Poštarina plaćena u gotovu.

RIEČ BOŽJA

Broj 2

Ožujak
Travanj
1943

God. XIV

IZDAVAJU HRVATSKI FRANJEVCI

UREDNIČTVO I UPRAVA: SAMOSTAN MAJKE BOŽJE LURDSKE, ZAGREB, VRBANIĆEVA UL. 35. - UREDNIK O. LEONARD BAJIĆ - ODGOVORNI UREDNIK O. MATEJ VODANOVIĆ.
IZLAZI 6 PUTA NA GODINU - CIENA GODIŠNJE 300 KUNA
BROJ ČEKOVNOG RAČUNA 37.732

SURADNICIMA

Bit ćemo zahvalni braći svećenicima, koji nam pošalju svoju suradnju za one djelove u časopisu, koji su slobodni, na pr.: *Za mjesečnu rekolekciju, Blagdanske* i *Prigodne propoviedi*, te za *Predavanja u kat. družtvima.*

BOSSUET O PROPOVIEDANJU SV. PAVLA

Lako je razumjeti, da propoviedi svetih Apostola nisu bile ništa bučnoga, budući se je Krist pojavio na svietu ponizan u tielu i u rieči. On je koliko u rieči toliko u svojoj božanskoj Osobi izbjegavao sve, što bi budilo udivljenje kod ljudi. I sv. Pavao, po Kristovu primjeru, nije išao za tim, da skladnim izmjenama glasa draška ušima svojih slušaoca niti da im pobudi pažnju kojekakvim zanimljivostima. Način svog propoviedanja on zove »ludošću propoviedanja« (1. Kor. 1, 22).

Dakle ne tražimo, da taštim ukrasima propoviedamo Onoga, koji je odbacio čar svieta. Dobro je, da oholi sviet spozna, da apostolska jednostavnost u propoviedanju hotimično hoće da se tom svietu ne svidja, budući Krist kori njegovu gizdu i ide k neukima, da Ga prime.

Zbog toga sv. Pavao odklanja sve govorničke vještine. U svojim propoviedima on nema umjetnih fraza ni »izmjerenih« razlaganja, što zanosi kod svjetovnih govornika. Čak mu je stil nejednak i izpresjecan onomu, koji ga nije duboko prozreo. I naravno je, da se Pavlov stil ne svidja onima, koji sami kažu da imaju »fine uši«. Ništa zato! Apostolov je jezik jednostavan, ali su mu misli božanske. On ne pozna retoriku i filozofiju, a to stoga, što je Krist njemu sve! Njegova su mu otajstva i Ime uviek na ustima. O njima on razpravlja uprav božanski, zato mu je neškolovana rieč čisto svemoguća.

Pavao je neznalica u vještini govora, u riečima nema knjiške uglađenosti i odaje se strancem, nu ipak ide u naobraženu i plemenitu Grčku, koja slovi majkom filozofije i retorike, da tamo, uzprkos svemu svietu, osnuje više kršćanskih občina nego li je Platon imao učenika! U propoviedima se služi neugladjenim riečima, ali je govorio uprav na božansku. Propoviedao je Isusa u Ateni, gdje Dionizij Areopagita, najumniji medju senatorima ostavlja Aeropag i postaje učenik »barbara« Pavla. Svojim pobjedama ide Pavao dalje, i pred Kristove noge dovodi prokonzula Sergija Pavla, pače daje misliti istim rimskim sudcima, pred koje je bio pozvan.

I Rim je slušao rieč sv. Pavla! Više su se Rimljani osjećali počašćeni samim jednim Pavlovim Pismom nego svim Ciceronovim govorima...

D. Nino Farè

RIEČ BOŽJA

GODINA 1943 — BROJ 2

ZA MJESEČNU REKOLEKCIJU

Dodjite nasamo i malo se odmorite — Mk. 6, 31.

Unapried ćemo u našem časopisu donositi razmatranja za mjesečnu rekolekciju, koju obavljaju mnogi svećenici. Ova razmatranja — mutatis mutandis — mogu poštogod vrieditи i za mjesečnu rekolekciju družtvima Katoličke Akcije.

RAZMATRANJE ZA OŽUJAK:

MJESEČNA REKOLEKCIJA

Naravno je razumnom čovjeku, da se koji put odciepi od svieta i svu pažnju svrati na svoju unutrašnjost.

Platon i Ciceron spominju, da se je sedam grčkih mudraca sastalo u Delfima i u hramu Apolonovu dali napisati poznatu grčku izreku *Gnòti seautòn*, koju su Rimljani preveli riečima: *Nosce te ipsum*. Te rieči Sokrat je uzeo za temelj svoje filozofije, a Juvenal drži, da su s neba sašle medju ljude: *E caelo descendit Gnòti seautòn*.

1. *Što je mjesečna rekolekcija*. Zaista s neba dolazi čovjeku nadahnuće, da svrati pažnju na samog sebe i upozna šta je. Ako je čovjek u naravnom redu živi otisak Stvoritelja, koliko je većma prezamjerna slika Božja po milosti Isusa Krista, u kojem se je Bog počovječio, da čovjek postane Božjim posinkom? Mjesečnu rekolekciju osnivamo na riečima sv. Leona Velikoga, koji u božićnoj homiliji poziva kršćane, da misle šta se: »Poznaj, kršćanine, svoje dostojanstvo, i znajući da si postao dionikom Božje naravi, nemoj unapried nedoličnim vladanjem pasti u staru nizkoću.« U duhovnoj rekolekciji idemo tražiti sebe, da nalazeći sebe nadjemo i Boga, koji Duhom svojim stanuje u nama (Rim. 8, 11). I što je koristnije i sladje do li naći i biti sa sobom? Naći Boga i živjeti Njegovim životom? Oslobadjati se svoje grješnosti i u Kristovoj milosti razvijati naš božanski »ja«?

2. *Mjesečna je rekolekcija potrebna.* — Sveto Pismo poredjuje čovjeka *posudi*. Kršćanin je *vas electionis* kao i sv. Pavao; *vas spirituale* kao i Majka Božja ,ali može da postane i *vas in contumeliam* (Rim. 9, 21), *sal infatuatum*. U Krista smo obučeni, da s Njime osjećamo jedno isto, ali Ga nosimo u krtim posudama, koje traže da razbiju tri neprijatelja, čiji vodja kao lav oblieće da nas proguta. Neprestano pokvarena narav traži ono, što je dolje, a ne ono, što je gore. Ona i umire tražeći svoje. Njoj su deveta briga: Bog, duša, vječnost, pakao, raj, uzkrsnuće, sud Božji. Njoj su smrtni udarci sveti sakramenti. Ona se plaši molitve, razmatranja i duhovnog štiva. Njoj su kršćanska odricanja prava smrtonosna operacija. Naprotiv ,koliko je pomamna za slavom i hvalom! Ona uživa u imanju i sticanju propadljivih dobara. Seksualnost joj je nerijedka želja i maštanje. U potražnji sebe lukavija je od ijedne zmije. Uprav je genijalna, kad svoje hirove hoće da pokrije tobožnjom razboritošću, prilikama vremena, i da je dozvoljeno sve, što nije na prvi mah grješno.

Kršćanski život traži svagdanju sabranost, da možemo svladati zle sklonosti i sliediti evandjeoske kreposti. Ako jadni čovječji život na zemlji zahtieva, da mu posvetimo veliku pažnju, i to svakog dana, zar bar mjesečno da se ne saberemo i pregledamo svoj duhovni život?

Neki svećenik ovako govori o svojoj mjesečnoj rekolekciji: Jedino mjesečnoj rekolekciji zahvaljujem, što sam sačuvao duhovni život. Prije nisam htio ni čuti o njoj. Za nju nisam imao ni vremena i duševne snage. Nisam se mogao ni sabrati, a kamo li razmatrati! Uza sve moje druge uspjehe nisam bio zadovoljan sa samim sobom. U tom stanju obavio sam duhovne vježbe, koje su me duboko potresle. Mislio sam, da sam našao svoj put u Damas. Tvrdo sam odlučio iz temelja promieniti život na desno. Stavio sam se na posao. Prvu sedmicu išlo je odlično. Na kraju druge sedmice počeo sam osjećati nekakvu dosadu. Na koncu prvog mjeseca bio sam podpuno stari čovjek. Ali to me je zamislilo! Razmišljao sam nad sobom. Razmotrio sam prošli mjesec i svratio sam pažnju na onaj koji dolazi. Tako sam došao na misao *mjesečne rekolekcije*. Ona mi je sada postala prava nužda i duhovna utjeha. Ona mi je ulila snagu i odlučnost za solidan svećenički život. Ona mi je koristna za vlastito posvećenje i za pastoralni rad.«

Mjesečna je rekolekcija nužni dopunjak duhovnih vježbi. Ona je prava potreba današnjeg apokaliptičkog vremena, u kojem Bog drži rekolekciju svemu svietu.

3. *Kako se obavlja.* Mjesečna se rekolekcija obavlja zajednički ili posebnički. Treba joj unapried utvrditi dan i obaviti je pod svaku cienu. Svi poslovi, koji se mogu odgoditi, prenesu se na drugi dan. Za nju se treba duševno razpoložiti bar dan prije. U jutronjem razmatranju bacimo pogled na prošli mjesec, kako smo sliedili odluke zadnje rekolekcije. Misu tog dana služimo kao da nam je zadnja u životu, i kao da o njoj visi spasenje svega svieta. U razmatranjima i izpitu savjesti glavnu

pažnju posvetimo svojim manama, te kako se vježbamo u kršćanskom mrtvenju i molitvi. Preko dana obavljamo svoje redovne poslove u Kristovu duhu, ali navečer treba naći vremena za molitvu, razmatranje i duhovno štivo. Samo sobom sliedi, da duhovna rekolekcija traži svetu izpovied i praktične odluke za sliedeći mjesec.

Mjesečna rekolekcija je duhovna oaza u pustinji svačijeg, pa i svećeničkog života. *Jesus se abscondit* (Iv. 8, 59). *Quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animae vero suae detrimentum patiatur?* (Mat. 16, 26).

RAZMATRANJE ZA TRAVANJ:

MISTIKA RATA

Katoličko bogoslovlje pod »mistikom« u širem značenju misli na ono, čega smo sviestni ,da Bog radi u nama i mi u Njemu.

Sve prosvjetljene kršćanske duše gledaju u današnjim ratnim zbivanjima posebno Božje djelovanje, na koje odgovaraju usavršivanjem svog duhovnog života, u prvom redu, prinoseći uvriedjenim Srdcima Isusa i Marije dužnu naknadu, moleći ujedno za obraćenje grješnika i što skoriji Kristov mir na svietu.

1. *Božje djelovanje u ratovima.* Od Boga ne možemo razstaviti bilo šta, što se dogadja na svietu. Nije Bog samo Stvoritelj svega što postoji, nego Bog daje i nastavak bivanja svim stvarima i pojavama izvan sebe. No budući je Bog stvorio vidljivi svieta i sve na njemu radi čovjeka, time je čovjek postao središte svega, što se dogadja na svietu. Na prvi pogled čini nam se čudno i nevjerojatno, da bi Bog imao udiela u današnjim silnim potresima svieta, naročito radi toga, što ratove pokreću ljudi. Ali ne smijemo zaboraviti, da je Bog nad istim ljudskim griesima i svojim absolutnim vrhovničtvom može od zla da čini dobro. Kako ljudi hoće grieh, tako Bog hoće da zlo pobjedjuje dobrim. I to sve zbog čovjeka.

Nije li čovječji grieh Bog pobiedio svojim utjelovljenjem, mukom i smrću? Sv. Augustin u mističnom zanosu pjeva: O felix culpa! Ne umije li Bog čovječji grieh okrenuti u kajanje i pokoru? Grieh je pod Božjom vlašću! Bog ne će grieha, ali zajedno s čovjekom grješnikom prihvaća na sebe njegove kazne, da tako potakne čovjeka da se obrati i čini pokoru. Silvije Pellico spominje u svojim »Tamnovanjima«, da je na zidu tamničke sliepe ćelije našao upisano ovo: »Blagoslivam te, tamnico, jer sam u tebi spoznao ljudsku nezahvalnost, moju duševnu biedu i Božju dobrotu«. U Božjim namjerama ratovi imadu odkupiteljsku i spateljsku zadaću.

Nije objavljena vjera jedina, koja kaže, da ratovi stoje u Božjim rukama, nego i u svjetovnjoj književnosti nalazimo pisaca, koji su naravnom intuicijom vidjeli, da ratovi imadu tajanstvenu i božansku ulogu u razvitku čovječanstva. Niemac von Treitschke piše u knjizi *Politik*, da je rat jedini liek oboljelim narodima. Čuveni talijanski pisac Marinetti

tvrdi, da je rat jedina higijena čovječanstva. Slavni De Maistre u *Petrogradskim Večerima* piše: »Dakle je rat nešto božanskoga, budući je postao zakonom svieta«. Krist je svojim vjernicima prorokovao: Čut ćete za ratove i glasove o ratovima . . . *To treba da bude* (Mat. 24, 6). Sv. Ivan vidio je i na nebu rat: I posta rat na nebu (Odkr. 12, 7).

2. *Božja svrha s ratovima.* Ljudi pokreću ratove. Čovjek je središte rata. Sve se zbiva radi čovjeka .Ratovi se nalaze na programu Božje uprave grješnog svieta. Dakle su ratovi Božji saveznici, da čovjek postigne vječno spasenje. Oni su Božja pedagogija, koja ima u vidu, da čovjek — kako se drastično izrazuje sv. Pavao (I. Kor. 5, 5) — grješnik bude predan sotoni na propast tiela, da se duh spasi u dan Gospodina Isusa. Šta je najtragičnija propast svega svemira prema vječnom izgubljenju samo jedne duše? Isto tako, što su svi poviestni ratovi i njihove patnje prema spasenju jedne duše?

Današnji je rat Božja reakcija na ustanak naroda protiv Krista. Evo je četvrta godina, da Bog drži težke i duge duhovne vježbe, koje je urekao svim narodima za njihovu duhovnu obnovu. Čini se, da u svjetskim ratovima Božji andjeli čine pokusne vježbe, kako će na koncu svieta svojim trubljama pozivati žive i mrtve da idu polagati račune i »primi svaki, što je učinio kroz tielo, bilo dobro, bilo zlo« (II. Kor. 5, 10).

Današnja sudbonosna zbivanja na svietu djelovanje su Božje Pravde koja pred očima neba i zemlje ruši lažne kumire, koje je protiv Boga podigla moderna, ali nečovječna industrijska civilizacija. Grozni griesi, medju kojima su na prvom mjestu seksualna požuda i demonsko gramzenje za imovinom, traže tjelesnu patnju ,osjetne žrtve. *In cunctis delinquimus, in cunctis ferimur, ut impleatur quod dicitur: Et pugnabit pro eo orbis terrarum contra insensatos.*

3. *Naš odziv i sudjelovanje s Božjim namjerama.* Bilo bi kobno za čovjeka, kad bi se držao pasivno prema suvremenim ratnim patnjama, koje su u Božjim namjerama čistilište i odgajalište čovječanstva, da u pokori zadovolji Pravdi Božjoj i prihvati evandjeoske istine za kršćanski red svieta. Ratne patnje ima da postanu povječanstvu *itinerarium mentis ad Deum.* Kršćansko shvaćanje svieta i života daje prvenstvo duhu i nadnaravnim dobrima. Sve tjelesno ima biti u službi duhovnoga. Treba se dakle pokloniti pred današnjim ratnim bolima i prihvatiti ih u duhu trpećeg Krista onim razpoloženjem, kojim bolestnik prima nuždnu operaciju. Sadašnja ratna stega je Božja reakcija na suvremenu moralnu i vjersku razpasanost. Neki grčki filozof kazao je, da je rat otac svake dobre stvari. Pólemos patèr ton pànton. Kristova krv odkupila je čovječanstvo i doniela novi život svietu. *Sine effuzione sangunis non fit remissio.*

Prihvatimo ratnu patnju, da preko nje molitvom i odricanjem sudjelujemo s Bogom u stvaranju kršćanskog reda na svietu. Svi smo u ovoj zadaći drugi Kristi. Svećenici su joj na čelu.

J. Frassinetti:

NAPOMENE O PROPOVIEDANJU

§. 2. *Propoviedi moraju biti jasne.*

5. Svaka propovied, naročito župska, u prvom redu mora biti razgovietna i jasna ,da je mogu shvatiti i najjednostavniji vjernici. Na to imaju pravo i osjećaju potrebu, da razumiju rieč svog duhovnog otca.

6. Nekoje propoviedi, kao i visoka muzika ili razsvjeta, spadaju na gizdu i sjaj crkvenih služba. One su pjesma, pače prava pjesma u prozi. Takvi su često pohvalni govori (panegirici) ,koje netko govori više zato, da mu se dive i hvale ga izobraženi slušaoci, nego da ga razumiju neuki kršćani. *Unisquisque in suo sensu abundet.* Takve hvalospjeve možemo zvati zloporabom rieči Božje. Zar nije istina, da propovied uviek treba da ima pred očima posvećenje kršćanskog puka, koji većinom, a koji put sasvim, sastoji od neukog naroda?

Ne mislim ovim reći, da nikada, čak ni u najvećim svečanim prigodama ne može dobro doći nakićen i sjajan govor. No nije li govornička vještina uprav u tome, da najuzvišenije stvari učinimo pristupačnim neukomu? Pravi književnici imali bi izgraditi svoje hvalospjeve u čast Svetaca i Majke Božje tako, da ostanu na dohvat svakomu, i dok u njima uživaju izobraženi, neuki se iz njih uče kršćanskom životu. No nije sada čas, da o tom razpravljamo.

7. Župske propoviedi treba da su uviek lagane i jasne bilo što se tiče izražaja, misli ili njihova nizanja. Moramo u njima izbjegavati tamne pojmove i duboka razglabanja, pa ta bila sad sv. Augustin ili sv. Ambrozija. Nije za propoviedaonicu ono što nije slušaocima razumljivo. Mnogo šta izpod pera ili iz usta svetih Otaca nije za propoviedaonicu, nego za učenjačku stolicu. Isto vriedi i za rieči i rečenice. Koliko je u propoviedi nečuvenih rieči i izraza, toliko je smetnja, da ih je shvate prosti vjernici. Kaže sv. Alfonzo de Liguori: »Krist je znao pravila govorničtva bolje nego itko od nas, ali da ga razumije sviet, držao se je stila, kojim odišu priče i poredbe«. Tako i mi propoviedamo puku, inače gubimo vrieme, budući se svieta ne doima ono što ne razumije.

Doista ne shvaćamo, kako propovjednici naučni i zdrave sviesti vole nekoje književne rieči i izraze, koje ne razumiju njihovi slušaoci. Zašto da se u propoviedi služimo rečenicom: »To je zahtjev kršćanskih načela, da budno pazimo na svetu molitvu« — kad svak ne će razumjeti tu izreku, a možemo liepo reći: »Malo ne na svakoj stranici sv. evandjelja Isus nas zove, da često i rado molimo« i ta je rečenica na dohvat svakomu? Zašto ćemo se služiti onim knjižkim riečima, koje eto prvi put

čuje možda i polovica prisutnika? Slabo shvaćena ljepota i čistoća jezika neriedko zasliepi i dobronamjerne propovjednike, te u propovied unose rieči i izraze, koje ne shvaćaju prisutni, a dobro bi došle za akademije i učene razprave.

8. Župnik će dobro učiniti ,ako za ljubav što boljeg razumievanja propoviedi služi se narječjem svoga kraja, osim kad bi time očito vriedjao čiji ukus, ili bi škodio dobrom glasu školovanog čovjeka. Nikad se s njime ne će služiti u gradu, ni u korizmenim ili nedjeljnim propoviedima. Može dobro doći samo u domaćim moralnim podukama, ali nikad javno u crkvi.

§ 3. *Propoviedajmo očinski*

9. Kad u običnom životu hoćemo da nekoga o čemu uvjerimo ili potaknemo da nešto dobra učini, tada najprije gledamo, da mu osvojimo srdce. Tako će se vladati župnik s vjernicima ,te će u ljubavi i na očinsku sijati rieč Božju medju svoju duhovnu djecu.

Nikako nisu na svom mjestu propovjednikove rieči, koje bodu, uznemiruju ili izazivaju na smieh. One odvraćaju srdce od Božjih nadahnuća. Mora ih svećenik izbjegavati i ne dozvoliti samom sebi, da pod plaštom svetog zanosa služi se oštrim i paprenim izrazima. Ni najsvetija stvar ne voli stati pod sjenom srčbe. Prava gorljivost kćerka je ljubavi. Uviek je mila i sladka, osobito u crkvi. Griesi jezika, o kojima govori sv. Jakov, mnogo škode propovjednicima.

Na što smjera propovjednikova gorljivost, ako li ne da slušaoca odvrati od grieha i potakne na krepostan život? Tome se možemo nadati ako smo prije osvojili srdce vjernika, i tek tada ćemo ih uspješno potaknuti, da vole ono, što su prije mrzili, a odreku se onoga, što su dosada voljeli. A svakome je jasno, da za to treba mnogo vještine, ljubkosti i liepoga načina, koji osvaja srdce.

10. Tkogod će kazati, da treba svom oštrinom vikati protiv grieha, inače da nema koristi. To je živa istina. No ta »vika« stoji u tome, da objasnimo puku, kako je grieh grozna nepravda Bogu, a silna vremenska i vječna šteta samom grješniku. Ta »oštrina« ima se pokazati time, da živo i snažno predočimo zloču opačine, te da se grješnici potresu i odlučno pokaju. Korimo grieh, ali prema grješnicima pokažimo ljubav i milosrdje. I najotrovnije muhe love se na sladki med. Svako je srdce stvoreno da ljubi. Nijedan jezik ne može nadomjestiti ljubav. Sv. Pavao hoće, da zlo pobjedimo dobrom. (Rim, 12, 21). Krist je milosrdje i milosrdje!

11. No nadasve će župnik izbjegavati, da u propovied ne unosi lične zadjevice, tim više, ako bi se ticale njegove osobe. To bi posve loše djelovalo na same krivce, pače i onda kad bi stvarno bili krivi. Ne bi se dobro dojmile ni ostalog svieta, koji bi ih smatrao osobnom srčbom i izrabljivanjem rieči Božje. Ako itko, to duhovni pastir treba da bude krotak, strpljiv i da oproštenjem osvaja srdca.

Dr. Toth — Dr. J. Rožman

NEDJELJA PETDESETNICA:

PRVA ZAPOVIED

»JA SAM GOSPODIN BOG TVOJ.«

I.

Draga katolička braćo!

Na putu štono vodi u klasičnu Atenu, još dobro daleko od zlatnog hrama na Akropoli, daleko od nepregledne množine poganskih bogova stajao je jedan jednostavni samotni oltar. U napušteni kamen bijahu uklesane samo ove dvije rieči: agnotó theó — »bogu nepoznatomu«. Oltar nije bio urešen mramornim kipom, cvieća nikada nije primio, nitko od putnika nije stao pred njim, da prikaže žrtvu...

Pa ipak... jednom nekoga dana nepoznati je putnik počinuo pred oltarom... Kao da je došao iz daleka, s vrlo daleka puta, a činilo se po njegovoj vanjštini kao da i nije Grk. Niemo je stajao nepoznati muž i vatreno mu je oko gledalo prema Ateni... Mislio je na strašno vjersko i ćudoredno lutanje atenskoga puka... Svuda nećudoredno množtvo... razvratnost tjelesnog života... razuzdana želja za uživanjem i oporo klanjanje kumirima: ulice, kuće, hramove puni izklesanih bogova, bogova, koji su niemi, bogova, koji su i sami razvratni, bogova, koji su idoli. I dok je putnik — sveti Pavao — bez rieči promatrao grad, uhvatila mu je srdce bezimena bol. Udje u poganski grad i kako Sveto Pismo kaže: »uzruja se silno duh njegov gledajući grad pun idola«. (Dj. Ap. XVII. 16). Stupi nasred Areopaga i medju epikurejcima, koji su propoviedali neobuzdano uživanje i medju materijalističkim stoicima poče navieštati »Boga nepoznatoga«, Gospoda našega Isusa Krista.

»Muževi Atenjani! — progovori im — kad sam prolazio gradom i promatrao vaše svetinje, nadjoh i žrtvenik, na kojem je bilo napisano: Bogu nepoznatomu. Što dakle ne znajući štujete, to vam ja propoviedam.« (Dj. Ap. XVII. 22.—24.) I onom vatrenom ljubavlju, kako je samo sveti Pavao znao propoviedati, počeo je navieštati u gradu ugrezlom u uživanju i obožavanju idola jedinoga istinitoga Boga.

Braćo! I danas bismo trebali oduševljenje svetoga Pavla i danas bi trebalo, da u našim dušama gori vatrena ljubav svetoga Pavla, kada nastupamo s navieščivanjem »Deset zapoviedi« pred sviet, koji je zaboravio sama sebe i kad hoćemo da prve i temeljne rieči tih zapoviedi dodju do vriednosti medju današnjim ljudima.

Ja sam Gospodin Bog tvoj! Nemaj drugih bogova uz mene! (II. Mojs. XX. 2. 3.) Tako glasi prva zapovied Božja. Ali, ah, što znade današnji čovjek o štovanju jednoga pravoga Boga?! Ne zahvaća li i naše srdce bol poput svetoga Pavla, kad vidimo kako je štovanje pravoga Boga kod velikog množtva ljudi doprlo do sudbine napuštenoga oltara na državnoj cesti prema Ateni i kad vidimo, kako se današnje množtvo sedam puta savija pred poganskim kumirima.

Braćo! Posvetimo današnju i buduće nedjelje propovied sliedećoj misli: *Kako bi se čovjek trebao vladati prema Bogu.* A u daljnim dvjema nedjeljama govorit ćemo o tome: kako se zapravo veliki dio ljudi vlada prema Bogu.

»Ja sam Gospodin Bog tvoj!« — govori prva zapovied Božja. Kada mislimo na to izkrsavaju pred nama dva pitanja: prvo, što razumievamo pod tim, da je Bog naš Gospodin i drugo, kakovi trebaju biti odnosi izmedju Boga i čovjeka?

»Ja sam Gospodin Bog tvoj« — odjekuje uz grmljavinu oblaka na sinajskoj gori rieč bezsmrtnoga Boga i pognute glave sluša to smrtni čovjek. Pod utiskom Božje rieči pojavljuje se pred nama sva naša nemoćna sićušnost i naša slabost. Padaju nam napamet tisućljeća, stotine tisuća, da, milijuni godina, kada osim Boga ništa nije obstojalo ... Pada nam na pamet uzvišenost Stvoritelja, koji jednom jedinom riečju stvara sviet ... Pada mi na pamet moj dolazak na ovu zemlju: dolazak maljušnog mrava na malu ovu kuglu zemaljsku ... Mislim na svoju smrt: udaljenje jednog atoma, jednog praška sa zemlje ... No iznad svega toga mislim na *moju dušu, koja je pozvana na vječni život, koja je došla iz ruke Božje i k Bogu natrag teži.*

»Ja sam Gospod Bog tvoj« zvuči rieč Božja i svaki kucaj moga srdca, svaki udar moga bila, svaka moja želja i moj uzdisaj samo su jaka jeka Božje rieči.

Iz ove uzvišene činjenice, da sam podpuno Božji izvire dvostruka obveza:

1. Ljubiti Boga i 2. živjeti u Bogu.

1. Ljubiti Boga! Mi ljubimo Boga, kažemo. Lako je izgovoriti te rieči, ali pripazimo, da one u našim ustima ne postanu laž! Gledajte, braćo! našu duhovnu dušu obkoljavaju ograde tvarnog (materijalnog) nam tiela. Odatle sliedi, da mi hoćemo sve najprije osjetilima primietiti t. j. vidjeti, čuti, opipati. Što ne pada pod dohvat naših osjetila, to za nas lako postane tek udaljen, taman, maglovit pojam.

Pa zato kažem, braćo, da pripazite. *Boga ne vidimo, ne čujemo, nemamo osjeta o Njemu, a ipak Ga moramo ljubiti nada sve!* Kako je to moguće? Kada ja ljubim Boga nada sve? Zar onda, ako se neka nadzemaljska toplina, neka ganutljivost, što usrećuje i otajstvena radost, da osjećamo Boga, prelieva mojom dušom, kadgod mislim na Boga?

Nikako! I Gospodin Isus Krist nas jasno poučava: »Ne će svaki, koji mi govori: Gospodine, Gospodine, ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj, koji čini volju Otca mojega, koji je na nebesima.« (Mat. VII. 21.)

Ljubi Gospoda Boga svoga svim srdcem svojim, svom dušom svojom, svom mišlju i svom snagom svojom — to je temeljni stup Kristove etike. A znate li, tko ljubi Boga? Znate li što znači to: srdce, duša, misao, snaga? Znači *cielog* čovjeka, *cieli* život.

2. S time smo već kod drugog zahtjeva: da *cieli naš život ima biti prožet Bogom i mišlju na Boga,* Boga, koji je svudašnji i koji sve vidi. S Bogom sam, bila nedjelja ili radni dan u tjednu. S Bogom sam, bilo da sam u tvornici ili u dućanu, u uredu ili u školi. S Bogom sam, bilo to kod pisaćeg stola, u radionici, u kuhinji, u crkvi ili na zabavi. S Bogom i kad tama tihe noći stere nada mnom koprenu. Znate, tko uistinu ljubi Boga? Onaj, koga bi Bog našao pripravnog, pa ma pozvao ga k sebi u kojigod čas dana, od bilo kojeg posla. Onaj, koji bi hrabro mogao ići k svetoj pričesti, pa ma odkudgod ga dovukli, a da prije ne bi morao duše oprati.

Božji smo rod! — možemo odvažno reći. U nama živi Božja iskra, jedan trak Božjega svietla, jedna žilica žive vode od Boga. Ta iskra teži natrag k vječnom početku svakoga ognja, to svietlo juri natrag k neizcrpivom izvoru svake svjetlosti, ta žilica uporno si krči put u neizmjerni ocean svakoga života. Sveti Augustin, nedostiživi poznavalac dubina ljudskoga srdca, piše u svojim Izpoviestima: »Jer si nas stvorio za sebe (Bože) i nemirno je srdce naše, dok se u Tebi ne upokoji!« (Izpov. I. knj. I.)

Da, Gospode, Ti si naš Gospod, naš Bog. Amen.

PRVA NEDJELJA KORIZME:

»JA SAM GOSPODIN BOG TVOJ.«

II.

Prošle smo nedjelje govorili o tome, da Boga moramo nada sve ljubiti, da u Njemu živimo i jesmo, da smo i Njegov rod. A ako je tome tako, braćo, onda iz toga nastaju za nas neprispodobivi izvori životne snage (energije). Jer, ako je Bog naš Gospodin, odatle ne sliedi samo to, da On ima pravo zapoviedati nam. Bezuvjetno sliedi i to pravo. Ako je Bog naš Gospod, odatle ne sliedi samo to, da ja treba da se bez krzmanja i mudrovanja bezuvjetno podvrgnem Božjim zapoviedima. Da i to sliedi. *Ali sliedi i to: ako sam ja vjerni, poslušni sin svo-*

ga nebeskog Otca, to sam u Njegovim dvjema rukama našao oslon, za koji se uviek sigurno mogu grčevito uhvatiti pa makar se nada mnom i zvjezdano nebo naoblačilo!

Da, braćo, upravo zato, jer ima ljudi, koji misle, da se vjera u Boga samo na drugom svietu ukamaćuje, upravo zato hoću posebno da iztaknem, da vjera u Boga ima već i ovdje na zemlji i te kakovo neizporedivo djelovanje i snagu.

Sjetite se samo jednog uzvišenog evandjeoskog prizora. U kasno jedno popodne Spasitelj umoran od naučavanja ukrca se u ladjicu sa svojim učenicima... Bilo je mirno nebo bez oblaka... Niti povjetarac se ne miče niti ptica ne prhne... Pod jednakim udarcima vesala apostola mirno klizi ladjica po vodi. I Gospodin umoran Krist zaspi... Najednom odnekale doleti osamljen ćuh vjetra... Nadolaze oblaci... Nanovo vjetar, ali već jačim udarcem... Vihor... Orkan... Praskaju i lome se rebra ladjice... Valovi se već prebacuju preko nje... Apostoli se bore, crpu vodu, ali uzalud. Na koncu probude Gospodina. Evandjelje svetoga Mateja sačuvalo je njihov prestrašeni povik (možda da bismo se i mi znali njime Gospodu obratiti): *Gospode spasi nas, izgibosmo!* (Mat. VIII. 25.) Gospodin otvori oči: »Što ste strašivi, malovjerni?«

Malovjerni! Samo toliko je Gospodin rekao, samo toliko govori On, dok oko Njega biesni najveći orkan. Malovjerni kaže Gospodin. I možda uz to misli: o zar će od ovih postati apostoli? Zar da ove pošaljem, da obrate sviet? Ovoga Petra u Rim, ovoga Jakoba u Španjolsku, ovoga Andriju u Traciju? Ovi li će ići pred pandže divljih zvjeri? No da ne zaboravite, *što znači s Kristom biti, što to znači, ako je Bog s vama* — nato ustaje Gospodin, stane na kljun ladjice... stane kao kip... i progovori moru... i pjenušavi valovi mora priviju se ponizno Kristovoj nozi kao kada obiestan lovački pas potrči jako napried pa mu gospodar zafićuka, da se vrati... I za jedan trenutak divno i mirno sjaji se opet gladka površina vode...

Braćo! Da vam još tumačim, što znači ono: »Ja sam Gospodin Bog tvoj«. Koju li uzvišenu snagu znači to, ako osjećam, da je Bog samnom! Što znači to, ako Gospod bilo na bučnim valovima griešne napasti, bilo u carstvu mirnih grobova kaže: što se bojiš malovjerni? S tobom je Gospod!

a) *Što znači u napasti,* da je »Gospodin samnom«. O braćo moja. kršćanske vjere naše davni mučenici! Kada ste se stotinama u vlastitoj krvi valjali po piesku rimskoga koloseja — što vam je davalo snagu? *S vama je bio Gospod!*

Brate! ti koji u ogromnoj peterokatnici modernog velegrada nepokolebivo provodiš svoj kršćanski život, dok se oko tebe obožava zlato, vriedja Bog i valovi nećudorednosti gutaju sve i svakoga — — brate, *nemoj se pokolebati, izdrži — Gospod je s tobom!*

Ti, koji poslužuješ u barovima, kome daje kruh pozornica, oko koga udaraju valovi Sodome i Gomore, *nemoj se pokolebati, Gospod je s tobom!*

Ti, šesnajstgodišnji naučniče, kada u ponedjeljak rano ujutro stupiš u tvornicu medju dvije stotine drugih naučnika, medju dječake, od koji si možda ti jedini juče bio na svetoj misi, medju dječake, od kojih si možda ti jedini, koji prošlu noć nisi lumpovao, medju drugove, koji možda kroz cieli dugi dan grde tvoga Krista, tvoju vjeru i tvoj ćudoredni život — brate, ti šestnajstgodišnji mladiću, *nemoj se pokolebati — Gospodin je s tobom!*

No reći ću još i više. Znate, kako je starozavjetni prorok ogorčen sazivao vatru na griešnu Ninivu. I poznate legendu iz »Quo vadis«-a. Sveti Petar, kada je već beznadnom smatrao borbu protiv pokvarenosti poganskog Rima, htjede pobjeći iz grada. No izvan Rima već dodje mu ususret izkrvavljen Krist s velikim križem na ramenima. »Quo vadis Domine?« izleti s Petrovih usana pitanje puno čudjenja. Kamo ideš Gospodine? »Idem u Rim, da se dadem po drugi puta razapeti.« Pouka je koristila i sveti Petar se vratio.

Jao, braćo, koliko puta dolazi na nas, koji danas radimo i kao poslanici Božji navješćujemo Kristov život, utučenost i pokunjenost, koliko puta bi htjela s naših usana izkočiti ogorčena tužnjava: Gospode, vatru, kamenje i sumporni oganj na ovaj gadan, strašan i pokvaren sviet! Koliko puta kao da će i našu dušu osvojiti klonulost svetoga Petra: dalje, dalje iz ovoga do moždine poput kuge pokvarenog svieta!

Ali tada... tada pada nam na um, da je »Gospod s nama«, Gospod, koji zapovieda valovima i vjetrovima. Pada nam na um, da je s nama Krist i da se iza tragova Njegovih nogu i suho lišće zeleni kao u proljeće i ljiljani rastu iz kaljuže...

Da, *ako je Bog s nama!*

Dakle, braćo, osjećate li već sada, što znači za nas tvrda vjera u Boga u danima napasti, duševnih borbi, duhovne suhoće i klonulosti?

b) Ali ići ću još dalje s jednom misli.

Što takodjer znači u mirnom carstvu grobova, da je Bog s nama. Na Dušni dan sjedimo stisnuta srdca kraj grobova dragih nam pokojnika. I dok žuto lišće nečujno pada... spušta se u sumračju maglovitog studenoga na drhtavu nam dušu sjeta, koja nas guši. Mislimo na prolaznost svega...

Ne, ne, braćo! Gore glave! Znate, što to znači: ima Bog? Znači, da *ima život i iza groba!* Oko mene sve propada ,sve trune, izumire... a ipak: ima život vječni, ima Bog, On *mora* biti! Upravo misao o vječnom životu, daje kršćanstvu njegovu uzvišenu ozbiljnost. Oduzmi to od njega i što još ostaje? Liepo sagradjen sustav o ljubavi, o miru i t. d. no manjkat će *hrbtenjača,* koja drži sve uzpravno.

Bez drugog svieta, bez priprave za nj bilo bi kršćanstvo limunada, sladka voda, pjesma, ukras, ali nam ne bi moglo dati snage, kad na nas navale napasti.

Poslije toga razumljiva nam je sada zanimiva činjenica, da *griešni sinovi griešnoga svieta znadu veselo živjeti, ali umiru u očaju, a kršćani ozbiljno žive, ali umiru u miru.* A taj mir daje im misao na drugi sviet. Gdje ne koristi ni znanost ni umjetnost ni ljekarne ni liečnik ni odvjetnik ni rodjak ni prijatelj — tamo kod samrtničke postelje, tamo gdje blago i sjaj, ljepota i moć, slavno ime i čast i sve ostalo ostavlja čovjeka, koji umire; tamo nema ništa drugo niti jedne jedine misli, koja bi dala čovjeku snagu osim pomisao na to: *ima Bog!* Kome je Gospod bio Bog, njemu smrt nije konac nego početak, nije strahota nego vrata, kroz koja treba proći. Njega poslije zemaljske domovine čeka vječna domovina, iza predgovora dolazi knjiga, iza zemnoga nestanka rodjenje na novi život. Jedan star liečnik rekao je: »Kroz pedeset godina moje liečničke prakse gledao sam hiljade ljudi umirati. Bilo ih je, koji su tupom, životinjskom rezignacijom, bilo ih je, koji su nemoćnom srčbom, očajnom obranom i drščući čekali smrt. Samo jedna vrsta ljudi gledala je na smrtnoj postelji uviek spokojno, mirno smrti u oči: vjerni katolici!«

Da, braćo! Znate li, zašto može čovjek, koji vjeruje, gledati mirno i samoj smrti u oči? Jer u tami, u koju oko njega tone cieli sviet, svietli pred njim zraka nade, utjehe i spasa.

Čovječji je život sličan brodu, koji tone. Približuje se katastrofa. Putnici prestrašeno gledaju smrti u oči. Brod se bori ... bori, ali tone. Panika nastaje sve veća. Ali najednom izdaleka u noćnoj tami opaze putnici reflektor broda, koji dolazi u pomoć. Brodolomci odahnu, kao da je skinut s njih ogroman teret. Sada će biti — nadaju se — spašeni.

Nije li takav i čovječji život, braćo? Nije li takav i smrtni strah čovjeka, koji umire? A nije li i naša nada slična brodu sa reflektorom, štono dolazi u pomoć? Smrtno ranjeno tielo mrtvo doduše proguta grob, ali dušu moju čeka krasota Božja, samo, ako sam dostojno živio po prvoj zapoviedi Božjoj, koja glasi: Ja sam Gospodin Bog tvoj.

Draga braćo! Htio bih završiti današnju propovied poredbom uzetom iz vrtloga modernog života. U Sjedinjenim Državama sjeverne Amerike živi oko 130 milijuna stanovnika. Zemlja je to, u kojoj ima preko 20 milijuna samovoza. Tamo nije težko kupiti samovoz, ali je tim teže samovozom negdje stati. Da se bezbrojni samovozi jednoga grada gdjegod zaustave, ne bi se moglo kretati ulicama. Zato na svakom koraku čitamo na ulicama ovakove nadpise: No parking here — ovdje se ne smije stajati. Ako hoćemo negdje izaći, treba kadkada kroz četvrt sata voziti samovozom okolo po susjednim ulicama, dok se ne nadje mjesto, gdje je na koncu slobodno stati. Ali i tako se još dogodi, da, ako tko izadje, kad se vrati medju množtvom kola ne može tako lako naći svoga samovoza. »*No parking here*« — *tu se ne smije stajati.* Tako

zvuči u našim ušima i upozorenje naše svete vjere na svakom koraku. Kakogod ti dobro išlo na zemlji, kakogod te vabili tielo, nagon, sjaj, uživaju — *no parking here* — tu ne smiješ stati — *ne smiješ se posvema izgubiti u tom zemaljskom životu.* Pazi, sidješ li na stanicama zlata i uživanja ne ćeš više naći svoja kola, koja su te imala odvesti u vječni život.

»Dakle onda je najbolje, ako o modernom životu, o modernoj kulturi ništa i ne znamo.

O, ne, ne tako!

Braćo! Duboka vjerska uljudba srednjega vieka izrasla je u sjeni gotskih katedrala. I tada se to smatralo posvema naravnim. Da natrag dakle podjemo u srednji viek? To ne! Nego naša je zadaća *novu vjersku uljudbu dalje razvijati u sjeni tvorničkih dimnjaka i u šumi tutnjavih strojeva.* Ne smijemo biti pesimisti! Ni o jednom razdoblju poviesti ne možemo reći unapried, da je do kraja bezbožno. Ako je Krist s nama »do konca svieta« dakle i u svakom razdoblju poviesti, to onda vriedi i za dvadeseti viek.

Budi moderan čovjek, upotrebljuj iznašašća ljudskoga uma, goji znanost, ljubi umjetnost — sve je to liepo i dobro — samo jedno ne zaboravi — no parking here — nije ovdje na zemlji zadnja postaja. Nije tehnika tvoj bog, nije znanost tvoj bog, nije tvoj bog ni umjetnost ni uživanje — nego nama je i dalje naš Bog naš najveći Gospod.

Životom ćemo pokazati, da znademo biti moderni, a ipak vjerni katolici. Pokazat ćemo, da se u našem životu »Deset Božjih zapoviedi« slažu s aeroplanima i turbinama, da se tornjevi naših katedrala skladno dižu u visinu s dimnjacima velikih tvornica, što da govorimo dalje — da i današnji čovjek može i mora ponizno prikloniti glavu pred riečju Gospodnjom, koja ima vječnu vriednost ,a glasi: Ja sam Gospodin Bog tvoj. Amen.

DRUGA NEDJELJA KORIZME:

»NEMAJ DRUGIH BOGOVA UZ MENE!«

I.

Draga braćo u Kristu!

Danas ću propoviedati o idolopoklonicima.

— Kako? Nismo dobro razumjeli! O čemu?

— O idolopoklonicima!

— O kakvim idolopoklonicima? O Sioux-Indijancima, koji plešu pred svojim totemima? O Hotentotima, koji dršču pred svojim fetišima?

— Ne, ne! *O našim domaćim idolopoklonicima!*

— O našim domaćim idolopoklonicima? No molim! ... Ta valjda se ne može ozbiljno tvrditi, da u prosvietljenom dvadesetom vieku, u vieku najmodernije uljudbe, u sjeni knjižnica, škola, sveučilišta i laboratorija da žive ljudi, koji se klanjaju idolima? ...

Samo počekajte, draga braćo! Prije odgovorimo na pitanje: *što mislimo pod idolopoklonstvom?* U idolopoklonstvo ubrajamo svako djelo, rieč i poštovanje, ako time *ljudskim stvarima dajemo božanski ugled, božansko štovanje.*

Stari su pogani obožavali kamenje, drvo, sunce, zviezde, kravu, crnoga bika, mačku i t. d. — i mi se zgražamo, kad na to pomislimo. Starozavjetni židovski narod, kad bi napustio štovanje pravoga Boga, prostirao se pred Baalom, Dagonom, Molohom i zlatnim teletom. Žalostive li zablude! Da, civilizirani čovjek *to* ne čini.

Ali ipak!

Za idolopoklonstvo nije bezuvjetno potreban tvrdi komad kamena ili drveni kip, pred kojim se klanjamo. *Idolopoklonstvo je i to, ako nešto štujemo i ljubimo više nego Boga, ako se u nešto uzdamo više nego u Boga.* Naš Bog je ono, čemu u našem srdcu dajemo prvo mjesto. A ako je to istina, onda doista moramo o našem vieku ustanoviti žalostne činjenice. U našim gradovima ne stoje doduše kipovi idola, kako su stajali na ulicama Atene i Rima, u našim stanovima nema istina 30.000 kumira, kako je to bilo u Panteonu, ali *pogledajmo ulicom našega srdca i medju tajne nabore naše duše i našeg mišljenja.* Što ćemo vidjeti? Morat ćemo o vrlo mnogim ljudima — siromašnima i bogatima, učenima i neukima zbunjeno priznati: jao, *koliko se idolskih nakaza ceri i u duši današnjeg čovjeka!*

»Ja sam Gospodin Bog tvoj. Nemaj drugih bogova uz mene«, glasi prva zapovied Božja. U propoviedima prošlih nedjelja bavili smo se prvim dielom zapoviedi, a sada pogledajmo drugi dio. Prije smo izpitivali, kako bi čovjek morao misliti o Gospodinu Bogu. Danas promotrimo, *kako stvarno mnogi današnji ljudi misle o Bogu.* Pogledajmo li točnije razne vrste ljudi od danas, zaprepašteno ćemo vidjeti, kako svuda hara raznovrstno idolopoklonstvo.

Draga braćo! Promotrimo najprije najnesretniji tip modernog čovjeka, čovjeka, kome se već duša zamrzla i mozak umorio i koji se sav već svinuo k zemlji sve boreći se za svoj obstanak ... Na svakom koraku namjeravamo se na našu ljudsku braću, za koje bi površno sudeći mogli reći: *to su ljudi bez vjere, ljudi koji nieču Boga,* to su bezbožnici. Jesu li doista ti ljudi bez vjere? Ni govora! Da li je današnji čovjek bezbožnik? Jedva jedan dva tu i tamo. Dakle što onda? Ne, nisu to bezvjerci ,nego to su ptice podrezanih krila, to su orlovi privezani za zemlju, to su kao dnevničari, koji prikukane k zemlji glave kopaju u rudokopu. To su ljudi, koji u brzoletnom tempu modernog života nemaju vremena misliti na to, da i oni imaju dušu i da ima Bog. Mislim, da govorimo pravu istinu, braćo. *Nije današnji tako zvani »bez vjere« čovjek nikakav okorjeli bezvjerac, nego samo on nema vremena, da deset minuta posveti Gospodu Bogu svome.*

Jer kad bi za to imao *samo deset minuta* vremena, ne samo da ne bi ostao bezvjerac, nego bi postao katolik i kleknuo bi tamo pred uzvišenog donosioca zakona sa Sinajskog brda.

— Doista? Zar je deset minuta dosta za to da čovjek postane vjernik? pitaš se u čudu.

— Dosta! Kratko jedno razmišljanje, kao brzojav kratko razmatranje, bilo bi dostatno, da tako zvani čovjek bezvjerac postane kršćanin katolik, koji vjeruje u Boga.

— Ne vjerujete li? Pokušajte. Pripazite samo ovamo deset minuta!

— Ti dakle brate, ne vjeruješ ni u što?

— Ne, ni u što ne vjerujem!

— Dakle, gledaj molim te, odeš li u Saharu i ondje u pustinji nadješ jedno puce od kaputa ili odeš li na sjeverni pol i ondje nadješ jedno zardjalo pero, što ćeš reći?

— No reći ću, da je tu morao proći neki civilizirani čovjek.

— Posve točno! Sigurno znadeš, što je povikao Kolumbo, kada je na dugom, beznadnom morskom putovanju napokon ugledao jedan pougljenjen list s drveta, gdje se svietli na morskoj površini.

— Zemlja, zemlja! — povikao je.

— No dakle, dragi brate, kad gledam točni vozni red nebeskih tjelesa, koja vrtoglavo jure, ili promatram tako smišljeno izradjena krila leptira, da se to ne da oponašati; kad gledam sjajni svemirski stroj točan kao najtočnija ura ili promatram umjetnički izradjeno gnjiezdo sjenice — zar ne moram i ja povikati: Nebo! Nebo! Bog! Bog! I kad bi svemir bio samo kao ura, koja svaki tjedan stane i nanovo je treba navinuti *i onda si to ne bismo mogli predstaviti bez urara.* Zar ne, kako je to slaba poredba? Rekao sam kao ura, koja svaki tjedan stane! Ta svemirska ura ide već tisuće, stotine tisuća ili ne znam, koliko godina, ide na vlas točno.

— Ide, ide, veliš — ali ima i pogrješaka!

— Da, ima ih. Kao što i na suncu ima pjega. Ali upravo ovi nedostatci traže tumačenje, koga se put svršuje pred priestoljem Božjim. Gledaj trpljenja, borbe, gledaj oskudicu, gledaj sve to ... i kaži: ako nema Boga, ako nema nastavka zemaljskog života, zer nije ludnica ovaj cieli život na zemlji?

Moj se razum i moje srdce, moje mišljenje i moji osjećaji smiruju samo u zakonu sa sinajskog brda, koji glasi: Ja sam Gospodin Bog tvoj!

— No dobro je i ja priznajem Boga. Ali vi govorite, da čovjek ima i dušu.

— Duša! Promisli samo, zar ne ćutiš nikada, kako se kolebaš izmedju dobra i zla, kako si neodlučan, kako te napast progoni i neki veliki boj počinje u tebi?

— Da, istina je. Često se odigrava u meni velika neka borba...

— No vidiš. Tielo se bori! No s kime? Za borbu su, zar ne, potrebna barem dvojica? I kada neprijateljska paklena zaporna vatra obkoljuje vojnika i kada tielo dršće i nastoji se skriti, tko zapovieda drhtavom tielu: napried? Netko zapovieda! *Zar nije to duh, koji znade i tielu zapoviedati?*

— Da, da... Ali izmedju Boga i čovjeka, izmedju neizmjerne Uzvišenosti i neznatnog praška ipak je ogromna daljina i razlika. Zar se uzvišeni Bog brine time, kako na maljušnoj zemlji još maljušniji mravi vrve, okolo lutaju, što čine, govore, kako žive? Zar nije to Bogu svejedno?

— Gledaj, brate! Nas ljude zanima sudbina naših djela. Ako smo napisali kakovo kazališno djelo, knjigu, naslikali sliku, sagradili kuću i t. d. zanima nas daljnja sudbina tih naših djela. Što je postalo od toga? Kome je došlo u ruke? Dakle i sudbina neživih djela, slika, kipove, kuća zanima njihova stvaraoca. Da i ne govorim o sudbini živih nam potomaka, o toplom odnosu roditelja i djece i t. d. Ima li mati, koju ne bi zanimala sudbina sina, koji je dospio u tudjinu? Ima li mati, kojoj bi bilo ravnodušno, da li joj kćerka živi čistim životom ili razpušteno? No, ako je tako s nama ljudima, zar bi samo neizmjerna dobrota, Bog postupao drukčije? Samo Njega bi ostavljala ravnodušnim naša sudbina. Samo Njemu bi bilo svejedno, da li mi živimo čistim životom ili smo do vrata ogrezli u nećudorednost.

— Da, da... Ali na svietu ima toliko vjera, i često se puta jedna drugoj toliko protive, da je napokon najbolje, da se čovjek ne drži ni jedne.

— No, to baš ne bih rekao. Dragi prijatelju i o načinu, kako se valja hraniti razilaze se mišljenja. Mnogi govore: ako nema mesa, objed ne vriedi ništa. Drugi vele: samo nemojte ni za sav sviet jesti mesa. To nije zdravo. Dakle jer se mišljenja razilaze, sliedilo bi iz toga, da je najpametnije, ako uobće ništa ne jedemo?

— No, dobro, potrebna je neka vjera. No nije li svejedno, koje sam vjere? Ta svaka hoće dobro. Svaka je vjera kao po jedna zviezda i sve jednako svietle na Božjem nebu.

— Dakle neka bude. Svaka je po jedna zviezda! Svatko voli zviezde i toliko su drage. No da bismo mogli čitati, da li je za to dostatno zvjezdano svietlo? Da možemo raditi, da mirno i sigurno možemo putem ići napried, da li je za to dovoljno svietlo zviezda?

— Ne, nego treba sunce, sunce s podpunim svojim sjajem — treba Krist — podpuni, pravi čitavi Krist.

Svejedno je, koje sam vjere? O, nije tako. Od dviju stvari, koje se jedna drugoj protive ne mogu odjednom i u istom smislu biti obje

istinite. A značilo bi, da su obje istinite, ako bi bilo svejedno, koje smo vjere. Starozavjetni vjerski zakon Židova kaže: oko za oko, zub za zub... a Krist veli: ako te tko udari po desnom obrazu, pruži mu i lievi... no, izmedju ovoga dvoga *jedno nije pravo!* Neka vjera naučava: uzmi toliko žena, koliko možeš uzdržavati, a Krist uči, da možeš imati samo jednu ženu i samo smrt te od nje može raztaviit, no *netko nema pravo*. Katolička vjera uči, da je u Presvetom Oltarskom Sakramentu prisutan sam Gospodin Isus Krist i to ona naučava, jer vjeruje Kristovoj rieči. Ali ima kršćanskih vjera, koje uzprkos jasnih Gospodinovih rieči, uče, da je Oltarno Otajstvo samo spomen, samo komad kruha i ništa drugo — no *netko ipak nema pravo*. A ako samo jedan ima pravo, onda moramo birati. Promislim svaki dokaz i nemam drugog izbora nego katolička vjera, kako je jednom netko zgodno primietio: *čovjek je ili bezvjerac ili katolik!*

Gle, braćo! Pogledajte uru: deset minuta govorim i za deset minuta došli smo od bezvjerstva do svete naše vjere, do katoličke vjere. Ali nažalost: *mnogi današnji čovjek nema ni tih deset minuta vremena za Boga i neumrlu dušu* i zato ostaje bezvjerac. Amen.

TREĆA NEDJELJA KORIZME:

NEMAJ DRUGIH BOGOVA UZ MENE.

II.

Draga katolička braćo!

Već tri nedjelje propoviedam o prvoj zapoviedi Božjoj. Ipak s do sada rečenim još nisam rekao sve. Govorili smo o jednoj vrsti ljudi, koji se ogriešuju o prvu zapovied — o t. zv. bezvjercima. A sad da posvetimo nekoliko minuta drugoj vrsti krštenih ljudi — katolicima, *koji su prema maticama istina kršteni, ali su u svome načinu života zaboravili na Gospodnju zapovied:* nemaj drugih bogova uz mene.

Pogledajte samo nekoliko slika iz života takovih ljudi.

a) Svećenik jedan pričao mi je ovaj svoj doživljaj u vlaku. Sjedim u priekletu (kupeu) medjunarodnog D-vlaka. U istom odjelu putuje s dvoje male djece i s odgojiteljicom fino obučena dama, žena vrlo bogatog posjednika. Idu na mali »oporavak« u jedno kupalište. Manje diete — djevojčica od po prilici tri godine — strašno je neodgojena. Viče, zahtieva, zapovieda, No još je gori petgodišnji dječak. Već sad samosviestno osjeća i pokazuje, da je prvo diete bogatih roditelja i da je zato rodjen na sviet, da bude netko ,tko će odgojiteljicu sekirati. A on to i čini... A tamo uz njih sjedi mama: elegantna, namirisana, za-

kopana u gomilu vrlo sumnjivih ilustriranih listova. I mali dječak prolistava listove. Još se ne sablažnjava nad njima. »Ta on je još tako malen«, rekla bi mama, kad bih je upozorio.

A ipak obadvjema od te djece visi o vratu medaljica Majke Božje. Dakle katolici! Ali — Bože moj — kakav smisao može imati tu ta medaljica? I što može vjera kod te djece? Istina učit će uskoro i oni malo vjeronauka (»ta tko bi s njima izašao na kraj u ovim vjetrogonjastim godinama?!«) no kad će oni čuti nešto o vjeri kod kuće, u društvu, od odgojiteljice, od svoje majke ili od svoga oca? Kada i što?

Bog? Danas, znate, nije više moderno o njemu govoriti.

Katolička Crkva? Prestroga je! Dandanas bi već mogla ublažiti svoje zakone!

Molitva, sakramenti? Ta djeca će ići na prvu svetu pričest. Više od toga? Ne više ne će činiti. To je samo za jednostavni puk. Bit će dosta, ako bude jednom na osmrtnici tiskano, da je »primivši pobožno sakramente umirućih...« Toliko je dosta!

Gledajte braćo, *toliko znači »vjera« mnogim današnjim ljudima: mala jedna sigurnostna mjera, neka bez ikakvog duha nasliedjena izvanjština*... i ništa više...

Ja samo gledam... gledam i kao da čujem dalje damu, gdje mi govori:

— Zašto gledate na nas tako prestrašeno? Nismo mi bezvjerci! Gledajte, kada ja u nedjelju prije podne idem s mužem u posjete, običavam odgojiteljicu i jednu sobaricu poslati na misu. Neka malo čuju svećenika. To izgubljeno vrieme od pola sata dobijem ja natrag, jer su one nakon toga čestitije. Kad odgojiteljica bude išla na ples, ne će obući moje cipele od krokodilove kože, a Marica ne će iz smočnice hraniti mesarskog pomoćnika... Vjera je doduše malo zastarjela stvar, pogotovo za nas, naobražene ljude... Ali ipak ima neka korist od nje... i eto zato je čovjek ne napada...

Ne znam, što bih još sve čuo u brzom D-vlaku, da se mali dječak nije popeo upravo nad moju glavu, uzpuzao u mrežu za prtljigu i odanle počeo vući odgojiteljicu za kosu. Odgojiteljica se počne braniti, mati pogleda gore i progovori srdito: ali, gospodjice, nemojte neprestano ljutiti toga siromašnog malog Juricu.

Siromašni Jurica! Hoćeš li ti ikada znati, što je to stega i poslušnost? Hoćeš li ti ikada ma samo naslutiti, kako su uzvišene crte lica Krista, našega Gospodina? Hoće li se uzvišena slika Kristova ikada živo utisnuti u tvoju dušu i živjeti u njoj, da ti bude izvor snage u vrtlogu napasti, koje će te napadati? Nikada, nikada!

Braćo! nemaj drugih bogova uz mene!

b) Pogledajmo drugu sliku, drugi tip ljudi. U jestionici otmjenog hotela subota navečer u devet sati... Pred hotelom cieli logor najelegantnijih samovoza: Fiat, Steyer, Renault, Rolls, Roys... Unutra: bielo pokriveni stolovi, prigušeno crveno svietlo malih električnih žarulja, u čašama crno vino pa šampanjac, glasba... život kuca. Ulazim. Stanem na sredini i sine mi misao: *Gospode Bože, što si Ti ovim ljudima!*

Što znači Bog, vjera, čudoredje n. pr. onome veletrgovcu uz prozor, koji večera s jednom damom, ali ta dama nije njegova žena?! A čini se, da su kršćani! Što znači Bog, vjera, čudoredje onim dvjema posvema još mladim aristokratima, koji se eno tamo zabavljaju sa ženom nekoga odličnika iz t. zv. višega družtva. No da, a oni su katolici! Nedavno su tako ozbiljno išli iza liesa svoga strica! I na potvrdi kćerke odličnog nekog njihovog prijatelja bili su u crkvi... I kada im je baka bila bolestna, odmah su dali pozvati častne sestre, da je njeguju. Zar to nije dosta?!

Moj Bože! Zar je to sva njihova vjera? To je kao kada za jedan film kažu, da je »odlični, vjerski« komad. A znate zašto? Jer na 3000 metara loših prizora dolazi na 15 metara portal jednoga gotskog hrama i 5 metara filma drugi prizor, gdje udata žena prije, nego će se podati nećudorednom životu, moli pred slikom Majke Božje. — Na to je ipak katolički film — vele gledaoci na to.

Dragi Bože! *Znači li još nešto vjera tima ljudima?*

— Da je danas neki post, vele, i ne bi se smjelo jesti mesa — kaže jedan. — No, gledaj, ima li to smisla? — Dobro, mogao bih doduše kupiti ribu, dati načiniti postni ručak. Ali ima li smisla život tako obvezivati! Dandanas još dolaziti s takovim ukočenim formama?

— Sjutra je svetak i trebalo bi — vele — ići na misu! Ta, prijatelju, cieli se tjedan čovjek kini i znoji. Ta barem u nedjelju imam pravo jedno jutro dobro se izspavati. A kada ustanem imam valjda pravo na mali izlet.

— I šesta zapovied: ne sagrieši bludno! Što je to?

Da li vi to govorite kinezkim jezikom? Ne razumijem, što govorite. U današnjem svietu biti toliko — zaostao! I tako dalje. *Novac! Uživanje! Uzpjeh! Moć! Jurnjava napried! Proračunanost u svemu. Gnušanje. Velegradski život!*... Ti drugi bogovi vrve u sjajno razsvietljenoj dvorani... I ja bih želio povikati u dvoranu, jako i glasno, da nadglasam jazz-band:

— *Ljudi, braćo, zar nikada niste čuli gromovitu Gospodnju zapovied: nemaj drugih bogova uz mene.*

c) Da govorim dalje? Govorit ću još o jednom novijem idolopoklonstvu. Mnogi katolici klanjaju se *modi*. Jao, sad će se oboriti na način, kako se odievamo, na uljepšavanje, na rumen za usta, na kratke haljine!

O ne! Sada ne mislim u prvom redu na to. Premda tko bi mogao niekati, da i taj idol nalazi mnogo poklonilaca? No ovaj čas ne mislim na to. *Nego mislim, kako često ljudi lakoumno sliede kriva mnienja drugih.* Da i *na vjerskom polju ima krivih moda.* Pokapaju iztaknutog gospodina. Oko liesa stoje ozbiljni mužkarci u crnom odielu i s

polucilindrima. Izgovaram zadnju molitvu nad mrtvacem... »Budi volja tvoja, kako na nebu, tako i na zemlji...« Tu stanem. Čekam, da nastave molitvu. Odnekale otraga dvije starice nastavljaju: »Kruh naš svagdanji daj nam danas...« *A ostali?* Jedan gospodin sumorno gleda u grob, drugi prevrće cilindar, treći se zamislio nekamo u oblake, štono prolaze... ali moliti? Ne, ne moli ni jedan. Zašto? *Jer nije običaj! Nije moda!*

No ima i drugih stvari, koje nisu »u modi«. Je si li bio u nedjelju na misi? »Znaš, *u našoj obitelji to nije običaj.*« — Je si li bio na izpoviedi? Znaš, molim te, *ta ni moj muž ne ide.*

Postiš li petkom? — Nismo u našoj obitelji uveli taj običaj.

Brate, nemaj drugih bogova uz mene!

Zar da još dalje govorim o idolopoklonstvu? Jer još uviek ima što dalje govoriti. Jao, samo kad bi samo dotjecalo vremena, što bi sve još trebalo govoriti!

Četvrtome je idol jaka mišica, šport, neki boksač. Petome je idol stroj, moderna tehnika. Šestome zlatno tele, nezasitne želje, hajka za novcem. Da bi zbog toga udovice mogle zaplakati — on to ne vidi, da bi pogaženi ljudi zbog toga mogli jadikovati — on to ne čuje.

Gle — kolike li neizkrčene prašume idola upravo usred najmodernijeg dvadesetog vieka! Idolopoklonstvo ima jednu osobitu izraslinu — praznovjerje. Ono upravo toliko biesni medju današnjim ljudima, da ću o njemu govoriti u cieloj jednoj propoviedi kasnije .

Poganski mudrac napisao je negdje ove značajne rieči: kada se mužkarci stanu bogovima rugati, žene počnu prozirno odielo nositi — to je početak svršetka.

Braćo! Do našeg jakog ćudorednog shvaćanja stoji, do našeg dosljednog katoličkog načina života stoji, da se ova tvrdnja i prietnja poganskog mudraca ne obistini na nama.

Braćo! Neka naše srdce ne bude idolsko, nego neka budu Božji naše srdce i duša, naš um i volja, svaki naš dah i kucaj bila i neka se na nama izvršuje prva zapovied Božja: Ja sam Gospodin Bog tvoj. Amen.

ČETVRTA NEDJELJA KORIZME:

»GOSPODINU BOGU SVOMU KLANJAJ SE!«

I.

Draga katolička braćo!

Mnogo se puta povede rieč u družtvu, koji je jezik na svietu najljepši. Ima ih, koji na prvo mjesto meću francuzki, drugi brane ljepotu talijanskog jezika, a opet drugi, koji su već čuli govoriti španjolski, najviše se oduševljavaju za taj jezik.

Znate li ,što ja mislim, braćo? *Svaki je jezik liep, kad se njime čovjek Bogu moli.* Pa ma bio jezik ne znam kako jednostavan, primitivan i nerazvijen, na njega se odmah slieva neka tajanstvena nadzemaljska ljepota, čim slabi čovjek slabe njegove rieči uzima kao krila da se njima uzdigne do priestolja uzvišenoga Boga. Liep je svaki jezik, kad mati njime guče igrajući s malim djetetom, uz rieči, koje mi odrasli ne razumijemo. Liep je jezik, kad zaručnici njime izlievaju tople osjećaje svojih srdaca. *Ali svaki jezik je najljepši,* kada ljudski govor, taj od Boga primljeni čovječji ures ,upotrebljavamo, da njime izlijemo osjećaje duše pred uzvišenim nebeskim Otcem t. j. *kada molimo.*

»Kada molimo!« ... Molitva je, braćo, najuzvišeniji posao, koji je čovječji duh kadar izvesti i upravo zato je medju svim ljepotama svieta najdirljiviji pogled na lice u molitvu uronulog čovjeka, koji kleči pred uzvišenim Bogom.

»Ja sam Gospodin Bog tvoj« — glasi prva zapovied Božja. Kao da bi htio reći: ja sam tvoj Stvoritelj, a ti si moje stvorenje! *Mogu dakle očekivati, da ćeš mi se klanjati molitvom.* Ja sam uzvišen, a ti si maljušna točkica — *budi dakle veseo, da se možeš molitvom obratiti na mene.* Ja sam jak, a ti si slab — *traži dakle od mene jakost, pomoć, utjehu molitvom.*

Eto, braćo, zašto molim. 1. Molim, jer je to moja dužnost; 2. molim, jer je to čast za mene; 3. molim, jer je to izvor jakosti za mene. Danas ćemo razmatrati o prve dvie točke ,a drugi puta razmotrit ćemo treću.

1. *Molim, jer je to moja dužnost.*

Ja sam Gospodin Bog tvoj! Braćo, znate li, kakovu nam obvezu nameće ova kratka rečenica? Nameće nam dužnost, da se molitvom klanjamo Bogu i time se s Njime, našim Gospodom, uzko sjedinjujemo. Nameće nam toplo unutarnje priljubljenje uz Boga i ne zadovoljava se hladnim omjerenim pogledom ili tako samo kadkada na dan plašljivim promatranjem Boga, koji negdje daleko stoluje. Da li je Bog daleko od nas? Nikako! U Njemu živimo, krećemo se i jesmo (Djel. Ap. XVII, 18).

Gospodine, kaži, gdje stanuješ? pitali su jednom zgodom apostoli Krista Gospodina. Znate, što znači to, da smo mi obvezani moliti se? Da i mi često puta pitamo Boga: *Gospode, gdje stanuješ?*

a) I što će biti prvi odgovor? »*Slave je Tvoje puno nebo i zemlja*«. Cieli je sviet pun Boga. On je počelo svega, On je izvor svake plemenite misli. On je začetnik svakoga našeg dobrog djela. Zar dakle nije moja dužnost — Bogu se klanjati?!

b) Gospode, gdje stanuješ? *U svakoj čistoj duši, t. j. koja je bez grieha.* Svaka je čista duša hram, oltar, monstranca. I moja duša i tvoja duša. S najfinijom dakle samo nježnošću slobodno mi je doticati se svoje duše! Ja sam Teofor — Bogonosac, Kristonosac i ja Bogonosac i Kristonosac klecam i klanjam se svome Bogu, svome Kristu!

c) Gospode, gdje stanuješ? *U sitnim, malim prigodama svakidanjeg života.* Kada dobro činiš i kada bez rieči trpiš. Bog stanuje u tebi, ako *zbog Njega* činiš dobro i podnosiš trpljenje. Kada dodje koji neugodan gost, neka neočekivana zapreka, bolest, koja te prikuje za krevet ili neugodna kakva nužnost, Bog stanuje u tebi, ako *zbog Njega* činiš dobro i podnosiš sve to zlo. I sve je to molitva i sve je to klanjanje pred uzvišenim Bogom. *Sve je to molitva!* Dakle ne moli se Bogu i klanja se samo riečima, nego i mišlju, uzdahom, djelom i cielim životom.

Molitva je i najljudskija i kajkatoličkija dužnost.

Braćo! Čudit ćete se možda tome, što ću sada reći. Ponizno klanjanje Gospodu Bogu i svakidanja molitva ,toliko je organski dio katoličkog vjerskog života, toliko smo na to obvezani, da onoga, tko ne običaje moliti s punim pravom i ne ubrajamo medju katolike.

U našoj vjeri nije dosta samo to, da netko pripada crkvi po maticama, nego svaki katolik treba da životom, čudoredjem i kršćanskim shvaćanjem donosi čast katoličkom imenu. Dakle da kažem još jednom: *ne može biti katolik, tko ne običaje moliti.* Jer molitva je dužnost pravoga čovjeka.

2. *Molim, jer je to čast za mene.*

Molitva nije samo obveza nego ujedno i *velika čast za mene.*

Ovu misao, držim, ni ne treba obširnije da razvijam. I sama pomisao na to uzhićuje me, da mogu ja, neznatni zemaljski prašak, kadgod hoću i u kojojgod stvari hoću dobiti audienciju kod veličanstvenoga Boga. I ne trebam nositi sobom pismenu preporuku, ne trebam čekati u predsoblju i ne šalje Gospod Bog svoga tajnika, da sa mnom razpravi stvar, nego me On osobno prima u svakoj stvari.

Braćo! Koliko li je uzvišena ona nauka Crkve, *da molitva ima jednaku snagu, dizala se ona iz kuhinje ili iz palače put neba. Bilo da moli usrdno za komad kruha ili nosi na krilima brigu za upravu države, ona je jednako vriedna pred Bogom.* Ne računa se iz koje okoline dolazi: iz siromaštine ili iz bogatstva, samo jedno se računa: *iz kakvog dolazi srdca?*

Pa ako je molitva za mene čast, čovjek si ne može predstaviti, što ima na njoj, da je se stidiš i da se skrivaš, kad moliš. A ipak, zar ne, braćo, mnogi ljudi se stide, kada bi trebali javno moliti.

Pred nekoliko godina putovala je evropskim gradovima grupa tibetskih lama. U evropskim gradovima ljudi se niesu mogli načuditi, da lame pjevaju molitve prije časa i da su pred divnim crkvama naših velegradova obuzeti njihovom ljepotom i veličajnošću ne obazirući se na množtvo, pjevali vjerske pjesme.

Ne moram valjda ni reći, što kanim iz toga zaključiti. Da treba pohvaliti lame, kojih je vjera bila čvrsta poput Mont Everesta, s kojega su došli i da je to sramota za nas, koji smo postali mekušci civilizacije. Jer doista ne razumijem, da se mi evropejci, kršćani, katolici ne usudjujemo to isto činiti t. j. *javno moliti.* Recite mi: nije li to kukavičluk,

da se zbog zdjele leće, zbog začudjenih pogleda okoline ne usudjujemo izreći molitvu u jestionici u vlaku, na izletima i t. d., dok doma običajemo moliti pače u duši smatramo to čašću za nas.

Nitko, tko hoće biti pošten čovjek, ne smije se stidjeti svoga uvjerenja. Dakle ni katolici. *Katolicizam je vjera i uljudba. Katolicizam je velika prošlost i sigurna budućnost. Ima li se to što skrivati?*

Da, da se molim Bogu, da se katolički molim, to je za mene ne samo obveza nego i velika čast. Amen.

GLUHA NEDJELJA:

»GOSPODINU BOGU SVOME KLANJAJ SE.«

II.

Prošle nedjelje razmatrali smo o tome, da je molitva moja dužnost i velika čast za mene. Ali, braćo, molim se ne samo zato, jer je to moja dužnost i ne samo zato, jer je to čast za mene, nego se molim i zato, jer je to *izvor snage za mene.*

— Kamo ne dopire sunčana zraka, tamo dolazi liečnik — kaže jedna poslovica. To ima značiti, da je tielu, da bi ostalo zdravo, potrebno sunčano svietlo i toplina. A znate li što je životvorno svietlo i toplina našoj duši? Molitva! Ona podiže, ona čisti, grije i oživljuje. Kako li se duboko opažanje skriva u riečima svetoga Augustina: »Tko znade dobro moliti, znade dobro živjeti. Tko napušta molitvu, počinje griešno živjeti«.

Brate! Molitva je potrebna tebi, a ne Gospodinu Bogu!

Molio ti ili ne, napast će te ipak napadati. Spopadat će te hiljade izkušenja današnjeg života. Ali da se uzmogneš suprotstaviti griehu ili ne pasti u nj, to već mnogo ovisi o tome, da li običaješ u molitvi sticati si potrebnu snagu za odpor.

Počeo ti dan molitvom ili ne, ipak ćeš možda taj dan imati toliko muke i borbe, ali bez molitve ne ćeš imati sposobnosti za podnašanje, ne ćeš imati snage nositi teret života, ne ćeš imati energije, volje i sviesti dužnosti.

Eto, braćo, molimo zato, jer smo i te kako upućeni na to, a) u duševnim i b) u tjelesnim borbama.

a) *Upućeni smo na molitvu u duševnim borbama.*

Tko nije došao u položaj, u kome je osjećao, kao da su upravo za njega pripravljene rieči Svetoga Pisma: »Bože naš! to nam samo ostaje, da oči svoje upravimo k tebi« (II. Knj. Dnev. XX. 12). Koliko li puta izpadne s čovječjih usana tužnjava: strašne me napasti muče! Ne može

se više izdržati! Medju toliko napasti, koje vabe, medju toliko zlih primjera, medju zlim mislima, koje progone, u zapornoj vatri tolikih tjelesnih želja... ne može se izdržati na putu poštenja!

Brate, ne jadikuj! Kada tuča napastnih misli, želja, nagona udara na tvoju dušu, da li si pokušao uteći se pod ocjelni štit molitve?

— Kako? — veliš — može li dosta slaba, fina nit molitve služiti kao neprobojni, obranbeni štit?

Dà, *u Božjoj ruci može i nit paučine postati mjedeni štit.* U životopisu svetoga Feliksa iz Nole čitamo ovaj njegov doživljaj: Progonitelji su ga neprestano tražili i progonili. Kamogod je pobjegao svuda su mu bili za petama. Napokon do smrti umoran uteče u jednu špilju... Sliedeći trenutak spusti se jedan pauk s drveta i pred ulazom u špilju izprede veliku liepu mrežu. Za čas stigoše i progonitelji, no videći paučinu na otvoru špilje pojuriše dalje misleći, gdje na ulazu ima paučine, tu sigurno već odavno nije nitko ušao.

Braćo! u Božjim rukama može i paučina postati obranbeni štit. Što češće napada na te napast, to se češće uteci pod zaštitu molitve.

b) *Ali na molitvu smo upućeni i u zemaljskim, tjelesnim, materijalnim borbama.*

Ogledaš li se dandanas po svietu, vidjet ćeš doista veliku nevolju... vidjet ćeš ljude prikovanim glavama k zemlji... vidjet ćeš izbrazdana lica... množtvo ljudi otupljenih u borbi. Dolazi ti da povičeš: Gospode Bože, što bi tek bilo, kada bi ljudi izgubili još i vjeru u Tebe?! Ta i ovako je težak teret života i tako je strašan broj slomljenih života i samoubojica: *no što bi tek tu bilo — bez Tebe?*

Koliki ljudi onieme, slomljene duše jedva vuku svoj jadni život. Niemo, bez rieči prolaze milo nas. Ni ne tuže se više. Što će im pomoći? Poboljšanje zakona? Dobra organizacija? Dobrotvorno družtvo? Liepi govori? Sve je to liepo, no nije dosta, nije dosta. Nikada čovjek ne uvidja toliko vriednost vjere u Boga, kao onda kada trpi. Tek s vjerom može bez rieči i junački podnositi svaku biedu i nevolju. O blažen, koji u katastrofi, koja tako lako snadje čovjeka, spasi barem vjeru u Boga! O, koji li je blagoslov i koji izvor snage za čovjeka, koji pa ma sve izgubio, ima na križ razapetog Krista! Dà, tko ima Krista, *no ne Krista, koji samo kao slika stoji u otmjenoj vili iza zatvorenih vratiju, ne Krista, pred čijim je očima nepoznat život čovjeka i more ljudskih nevolja — nego Krista, koji razumije zemaljski život i biedu čovjeka, Krista, koji čuje sve pa i prigušenu tužnjavu, Krista, koji vidi sve pa i noći pune suza probdivene uz krevet, Krista, koji je svietlo naših oslieplienih očiju, podporanj naših slabih nogu, čežnja i zadovoljenje žednih nam srdaca.*

Braćo! Braćo, što trpite! *Molimo!*

Težko trpljenje pritište nam srdce... i ne možemo mimoići zlo. Braćo! Krist je s nama, On je u našim srdcima, On će nam dati snagu za pobjedu. Samo treba od Njega da učimo, kako treba da podnesemo zlo, koje nas ne može minuti. Ta on je kralj, koji je toliko trpio. Kako

je Krist podnosio goleme boli? *Molio je!* »On je u vrieme smrtnoga svojega života prikazao prošnje i ponizne molbe onomu, koji ga je mogao izbaviti od smrti ,s velikom vikom i suzama, te bi uslišan za svoju smjernost« (Hebr. V. 7).

Bi uslišan. Kako? Da li je Gospodin odnio od njega gorki kalež? Nije, nego: *dao mu je snagu, da može dovršiti žrtvu.*

Braćo! Učimo se moliti od Krista ,koji moli! Koliko trpi na križu i kako znade moliti usred trpljenja! Biesna klatež trese šakama prema njemu, a Krist — moli! Iz otvorene rane teče mu krv, a Krist — moli. Spušta se strašna tama i čini se, kao da ga je i Otac nebeski ostavio, a Krist — moli! Dà, u strašnim trenutcima i on se tuži, ali i ta tužnjava bila je molitva.

Ej, braćo! Ded da naučimo tu divnu mudrost, podnositi i trpjeti moleći i kad se već čini, da ne možemo dalje, tužiti se Bogu, no i to moleći. Braćo — *moleći se i ne buneći se!* Ne pokazujući šaku nebu! Ne prietiti Bogu štrajkom! Ne spominjati samoubojstvo! »U nevolji budite strpljivi, u molitvi budite postojani«. (Rim. XII, 12). »Trpi li tko u vama, neka se moli« (Jakob V, 13).

Ne znam smijem li reći, što duboko osjećam u duši: lakše bismo podnosili današnje nevolje, kad bi medju nama bilo više ljudi od molitve, a manje onih, koji mrmljaju, tuže se i psuju.

Draga braćo! kad bismo htjeli sakupiti misli propoviedi prošlih nedjelja, morali bismo reći: iz prve zapoviedi Božje, da je Bog naš Gospod, jasno sliedi, da sam *obvezan na molitvu,* iz uzvišenosti Božje sliedi, da je molitva *čast za mene,* iz blagoslova, koji daje molitva sliedi, da je molitva *koristna i da je ona izvor snage za mene.* Rosa daje žednoj zemlji plodonosnu snagu — porosica našoj duši je vrieme posvećeno molitvi. U svetim časovima molitve zagledavamo u lice moćnoga Boga, a što više gledamo u Njega, to nam se na duši oštrije utiskuje (formira) slika Božja. A eto cilj cielog zemaljskog bivstvovanja jest: *izgraditi i dotjerati — formirati — u sebi svetu sliku Božju.*

Dok je Gospodin Isus Krist išao ovom zemljom, uzeo je jednom zgodom na svoje blagoslovljene ruke malo diete i rekao apostolima ove vječnog spomena rieči: »Ako ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko«. (Mat. XVIII, 3). Legenda kaže, da je ovo diete postalo kasnije sveti Ignacije ,antiohijski biskup i mučenik. Da li je to istina, ne znam. Ali znadem, da je sveti Ignacije sigurno mnogo molio i da je za vrieme molitve sigurno vrlo mnogo duhovnim očima zagledavao u lice Krista Gospodina.

Odakle to znadem?

Jer je inače nerazjašnjiva ona duševna snaga, da reknem još više: ona čeznutljiva upravo žudnja ,kojom je siedi biskup usred strašnih muka izdržao i mjesecima čekao sigurnu smrt. Uhvatili su ga i odveli u Rim, da ga ondje smaknu. Vodili su ga kroz Siriju, Malu Aziju, Macedoniju i Dalmaciju. Na putu začuje ,da si rimski iztaknuti kršćani kod

cara posredovali za pomilovanje. Na to im on iz Smirne piše list: — Ljubite li me? — piše im — Pokažite time, da mi dopustite, te padnem kao žrtva... O blago meni, ako svietu umrem, da u Bogu uzmognem utonuti... *Zrno sam Božje, zubi me zvjeradi samljeli, da izidjem čist kruh Kristov*... Već unapred se radujem divljim zvjerima... *Neka dodje na mene vatra i križ, neka me razderu divlje zvieri, svaka muka neka dodje na mene, samo uzmognem li doći k Isusu Kristu!*... Izvor živih voda probio je u meni u visinu i uviek mi samo to žubori: *Dodji kući k Otcu!... Dodji kući k Otcu!*

Želja se siedoga biskupa izpunila: 20. prosinca 107. god. na piesku rimske arene smrvile su ga izgladnjele zvieri doista kao zrno u brašno...

Gospode Bože! *Često puta ću zagledavati u lice Tvoje u svojim jutarnjim, večernjim i dnevnim molitvama.* I kad budem umirao, zar ne i ja ću čuti rieči:

Dodji kući... kući... k svome Otcu! Amen.

NA CVJETNICU:

ZAŠTO NE MOLIŠ?

I.

Draga braćo u Kristu!

Dok sam tokom prošloga tjedna razmišljao o tome, što ću danas propoviedati, izkrsla mi je neka osobita misao. Bila je ponešto šaljiva, no zato ću je ipak izpripoviedati.

Ponajprije sam mislio, o čemu sam govorio prošle nedjelje. Govorio sam o molitvi. Božje sam stvorenje, dakle *dužnost mi je* moliti. Maljušni sam stanovnik zemaljski, dakle *molitva je čast za mene*. Slabi sam čovjek, koji se bori: *molitva je izvor snage za mene*... Da, to sam svojim dragim slušaocima jasno raztumačio.

Ali, dragi moj Bože, palo mi je nenadano na pamet — nemoj se srditi, što sam tako znatiželjan, ali želio bih znati, da li je od mojih slušalaca iza prošlonedjeljnog govora više njih moli nego prije? Da li je ovaj tjedan više molitve došlo preda Te? Da li su sada počeli moliti, koji prije nisu molili?

I tada Gospod namigne onome andjelu, koji rukovodi »knjigu života«, onu veliku knjigu, u kojoj je zabilježena svaka naša rieč, djelo, uzdah i molitva... I andjeo otvori preda mnom knjigu... i ja sam se vrlo, vrlo razžalostio! Kako sam ono govorio prošle nedjelje, braćo? Molimo! S kakvom ste pažljivošću slušali — pa ipak! posljedice se stvarno jedvajedvice vide. Ne vidi se, da bi ljudi zavoljeni molitvu.

No prije nego li sam se medjutim mogao podati još većoj žalosti, na sreću padne mi napamet — hop — ta to ja samo tako sanjarim! Možda ipak nije tako! Možda ipak iza onih razmatranja moji slušatelji više i bolje mole!... Možda!... No možda ipak ne mole! Možda treba da razriešim još *mnogo težkoća, prigovora i predrasuda* o molitvi, da ih dobijem za život molitve!...

Da, tako je. Čutim, braćo, da moramo još malo razmatrati, da bismo doista zavoljeli molitvu. Rekao sam prošli puta: tko ne moli, ne vrši prvu zapovied Božju. Ali stvarna je činjenica, da jedan dio današnjih ljudi — smije li se reći — jedan dio katolika malo ili ništa ne moli. Ništa!

Postavljam dakle takvome čovjeku u današnjoj propoviedi veliko pitanje: *Brate, zašto ne moliš?* O čemu ću dakle propoviedati danas? O temi: *Zašto ljudi ne mole?* A jer je stvar važna, govoriti ćemo o tome još i buduće nedjelje.

1. Zašto ljudi ne mole? Najčešći izgovor, koji iznose, sastoji se od ove kratke rečenice: »*Nemam vremena moliti*«. Nisam ja bezvjerac, ne spadam ja medju ljude, koji ne mole »iz principa«. Ako me baš put nanese pred crkvu, udjem i unutra na par minuta... Ali podpuna mi je nemoguće, da baš *svako* jutro i veče *točno* izmolim svoju molitvu. Ta često puta sam navečer do smrti umoran.

a) *Nemam vremena moliti!* Takovo opravdavanje čuje čovjek na svakom koraku. To drugim riečima znači: *nemam vremena, da bih imao i mislio na dušu.*

I nažalost, braćo, moram priznati u brzoletnoj bujici modernog života nije to uviek samo prazan izgovor, nego često tužna zazbiljnost. *Moderan nam se život popeo na glavu!* Tvornica! Stroj! Tehnika! Dotle smo se naduvali i razmetali svim time, dotle smo dozivali duha, da ga se sada napokon ne možemo osloboditi. Uhvatio nas je i ne pušta nas.

Hajka modernog života!

Ulicama modernih velegradova juri stotine, hiljade samovoza. U Sjedinjenim Državama Sjeverne Amerike ima preko 20 milijuna samovoza. Napried! Tempo!... povikuje u naše uši današnji život. Neprestano samo juriti. Napried!

Do pred par godina najviša kuća na svietu bila je sagradjena na 58 katova. A onda su počeli u New-Yorku graditi kuću sa 110 katova. Dalje! Napried!

Zar neprestano napried? Ne! Zaustavimo se na časak i razmišljajmo.

Da li je potrebna ova vrtoglava utrka? Da li je, braćo, potrebna ova luda jurnjava? Da, potreban je stroj, da pomogne čovjeku, da ga izbavi od suvišnog fizičkog posla. Ali jao čovjeku, ako mu stroj postane gospodarem!... Jao čovjeku, kada ga stroj pritište i ne daje mu počinka... *odmora makar samo za pet minuta molitve*, da barem to vrieme osjeti, da je čovjek.

Bučni tempo tehnike! tehnika, na koju smo toliko ponosni! No da li ona odgovara na velika, najviša, vječna pitanja života? Aristotel još nije znao izmjeriti tlak krvi — mi to znamo. Znamo, no jesmo li zato sretniji? Rafael još nije znao jedan kraj naslikati tako točno, kako to danas slikopisni aparat učini za jedan trenutak — no jesmo li zato sretniji?

Na konačna i najviša pitanja, zapravo jedino važna pitanja: odakle si došao i kamo ideš — znademo li odgovoriti? Ne! A zar ta pitanja nisu i dalje ostala prvotna pitanja života? A zar ona ne će to biti i onda, kada bude još napredniji čovjek ponosne tekovine današnje tehnike gledao takovom nadmoćnošću, kako danas putnik u zrakoplovu gleda na diližanse prošloga vieka? Ali sveto je moje uvjerenje da će i tada kao i danas i uviek samo čovjek, koji se moli znati odgovoriti na velika pitanja života!

b) *Nemam vremena moliti se, jer noć i dan moram raditi, da uzmognem živjeti.*

No ,slušaj malo, brate! Prekooceanski jedan parobrod polazio je na put. Vladala je velika oluja. Kao svaki parobrod, tako je i njega pratio cieli oblak galebova ,koji su posjedali po jarbolima. I ako se ogromni brod bacio punom parom na biesne valove, ipak je jako osjećao protivni vjetar. Zaduhano i hripajući radio je svaki stroj, a brod je ipak težko išao napried. Siromašni mali galebovi — žalio ih je jedan putnik. Strojevi našega broda rade tu s ne znam koliko stotina i tisuća konjskih sila, a ipak jedva idemo napried po toj velikoj oluji! A što vi tu hoćete s dvjema vašim krhkim krilima i sitnim snagama svojih mišića?! Kako ćete vi sada letjeti za brodom?«

Ali iznenada samilostnom čovjeku zape rieč u grlu i od čudjenja nije znao, kamo bi. Galebovi dražestno raširiše svoja od Boga dobivena krila i sjedoše na ledja biesnom vjetru. Dok je pozemaljac čovjek *upućen samo na svoj rad,* svoje napinjanje, na vlastitu snagu, stroj i tehnika uz težku borbu i znoj sa svojim brodom jedva jedvice išao napried, dotle galebovi lako poput pahuljice ostaviše brod, koji se borio. *Slabim snagama njihovih mišića došla su u pomoć po dva spretno raširena krila.*

Braćo! Brod, to je čovjek, koji hoće da ima uzpjeha *samo u pustom radu.* Dva krila galebova, to su *dvije ruke čovjeka uzdignute na molitvu.*

Reci, brate, držiš li još i sada izgubljenim ono vrieme, koje si upotrebio i posvetio za molitvu? Kažeš li još i sada: »nemam vremena moliti«. Ne braćo, za molitvu se mora naći vremena, jer je to vrieme najbolje, i najkoristnije upotrebljeno. Amen.

NA UZKRS:

ZAŠTO NE MOLIŠ?

II.

Prošlu smo nedjelju propoviedali o onima, koji »nemaju vremena moliti«. A sada pogledajmo drugu grupu onih, koji se ne mole, t. zv. molitvene štrajkaše. To će pokazati još žalostniju sliku.

a) Negdje za užine padne rieč o molitvi (kako se rietko govori o vjerskim temama!) i jedna dama onako posve olako kao da se to samo po sebi razumije, nabaci: »Znate, odkako mi je umrla jedinica kćerka, ne vjerujem više u Boga, ne idem u crkvu i ne molim se.« Tako dakle *»odtada štrajkujem«.* Sa sličnim mislima bori se sigurno mnogo naše druge braće, i ako se ne izražavaju na tako nezgrapan način.

— Iza kako sam izgubila muža — kaže jedna utučena udovica — izgubila sam duševnu ravnotežu i ne molim.

— Toliko oskudievamo — kaže drugi. Neprestano sam molio. Bog mi nije pomogao. Sad više ni ne molim . . .«

Braćo! Ako na vrieme ne platimo brzoglasnu pristojbu, izkopčat će nam središnjica brzoglas. Jasno, to razumijem. Ako ne platim, izkopčat će. *Ali da li je nama slobodno isto tako činiti s Gospodinom Bogom?* Molio sam, prosio nešto od Boga. Nisam primio. Sluga pokoran! Izkopčam se, prekinem vezu s Bogom!

Da li je pravilan i razuman takav postupak? A ipak tako čine mnogi ljudi. *A ne čine s pravom!* Mnogo toga mogu raztumačiti kod ljudi zbog boli, udaraca i kušnja, koje ih stizavaju. Ali ne razumijem, da ljudi *upravo onda napuštaju molitvu, kada bi je najviše trebali,* kada se najviše moraju boriti s mukama, koje na njih navaljuju.

Grčka mitologija priča, da su jednom Herkul i Antej, sin Zemlje, podielili mejdan. Kadgod se Antej izcrpljen dotaknuo Zemlje, svoje majke, uviek je dobio novu snagu za boj. To je samo mit. Ali nije više mit, braćo, nego sveta istina, ovo što ću reći: kadgod se usred izkušenja znadem uhvatiti za ruku Božju, ulazi pobjedonosna snaga u moju već izcrpljenu dušu.

b) Ali molim, tuži se možda netko — koliko sam puta molio Boga. usrdno Ga molio za nešto, a ipak me nije uslišio! A Isus je obećao: »Štogod uzmolite od Otca u moje ime, dat će vam«. *Koliko puta sam molio za nešto i nisam dobio.*

Priznajem da je tako: *ne dobivamo uviek ono, što molimo.* Ali raztumačit ću vam, *zašto je tako.*

Pripazite samo malo, braćo! Ideš s malim djetetom i put te vodi kroz tamnu šumu. »Tata, ja se bojim! Daj mi ruku!« Naravno, dat ćeš mu ruku, jer voliš svoje diete. »Tata, umoran sam! Uzmi me na ruke!« Učinit ćeš i to, jer voliš svoje diete. »Tata, gladan sam, daj mi kruha

iz naprtnjače!« Dat ćeš mu, jer voliš svoje diete. Medjutim tvoj sinčić ugleda zavodljivo crvenkasto otrovne bobe medju grmljem .»Tata, daj mi te bobice, vrlo bih ih rado jeo!« Hoćeš li mu dati? Ne ćeš. Upravo zato ne ćeš, jer voliš svoje diete. A nesvjestno malo diete počinje bivati goropadno, počinje se derati. Na to ćeš učiniti po njegovoj želji? Ni onda, upravo zato, jer voliš svoje diete.

Braćo! Da još tumačim, *zašto ne primamo sve onako, kako u molitvi prosimo,* niti onako, kako smo to po našim malim zemaljskim mislima zasnovali, nego onako, kako to vječni Bog svojom providnošću, kojom vidi cieli sviet, za nas najboljim drži.

Usudjujem li se nakon toga još reći: ne ću moliti, ta i onako je uzalud!

c) *Ti i onako uzalud molim?* ...

No, gledaj, brate! Ribar je izvukao mrežu... nije uhvatio ništa. Što je naravnije, nego da napusti posao — ta i »onako uzalud sve«. Mi ljudi radimo sve zbog uzpjeha, zbog vidljivog uzpjeha. Političar, trgovac, radnik, vojnik, odgojitelj — sve, sve bi htjelo vidjeti uzpjeh svoga rada. I ako nema uzpjeha, izgubimo volju: *ta i onako je uzalud!*«

Dakle, braćo, ljudski uzevši to je još razumljivo, pače u zemaljskim odnosima to je i prihvatljivo. *No u korjenu krivo razumije cielu narav molitve, tko njenu vriednost sudi po vanjskim, vidljivim uzpjesima.* Tko ,ako izvadjena mreža bude prazna, odmah je gotov sa sudom: uzalud sam molio; tko odmah počinje štrajkovati, ako je kratko vrieme prividno *»uzalud« molio. Molimo, jer smo na to obvezani, a ne iz trgovačkog računa.* Molimo, jer nam topla zahvalnost stvorenu dušu tjera prema svome Stvoritelju. Molimo, jer govoriti s Bogom nije samo naša najpreča dužnost nego i najčastnija ljudska nam odlika.

»Znam, znam! Ali izvolite samo saslušati moju tužbu. Suprug mi je bio bolestan i tako toplom molitvom jurišala sam na nebo: Gospode, samo sad još ne! Samo sada da ne umre! *A ipak je umro!*« — tako se tuži udovica.

»Moj odrasli sin ide putevima, koji vode daleko od Boga. I ne prestajem sa suzama, za njega moliti: Gospode, vrati ga natrag, njega razmetnog sina, daj ga natrag meni i Sebi! ... *a sinovljeva se duša ipak ne će da gane* — tako se tuži po koja majka.

Osjećam, braćo, da su ovi i slični slučajevi duboke tragedije ljudskog života! No ipak nemoj reći brate, — *nemoj reći, da si uzalud molio.* Vjeruj i budi uvjeren, da nisi poslao Bogu ni jedan jedini list, na koji ne bi dobio odgovora. *Možda ne onakav odgovor, kakav si očekivao, ali ćeš u svakom slučaju dobiti bolji odgovor,* nego li si ti u svome uzkom zemaljskom vidokrugu zamišljao.

Da ti ne umre suprug? *Jednom* valja umrieti. I ako je *sada* umro, Gospode, Ti znaš zašto upravo sada!

I ako se razsipni sin još nije vratio, zar si zato »uzalud molila?« Ne! U mnogo slučajeva ne možemo ustanoviti, kako će Bog odgovoriti

na tvoju molitvu. Moli, moli, brate, bit će uspjeha. Kada? To prepusti Bogu. Sjeme dugo ostaje u zemlji, dok proklije, a ipak proklije. Sjeme, koje je i mnogo godina stajalo, bačeno u zemlju proklije, dok je u njemu životna klica. Brate, i tvoja će usrdna molitva, tvoje suze, tvoje neprekidne zabrinute rieči jednom proklijati.

U IV. vieku živjela je sveta Monika i imala sina Augustina. Bio je to čovjek divan umom, ali nekršten i poganin. Siromašna majka drhtala je zbog sina videći njegove zemaljske ambicije, ali i njegov nevaljali život. Mladi Augustin bio je bez vjere, imao zle prijatelje i živio nećudoredno. *Može li jednu majku snaći veći udarac od toga?* Mati je korila — nije koristilo ništa. Prietila — uzalud. Plakala i molila bez uzpjeha. Druga bi mati napustila svaku nadu. No Monika je samo molila za izgubljenog sina, molila je noću i danju, mjesecima, godinama. Kroz šesnajst godina! ... I sjeme je ipak proklijalo. Sin se obratio, pokrstio se i postao jedan od najvećih svetaca Crkve: sveti Augustin.

Brate! Samo ne štrajkuj! Samo nemoj prestati! Samo nemoj reći, da si uzalud molio.

Pregledali smo, braćo, dvije grupe ljudi, koji se ne mole: one, koji ne mole, jer »nemaju vremena« i one, koji se izpričavaju, da i »onako uzalud mole«. *Nemaš vremena?* Moraš ga imati. Što nas život više udara lihvarskom šakom i što više izažimlje iz nas znoj i muku, to većma treba da nekoliko minuta u jutarnjoj i večernjoj molitvi posvetimo Bogu i svojoj neumrloj duši. *Uzalud molimo?* Što se više naoblačuje nebo nad tobom, to čvršće treba da se molitvom prihvatiš za pomoćnicu ruku Božju.

Ali ima, braćo, i treća grupa ljudi, cielo množtvo ozbiljnih i vjernih duša, koje se na drugi način tuže i tužba im nije bez temelja: *Ja bih htio moliti, ali — ne znam!* Htio bih eto sav uroniti u Boga, kad se molim, ali se brige svakidašnjeg života i tisuće raznih sitnica neprestano umješavaju u najtoplije moje molitve. Htio bih za vrieme molitve upravo letjeti i za ništa ne znati osim za Boga, a ipak neprestano opažam, da me tvarno ovo tielo stalno vuče na zemlju! Htio bih najljepšim riečima dati izraza svojim osjećajima prema Bogu, a ne znam se izraziti. *O, tako bih želio bolje moliti, ali ne znam!* ...

Tako se tuže kadkada i ponajbolje duše. Zar da ovima danas ne kažem nijednu rieč?

O da, braćo!

Htio bih utješiti ih riečima svetoga Augustina: »Ako nas boli, što ne znamo dobro moliti, to je već molitva«. (Si vel dolemus, iam oramus).

Ali htio bih im izpripoviedati malu jednu pripoviest, neka vide. da Bogu nije draga neka molitva zato, jer je liepo sastavljena i puna govorničkih fraza, nego da Mu je draga svaka molitva, pa ma bila rieč ne znam kako naivna, pa ma bila rečenica ne znam kako nespretna, pa

ma bila to jedna strašljiva misao, djelo, izraz života; samo da sve to *izlazi iz dubine našega srdca i ako time nastojimo Njega najbolje moliti, kako samo možemo.*

Pripovieda spomenuta pripoviest — i time da ujedno svršimo današnju propovied — da je nekoć živio jedan slavni cirkuski lakrdijaš. On je svojim majstorijama i svakovrstnim budalaštinama do smrti nasmijavao gledaoce. No kada je svršila predstava i siromašni »dummer August« oprao s lica bielo i crveno ličilo, podbočio je glavu rukama i neizmjerna mu je žalost spopala dušu. »Kako je prazan i neizmjerno pust ovakav život!« ... otrgnula mu se s duše gorka tužba.

Jednoga dana napokon skoči: Ne, ne mogu više!

Znate, što je učinio? Pokucao je na vrata nekoga samostana i molio, da ga prime u red.

I primili su ga...

Neizmjerna sreća izpunila mu je dušu. Da, sada eto može Bogu služiti! Da sada će mnogo moliti. I doista: svaki dan rano ujutro, prije podne, poslije podne i navečer klečao je i on tamo u svetištu medju množtvom braće, koji su molili i htio moliti s njima. Ali naskoro mu je klonula duša. On siromašni neuki lakrdijaš nije znao latinski, niti jednu rieč od molitava nije razumio i kolikogod bi želio, nije se ipak znao Bogu onako klanjati kao ostala braća...

Dugo je razmišljao i koprcao se siromašni lakrdijaš, dok nije svojim naivnim, bezazlenim razumom pronašao nešto posve neobično.

U tihim noćima, dok je u samostanu svatko spavao, u podpunoj tajni skupio je svoje davno na stranu metnuto cirkusko odielo, obukao ga na sebe i na vršcima prstiju smuknuo je u gluhu crkvu. Tajanstveno je plamtio plamičak vječnoga svjetla i titrao ovamo onamo, dok je lakrdijaš — brat stajao tamo pred kipom Blažene Djevice i uz ponizne naklone pokazivao Majci Božjoj sva svoja stara umjeća, vještine i spretnosti.

Ali jednom netko načuje stvar i stalo se šaputati po samostanu, da je novi redovnik poludio. Opat je odlučio stvar iztražiti i jedne noći stade u zasjedu na prozoru oratorija.

Čeka, čeka... odjednom se otvore crkvena vrata i u tajanstvenoj tišini udje novi brat u cirkuskom odielu. Pokloni se pred kipom Majke Božje i započne spretno izvoditi svoje cirkuske predstave. Opat ukočeno gleda neko vrieme... zatim htjede skočiti, da ludjaka odstrani iz svetog mjesta...

I opat upravo podje, kada... kada ugleda, kako se lagano, tiho pokrene ruka kipa Blažene Gospe. Opat gleda, gleda. Ruka Blažene Djevice stane blago otirati znoj, koji je tekao s čela brata-lakrdijaša.

Opat se ne krene s mjesta, jer mu je postalo jasno, da se pred uzvišenim Bogom kao molitva računa *svaka rieč, misao i djelo, koje u najboljoj namjeri i Bogu na slavu izvršujemo.*

Braćo! Katolička braćo! Molimo! Amen.

M. Stipić:

MALE NEDJELJNE PROPOVIEDI

NEDJELJA PETDESETNICA:

Osjećajmo svoju grješnost

Riečima današnjeg evandjelja po treći put Krist proriče, da će trpjeti i umrieti. On je utjelovljeni Bog i vrelo svake svetosti, a kad mora da trpi i umre znači, da ima nešto, što Ga vodi na stratište u smrt. Šta je to? To su naši griesi. Idući Isus na smrt nosio je na sebi sve griehe čitavog svieta. On je bio svjestan, da je uzeo na sebe opačine cielog čovječanstva, i da na Kalvariji ima da za nje odgovara pred nebeskim Ocem. I sv. Krstitelj je predstavio Isusa svietu riečima: Evo Janje Božje, što oduzima griehe svieta (Iv. 1, 29).

Svi jadi današnjeg svieta potječu od naših grieha. Tko danas na svom životu ne osjeća težke udarce? Osjećaju ih i popaljene kuće, i opustošena polja, i u crno zavijene udovice i majke te preostala siročad. Ali jednako je potrebno, da osjećamo i priznamo izvore tih jada, a ti su naši griesi.

1. *Pametno je da osjećamo svoju grješnost.* Najprije stoga, što smo grješnici. Laže samom sebi svaki onaj koji drži da nema grieha. Izpred svakog čovjeka kazao je veliki grješnik i pokornik David: »Jer, gle, rodjen sam u nepravdama, i u griesima me je začela majka moja.« Jedina Majka Božja imala je posebnu Božju milost, te je sačuvana od grieha. Svi mi ostali ljudi u naravi osjećamo pobudu na grieh. Imadu sv. Josip i sv. Krstitelj, koje je Bog posvetio u majčinoj utrobi i nisu nikad hotimično učinili ni najsitniji grieh. Ali malo je bilo drugih Svetaca, koji, prije nego su se dali na sveti život, nisu bar u malome uvriedili Boga. Poznati su Sveci obraćenici i pokornici kao na pr. sv. Augustin, sv. Jeronim, sv. Marija Magdalena. No kod svih Svetaca opažamo, što su bili svetiji, tim su jače osjećali svoju grješnost, i to uprav stoga, što su mrzili i čuvali se svakog svojevoljnog grieha. Tko je god bolji kršćanin, tim lakše vidi svoju grješnost i nastoji da se opre griehu.

2. *Kršćanski je da ćutimo svoju grješnost.* Naša se grješnost nalazi u našoj naravi. Utjelovljeni Bog, Isus Krist dolazi na sviet, da svojom milošću prosvietli ljude, da najprije priznadu svoj grieh. Kršćanska vjera svojom božanskom milošću podiže čovjeka k Isusu Kristu, da kroz Nj i u Njemu vidi, da je grješnik i da se jedino po Njemu može osloboditi grieha. Ako čovjek ostane na tome, da prizna svoj grieh — šta mu to koristi, ako ujedno ne spozna, kako će ga se riešiti? Grieh je

užasno i jedino zlo na svietu. Kad bi čovjek samo uvidio svoj grieh, a ne bi imao načina, kako da ga se oslobodi, pao bi u očaj. Očaj je nešto paklenoga i na ovom svietu. Stoga je velika razlika izmedju jednog i drugog spoznanja grieha. Pokvareni čovjek uobće ne priznaje grieh. Koji je čovjek zdrave pameti, a nije kršćanin, on osjeća grieh, ali ne zna kako da se oslobodi, pa zapada u očaj. Jedino kršćanin zna ne samo za svoj grieh, nego zna, kako će ga se u Isusu Kristu očistiti. Kršćanin osjećajući svoj grieh ide na izpovied, da se očisti od njega. Čišćenje od grieha je bitni dio kršćanske vjere. Sakramenat je izpoviedi kršćanski način da osjećamo svoj grieh.

3. *Sladko je na kršćansku osjećati se griešnikom.* Kad čovjek misli na svoje griehe, te u svojoj grješnosti stoji pred milosrdnim Isusom, koji svakome rado prašta, tada se čovjek ponešto povraća u ono sveto stanje iztočne pravednosti, u kojem je bio stvoren i čist od grieha. Po Isusovoj milosti u iskrenom pokajanju i svetoj izpoviedi čovjeku se poštogod vraća radost istočne pravednosti. Nije li Krist svoja »blaženstva« prenio na sve pravedne i skrušene kršćane? Zašto su mala djeca vesela i draga? Jer su čisti od grieha. U nevinosti čovjek osjeća veselje. Svećenici u izpoviedaonici znadu najbolje, kako je sladko kajati se i plakati za svoje griehe.

Ulazimo u korizmu, kad počinjemo posebnim načinom našu dušu hraniti milostima muke i smrti Isusove. Uz muku Isusovu treba da mislimo i na naše griehe. Ova sudbonosna vremena traže, da se sjećamo naših grieha. Oni su uzročnici zla, koje nas je snašlo. Nema mira ni reda, ako se ne ostavimo grieha. Našim kajanjem utirajmo put k miru. Plačimo svoje griehe, pače i griehe našeg bližnjega. Sladko je biti kršćanin. Još sladje je priznati se grješnikom, ali je najsladje izpovjediti grieh.

PRVA NEDJELJA KORIZME:

POKORA ZA GRIEHE

Pokora je sveta kršćanska rieč, koja znači, da čovjek grješnik treba da na sebi kazni svoj grieh. Grieh je uvreda Bogu i zlo našoj duši. Treba da naš grieh kaznimo mi sami od dobre volje, ili će ga kazniti srčba Božja. Nema trećeg izlaza. Današnje evandjelje iznosi nam pred oči, kako Isus ide u pustinju, da moli i posti dugih četrdeset dana i noći. Zašto? Zbog naših grieha. To čini Isus, da nas potakne, kako moramo molitvom i postom kazniti svoj grieh. Razmatrat ćemo uobće o pokori.

1. *Gdje se pojavi grieh, tu treba da dodje i pokora.* Ovo dvoje držimo pred očima: grieh je djelo čovječje, ali kazna je djelo Božje za počinjeni grieh. Bog ništa nema s čovječjim griehom, ali gdje se

god pokaže grieh, treba da ga nadje Božja kazna. Bog mrzi grieh i ujedno voli čovjeka. Zato i kažnjava grieh. Srasla je s čovjekom sklonost na grieh, pače se ljudi i puštaju griehu. Jednako srasla je s čovjekom i sklonost da kazni svoj grieh. Svi bogobojazni ljudi rado prihvaćaju kaznu ili pokoru za grieh. Ali i zli ljudi trpe za svoj grieh, iako to ne vole ili ne znadu. Može čovjek da nieče kaznu grieha; može da se u svojoj zloći ruga griehu i kazni, ali ga nema, koji ne bi morao trpjeti za svoj grieh. Zašto sviet danas trpi teže nego ikada u svojoj poviesti? Zato, što se nikad nije odmetnuo od Boga koliko danas.

2. *Kršćanska je pokora svako težko čovječje djelo.* Današnje evandjelje iznosi nam primjer odličnih Isusovih pokorničkih djela. To su post, molitva i opiranje sotonskoj napasti. Postom kaznimo uobće sve griehe, koje imaju svoj korien u čovječjem tielu. Ti su u prvom redu blud, proždrljivost i lienost. Molitva je pokorničko djelo stoga, što u njoj ne mislimo na zemaljske stvari, pače silimo pamet, da misli na Boga i vječna dobra. Opirući se napasti, dolazila ona od tiela, od grješnog svieta ili od sotone, krotimo grješnu narav, da ne ide za grješnim poticajima. No svakako u pokori za griehe mora biti nešto težko, kako i u griehu ima što godi na zlo sklonoj naravi. Vruće rane lieče se ledenim liekovima, a hladne s toplima.

Iako su post, molitva, milostinja i opiranje napastima prvorazredna pokornička djela, kojim kaznimo naše griehe, ali i sva druga čovječja djela mogu se liepo okrenuti u pokornička djela. Kršćanskom šutnjom izvrsno liečimo griehe jezika, kojima smo vriedjali Boga ili bližnjega. Čednom nošnjom posve dobro kaznimo griehe taštine u odielu. Strpljenje izvrstno lieči griehe srčbe. Čitanjem pobožnih knjiga i molitvom zadovoljavamo Božjoj pravdi za griehe učinjene mislima i željama. Ali pred svim pokorničkim djelima stoji savjestno vršenje staležkih dužnosti, te kad iz Božje ruke prihvaćamo sve križeve i patnje, te se junački opiremo grješnim nagnućima.

3. *Današnja vremena traže podvostručenu pokoru.* U naše dane prevršila je mjera grieha. Bezakonja su zahvatila sve staleže. Griesi počinju harati od djetinstva. Griesi su se proširili i na svete nedjeljne i blagdanske dane. Grozno je oskvrnjen sakramenat ženidbe. Majke više ubiju začete djece nego li na bojnim poljanama pogine zrelih ljudi. Blud je okužio mladost, književnost, zabave, slikopise, kazališta, javne izloge. Psovka, kletva i zanemarenje nedjeljne sv. mise preotelo je maha na veliko. Uviek je bilo grieha i griešnika ,ali danas je grieh stekao pravo gradjanstva. Grješnici su se pretvorili u tvrdokorne odmetnike. Prije je grieh dopirao do čovječjeg lica, a danas je zauzeo srdce i pamet. Ljudi ne osjećaju grieha, niti priznaju da obstoji. Onda kako da se čudimo današnjim jadima svieta? Grieh mora kazniti ili sam grješnik ili pravedni Bog. Čovjek mora da prihvati ili svoju ili Božju pokoru. Pokora ili od Boga ili od čovjeka drži sviet na životu, inače bi pred navalom grieha nestalo čovječanstva.

Svi smo grješnici. Svi mi grješnici živimo zajedno. Onda svi moramo činiti pokoru i za griehe svog bližnjega. To je važno znati, da Bog prihvaća našu pokoru za bližnjega. Čak Bog traži da činimo pokoru i za svog bližnjega, jer smo svi ljudi jedna zajednička obitelj, pa kako jedan drugoga navodimo na grieh i postajemo dionici tudjeg grieha, tako moramo činiti pokoru ne samo za svoj, nego i za grieh bližnjega. Uviek činimo dobra djela za pokoru grieha, naročito u korizmi!

DRUGA NEDJELJA KORIZME:

DRAGOSTI KRŠĆANSKOG ŽIVOTA

Prizor današnjeg evandjelja svjedoči nam, kako je Isusovo preobraženje toliko razdragalo apostole, da su poželjeli uviek ostati i umrieti na brdu Tabor. Tako vam je uviek s kršćanskim životom. Sladak je pravi kršćanski život. Ljuto se varamo, ako držimo, da bi kršćanski život bio žalost, bieda i dosada. Kršćanski je život radost, pomoć u vremenskim potrebama i blažena nada u vječno blaženstvo. Naprotiv, bezbožan život sije nesreću na ovom svietu i vodi u vječnu propast. Onda zašto mi Isusovi vjernici ne bi pobijali bezbožnjake dokazujući pametnom svietu, da kršćanski život donosi sreću i na ovom svietu?

1. *Isusova nauka prema zemaljskom životu.* Živa je istina, da u prvom redu Isus se je kao Bog pokazao ljudima, da ih rieši grieha, da ih učini Božjom djecom i da ih uvede u nebesko blaženstvo. A šta sve to može biti protivna liepom i sladkom čovječjem životu i na ovom svietu? Odkada Isusova nauka prieči čovječju sreću na ovom svietu? Gdje je ikada živio čovjek, koji se je na zemlji kajao, što je sveto živio? Kojeg su pametnog čovjeka vjera i moral doveli na prosjački štap? u bolnicu ili u ludnicu? u tamnicu? zavadili s bližnjim? raztavili u obitelji? i t. d. Bog ne traži da itko umre od gladi; da ne čuva zdravlje; da ne povećava i ne brani svoj imetak; da ne štiti sebe i svoje pred ljudima i zakonom. Ako ima jedan vrlo malen broj kršćana, a to su obično vrlo svete duše, pa u čemu trpe radi vjerskog života, to su oni radi Isusa prihvatili i odabrali od svoje dobre volje, pa su im te patnje drage. No ista vjera uči nas, da je sve blago svieta Bog stvorio čovjeku, da ga uživa po Njegovoj volji. Ne bi Bog dao pameti čovjeku niti dobara zemlji, da je mislio zabraniti njihovo uživanje. Sve je Bog stvorio da služi i koristi čovjeku.

2. *Sreća života nipošto ne stoji u samom tielu.* Nema čovjeka, koji ne želi biti sretan u životu. No malo je danas naroda, koji zna, da čovječja sreća ne može biti u samom tielu. Može netko piti iz svih vrela tjelesnog uživanja, no taj je u srdcu nesretan kao malo tko. Naprotiv

ima ljudi, koji su dušom i srdcem zadovoljni uza sve što trpe tielom. Mi grješni ljudi jedva možemo i zamisliti, kako zrele kršćanske duše rado podnose ljudske nevolje bilo koje vrste. Njima je dobitak ista smrt (Fil, 1, 21). One, u svojoj duhovnoj jakosti kao i sv. Pavao, pitaju: Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja, ili stizka, ili progonstvo? ili glad? ili golotinja, ili pogibao ,ili mač? (Rim, 8, 36). S obzirom na veselje čovječjeg života, ova je razlika izmedju tjelesnih i duhovnih užitaka, što su prvi tim dosadniji, što ih više uživamo, dok duhovne slasti tim su sladje, što su veće. Znamo iz života Svetaca, da su neki molili Boga, da im dade manje utjeha, budući ih ne mogu snositi od dragosti. Mi nismo kušali slasti dubokog kršćanskog života, zato ne znamo, koliko i u svagdanjem životu vriedi Isusova tvrdnja: Tielo ne koristi ništa (Iv. 6, 63). Nismo nieme životinje, da bi nas zadovoljile tjelesne naslade. Mi smo božanska bića i pravo nas vesele samo duhovne stvari.

3. *Koje srdce ljubi Isusa, ono ili ne zna, šta je jad, ili ljubi istu patnju.* To je rieč, koju je sv. Augustin izvadio iz svog vlastitog života. U tome je prava vriednost Kristove vjere, što daje novi i božanski smisao čovječjem životu. Njezino ufanje posve na drugu stranu okrene čovječje težnje. Njezina ljubav u posve novom pravcu upravi želje srdca. I duhovni kršćanin i svjetovni čovjek služe se istim vremenskim dobrima, samo što se u srdcu ne drže jednako prema njima. Duhovni kršćanin svim vremenskim dobrima služi se kao prolaznik, i koliko ga ona pomažu da postigne vječna dobra, jer zna da slika ovog svieta prolazi (1. Kor. 7, 31), dok svjetski čovjek htio bi da od propadljivih dobara načini raj na zemlji, pa se u tom gorko prevari i namjesto raja nadje mali pakao. Naprotiv kršćanin, koji proživljava svoju vjeru, služi se stvarima umjereno, i glavna mu je misao: moja je sreća u nebu, kamo moram doći bilo uz koju žrtvu zemaljskog života. Istina da kršćanin zna i za stradanja na ovom svietu, ali su mu draga, budući da sve ovozemne patnje nisu ništa vriedne prema nebeskoj slavi, kojom će biti nagradjen u nebu. Dobro tvrdi sv. Augustin: gdje je Isusova ljubav, tu nema patnje, ili ako je ima, draga je kršćanskom srdcu.

TREĆA NEDJELJA KORIZME:

O GRIEHU

Kad bi naši pokojni, koji su živjeli u prošlim vjekovima, vratili se na ovaj sviet, da vide kako žive njihovi potomci, našli bi zaista, da je sadanji život mnogo udobniji s obzirom na tolike tekovine našeg vieka, ali bi ujedno zapazili jedan težak manjak, nad kojim ništa ne bi

zavidjeli našem tobože »udobnom« životu. Naime, oni bi opazili, koliko smo napredovali u materijalnoj kulturi, toliko smo duševno nazadovali, a najviše u tom, što smo grozno otupili savjest i izgubili osjećaj grieha i strah pred njim. Grieh je osvojio javni život. Toliko je zavladao svietom, da su ljudima zamračene oči od njega, i oni ga ne razpoznaju.

1. *Ne predajmo se griehu.* Današnje evandjelje govori, kako je Krist tjerao vraga iz biednog čovjeka. Vrag obstoji. Dobri u nj vjeruju, da ga se čuvaju. Zli ga izpoviedaju time, što provode život sličan njemu. I dobri i zli osjećaju u sebi sotonske upljuvke. Ti su upljuvci u požudama našeg života. Požuda oholosti, pohlepa za imanjem, naročito bludna strast ne gledaju ni na dušu, ni na tielo, ni na poštenje, ni čast, ni na sadašnjost, ni na vječnost, ni na Boga, ni na bližnjega! Njima daj što traže, pa neka propadne sav sviet!

Mi se ljudi srdimo na svašta. Jedino, jadni! nad griehom ostajemo mirni. A bilo bi pametnije i bolje, da se na ništa ne srdimo osim jedino na grieh. Mi zamjeramo ludom Ezavu, što je u času požude glada za zdjelu leće prodao bratu Izaku pravo nasljedstva. To je nasljedstvo sadržavalo silan imetak i nadu, da će se od njegova potomstva roditi Otkupitelj svieta. Kad je kasnije jadni Ezav doznao, što je učinio, malo da nije umro od žalosti. A šta je drugo grieh svakog čovjeka nego časovito zadovoljenje ovoj ili onoj požudi? Kad se čovjek osviesti od požude i grieha, tad vidi, da je po griehu prodao sotoni prebogatu baštinu milosti Božje, po kojoj smo Božja djeca i nasljednici nebeskog kraljevstva. Po težkom griehu gubimo sve nadnaravno blago, što nam ga je zadobio Isus Krist. Onda sva mudrost kršćanskog života stoji u tome, da se ne predamo griehu.

2. *Šteta od grieha.* Srdce marljivog seljaka zna žalost, kad prieti tuča njegovim usjevima. Ako mu oluja uništi polja, on je slomljen dušom i tielom.

Koliko većma bi imali, bi se ljudi žalostili nad svojim ili tudjim griehom! U griehu je dvostruki jad. Jedno je zlo, što u težkom griehu čovjek proigra neizmjerno bogatstvo, koje mu daje Kristova milost. Od Božjeg djeteta postao je sin odmetnik i pristalica vraga. Ako mu se u griehu prekine nit života, grieh ga tjera u pakao. Ali grieh ne donosi smrt jedino nadnaravnom životu. On mnogo poništi i naravni život. Čovječjoj je naravi prirodno da živi u svetim odnosima sa svojim Bogom. Ako vjerski život izčezne iz duše, čovjek postane plijen požude, koja podgriza naravne duševne sposobnosti. Grješnici su neriedko ludjaci! Pojedini griesi staju na put mladenačkim sposobnostima, kojima ne dadu slobodnog razvitka. Zrelim ljudima grieh slomi snagu volje, osuši srdce? Svi znamo brojiti ove ili one obitelji, koje su stradale od jedne ili druge griešne požude.

3. *Bježimo od grieha.* U životima starih kršćana čitamo, da se jednom upute zajedno pustinjak i andjeo. Idući najednom pustinjak

počne osjećati zadah neke lješine. Što se je više približavao trulom tielu, tim je jače začipao nos. Andjeo je išao mirno i nije ništa osjećao. Kad su došli bliže, opaze, da je smrad iz mrtvog tiela nekog poginulog čovjeka. Morali su brzo ići napried. Kad su se odalečili ,pustinjak je digao rubac s nosa i začúdjeno upita andjela: »Kako si ti mogao podnositi onakav grozan zadah!« Na što će mu andjeo: »Ja sam duhovno biće, i ne ćutim tjelesne stvari.« Idući napried izdaleka ugledaju nekog mladića, koji što se više približavao, tim je pustinjak dragovoljnije ga gledao, pače reče andjelu: »Divnog li čovjeka! kako je liep, mio i drag!« Ali na svoje iznenadjenje opazi da ovaj put andjeo tvrdo drži rubac na nosu i hoće da što brže prodje napried od tog mladića. Kad su nastavili put, andjeo će pustinjaku: »Oh, kakav težak smrad daje onaj čovjek, kojeg si ti zavolio! U tielu se čini liep, ali mu je duša usmrdjena sramotnim griehom, pa nisam mogao izdržati« ...

Klonimo se grieha. On je jedino zlo čovjeku.

ČETVRTA NEDJELJA KORIZME:

DUHOVNA HRANA

Svako živo biće potrebuje hrane. Znamo, kako i čime se hrane biljke i životinje. I mi ljudi velik dio života trošimo, da se obskrbimo tjelesnom hranom.

Čovjeku nije dovoljna tjelesna hrana. I sitomu i gladnomu potrebna je duhovna hrana. Ako se naš duh skrbi za hranu tielu, koliko većma treba hrane njemu? Današnje evandjelje tvrdi, da je Isus čudesnim načinom nahranio više hiljada gladnog naroda. Tom čudesnom hranom htio je Krist razpoložiti ljude da mu vjeruju, kad im domalo počne govoriti o duhovnoj hrani. Danas ćemo razmatrati o trima vrstama duhovne hrane.

1. *Duhovna je hrana rieč Božja.* To je uztvrdio Krist u svom prepiranju sa sotonom, koja ga došla napastovati u pustinji: Ne živi čovjek o samom kruhu, nego o svakoj rieči, koja izlazi iz usta Božjih (Mat. 4, 4). Tim riečima Krist je izjavio, da uz tjelesnu obstoji i duhovna hrana, pače je i naznačio, da je ta hrana »rieč Božja«.

Rieč Božja na prvom mjestu nalazi se u Svetom Pismu Starog i Novog Zavjeta. Sveto je Pismo napisana rieč Božja. U riečima Svetog Pisma nalazi se poseban dah Duha Svetoga. Donekle je isto, da bi rieč Božju slušali iz usta samog Krista, ili kad je pobožno čitamo u evandjelju. Pravi Kristov vjernik rado čita Sveto Pismo. Kršćansku dušu izvrsno hrane ulomci svetog evandjelja, koji se čitaju u crkvi preko svete mise. I crkvena je propovied prava hrana duše. Slušajmo je ponizno i sa željom da se potaknemo na krepostan život.

Rieč Božja kao duhovna hrana nalazi se još i u pobožnim knjigama, medju kojima se ističu one, koje su napisali sveti ljudi. Duhovne knjige prosvjetljivaju kršćansku dušu i nose je liepo u nebo, da se što bolje kaje za griehe i potiče na pobožan život.

2. *Duhovna je hrana spoznaje i izvršenje Božje volje.* Kad je jednom izmedju Krista i apostola pao govor na tjelesnu hranu, tad je Isus uztvrdio: Jelo je moje, da činim volju onoga, koji me je poslao, i da izvršim djelo njegovo (Iv. 4, 34). Kako Isusove istine, koje razsvjetljuju čovječje odnose prema svietu i Bogu, savršeno hrane i zasićuju naš razum, tako nam Krist očituje volju nebeskog Oca, da je sliedimo u svemu, što nam zapovieda ili potiče na dobro.

Ima biti vrhovno pravilo našeg života, da poznamo volju Božju i sliedimo je. Baš čovjek usavršava sebe, kad svoj život upravlja tračnicama volje Božje. I tko bolje nego li Bog zna, šta je čovjeku dobro? Toliko nas Bog voli, da se je dostojao postati čovjekom, da nam očituje, koja je volja Božja, što će usrećiti čovjeka. Blažen je čovjek, koji sliedi volju Božju!

3. *Euharistija je najpotrebnija i najsladja duhovna hrana.* Budući je kršćanski život navrtak Božjeg života na čovječji život, sliedi, da taj novi i tajanstveni život treba posebnu hranu. Vrste života traže različitu hranu. To vriedi i za kršćanski život. Bog je providio kršćanima Euharistiju, da tim nebeskim kruhom hrane svoj nadnaravni život. Euharistijska hrana nije kršćaninu po miloj volji, nego mu je nuždna, da sačuva dioništvo Božjeg života. Zato je Krist o Euharistiji kazao: Ako ne jedete tielo Sina čovječanskoga i ne pijete njegove krvi, nemate života u sebi (Iv. 6, 53). Toliko je pričestna hrana krepka za duhovni život, da ona podržaje život naviek: Tko jede ovaj kruh, živjet će uviek (Iv. 6, 58). Takodjer euharistijska hrana je najsladje duhovno jelo: Kruh s neba podao si njima — koji svaku slast u sebi ima.

Korizmeni su dani vrieme duhovne okrepe. Slušajmo Božju rieč. Sliedimo Božju volju. Idimo k stolu Gospodinovu.

GLUHA NEDJELJA:

UZVIŠENOST KRŠĆANSKE PATNJE

Ovu sedmicu Crkva zove »nedjeljom patnje«. Crkva hoće, da se na vrieme počinjemo sjećati Kristove muke i smrti, koja nam je zavriedila vječno spasenje. Križ je najsigurniji, najizvorniji i najutješljiviji znak kršćanske vjere. Mnogi ljudi izvan kršćanske vjere ne mogu se dovoljno nadiviti tome, što kršćanstvo iznosi pred čitav sviet poviestnu istinu, naime da je Bog u Isusu Kristu podnio svaku bol i patnju iz ljubavi prema čovjeku.

1. *Krist je patnju učinio božanskom.* Učinio ju je božanskom najprije svojim primjerom. Stotine godina prije vidjeli su starozavjetni patrijarhe i proroci Krista kao »čovjeka boli«, kao »odmet čovječanstva«, trnovom krunom okrunjena i na Križ razapeta. Neprijatelji su i mrtva Isusa kopljem proboli! Krist se je znojio, gladovao, žedjao, drieman bio, plakao, uzdisao, bježao izpred progonitelja kao i drugi ljudi, koji trpe na svietu. Proroci su ga vidjeli i nazvali »crvom«, kojeg gaze čovječje noge. Tako je Isus svaku vrstu boli učinio božanskom.

Krist je dragovoljno prihvatio patnju. Božanska pravda i ljubav prema ljudima postavile su Isusa na križ. Propelo nam svjedoči, koliko je Krist od srdca volio svaku bol. Čak je s Križem postao jedno isto! I nakon što je na sebi savršeno ocjenio vriednost svakojake patnje, zove ljude, da i oni odricanjem i patnjama postanu Božja djeca: Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče sebe i uzme svoj križ, i ide za mnom (Mk. 8, 34).

2. *Patnja uzdiže čovjeka k Bogu.* Kako je u mukama Isus došao k čovjeku, tako u patnjama čovjek prilazi k Bogu. Radi čovjeka Krist je uzvisio bol. Isus zove blaženim one, koji su siromašni duhom, koji plaču, gladuju, trpe radi pravde. Stoga medju kršćanima ima dobar broj onih, koji u veoma skromnim prilikama života iz ljubavi prema propetom Isusu, dragovoljno podnose oskudice, čak boli i ostale težke patnje. Primjeri Svetaca pokazuju, da s duhovnim radostima, koje po Kristu izviru iz kršćanskih križeva, ne mogu se porediti zemaljska uživanja. Svi duhovni ljudi tvrde, da vremenska uživanja dosade, dok kršćanska odricanja potiču na nova mrtvenja i pokore. Nije li to očit znak, da kršćanske patnje čine ljude sličnim propetom Isusu? Jedino putem patnja na ovom svietu ili u čistilištu bit ćemo vriedni doći k Bogu u nebo.

3. *Božanska privlačivost Kristova križa.* Misleći Isus na svoju muku prorekao je svemu svietu: Kada podignete Sina čovječjega, onda ćete upoznati, da sam ja (Iv. 8, 28). I opet: A ja, kad budem uzdignut od zemlje, sve ću k sebi privući (Iv. 12, 32). Svjedoči nam poviest, da kršćani najvole na Propelu promatrati svog Boga. Tu im je Bog najpristupačniji, najsličniji i najdraži. Svi su apostoli veselo podnieli mučeničke patnje. Za pune trista godina biti kršćanin značilo je podvrći se dragovoljno svakoj patnji, kao siromaštvu, progonstvu i mučeničkoj smrti. Katakombe su ognjišta prvih kršćana. Kad je apostol Andrija ugledao križ, na kojem će biti mučen, uzkliknuo je prema njemu: »O dobri križu, koji si uzvišen doticajem udova mog Gospodina, o križu, odkada za tobom čeznem, odkada te žarko ljubim, odkada te tražim i napokon te nalazim da si mi pripravljen...! Drugi slavni mučenik, sv. Ignacij, uoči svoje smrti piše prijateljima: »Javljam vam svima, da rado polažem život za Boga. Ja sam Božje zrnje, samljet će me žvale krvoločnih zvieri, da budem čisti kruh Kristov...«

Budimo pobožni Kristovoj muci. Rado činimo sveti križni put. Svoje patnje prikažimo Isusu za pokoru grieha naših i našeg bližnjega. — Oj zdravo, križu, nado sva! — U dane muke Gospodnje — umnoži milost dobrima — I digni krivnju s grješnika!

NA CVJETNICU:

MUKA ISUSOVA

Ova sedmica dobila je ime Velike Sedmice uslied toga, što su ovo dani, u kojima su se izvršila najveća otajstva, kojima je utjelovljeni Bog, Isus Krist, odkupio čovječanstvo. U središtu tih Otajstva stoji Križ, naime muka i smrt Boga-Čovjeka. Šta bi čovjeku vriedilo, da ga je Bog stvorio i učinio malo manjim od andjela, da ga nije od grieha oslobodio i iznova preporodio? To oslobodjenje od grieha i duhovni preporod Krist je obavio na Kalvariji, na svetom drvu Križa, u časovima svoje muke i smrti. Da uberemo što više plodova iz otajstva muke i smrti Isusove, razmatrajmo:

1. *Tko je htio da Isus trpi i umre?* Izričita volja Božja hotjela je, da Krist trpi i umre, i to uprav onako, kako i je Isus trpio i umro. U Isusovoj muci i smrti nema ni jedne naoko najneznatnije sitnice, koju volja Božja nije predvidjela i odlučila. Isus je više puta bio u prigodi, da bude umoren, ali nebeski Otac hotimično je odložio muku i smrt Isusovu, da bol bude svestranija i jača.

Herod je htio da pogubi Isusa, netom se je rodio. Bies židovskih prvaka očitovao se je odmah kod nastupa Isusovog u javni život. Oni su nekoliko puta i pokušali Isusa lišiti života, ali nije dozvolio Bog, da ga sačuva za još teže muke. Isus se je dao uhvatiti, kad je na to privolio: Žrtvovan je onda, kad je htio (Iz. 53, 7). To je donio do znanja svojim ubojicama: Kao na razbojnika izidjoste s mačevima i s batinama. Kad sam bio svaki dan s vama u hramu, ne pružiste ruke na mene, ali je ovo vaš čas i vlast tmina (Lk. 22, 53). Krist je pristao da popije čašu gorke muke, kad je Bog htio.

2. *Zašto je Isus trpio i umro?* Bog je htio da njegov Sin postane čovjekom, da može trpjeti i umrieti za oprost naših grieha. Sv. Krstitelj predstavio je Krista svietu kao Jaganjca Božjeg, koji oduzima grieh svieta (Iv. 1, 29).

No kad znamo, da je Krist trpio i umro prema odredbi Božje volje, šta ćemo kazati na ovo drugo pitanje: šta je s Božjom voljom s obzirom na naš grieh? — Odgovaram: Bog je neizcrpljivo more svetosti. On ne će grieha, pače mrzi grieh, budući je grieh opiranje Božjoj volji. Ipak Bog zna za čovječji grieh. Bog je jedino dopustio čovjeku

da sagrieši, budući je stvorio čovjeka slobodna, pa nije htio ometati slobodnu volju. No Bog je iznad grieha, pa može i zlo okrenuti na dobro. Čovjek je htio da se griehom opre Bogu, ali Bog prihvaća grieh, da ga poništi Kristovom mukom, i tako da odskoči veća slava Božja i čovjek uzprkos griehu bude odkupljen i spašen. Grieh daje Bogu prigodu ,da u smrti svog Sina pokaže koliko mrzi grieh, i da očituje čovjeku, koliko ga voli, kad Kristova smrt poništit će grieh i čovjeka pomiriti s nebom.

Baš ovi sveti dani Velike Sedmice pokazuju nam, koliko Bog voli čovjeka i želi, da se čovjek rieši grieha i spasi za vječni život.

3. *Što nas uči Kristova muka i smrt.* Prvo: kad nas snadju bilo koje patnje na ovom svietu, i došle one od neznam koje strane, uviek u njima gledajmo pravednu i milostivu Božju ruku, koja po križevima hoće da zadovoljimo za griehe svoje i svoga bližnjega, i da po patnjama obogatimo život krepostima, koje će nam otvoriti vrata raja. Sveci su neizmjerno više voljeli patnje nego ijedan svjetovni čovjek zemaljska lažna uživanja. Time su više čeznuli i radili da steknu kreposti nego ijedan lakomac da poveća imanje. — Drugo: budući nitko od ljudi nije bez grieha ,treba da se učimo pameti, te griehe ne samo mrzimo, nego i pokoru za nje činimo. Najbolja je pokora za griehe, kad iz ljubavi prema Bogu prihvatimo sve zemaljske nevolje i junački vršimo staležke dužnosti prema Bogu i bližnjemu. Ljubav prema Bogu i ljudima dovela je Isusa na Kalvariju. Kroz borbe za krepost i kroz patnje za pokoru grieha sliedimo Isusa na Kalvariju, pa ćemo s njime unići u slavu Božju.

NA UZKRS:

UZKRSNUO JE NAŠ ISUS

Mi ljudi potječemo od dva roda. Jedan je rod tjelesni, a drugi duhovni. Prvi nam je rod Adam, otac svih živih. Drugi je Isus, duhovni otac svega čovječanstva. Šta bi nam vriedilo, da smo se po Adamu rodili u grješnom tielu, da nas Isus nije preporodio i odkupio od grieha? Današnje je Isusovo uzkrsnuće pečat ,Božja potvrda svega, što nam je zavriedio u poslu vječnog spasenja.

Razmatrajmo:

1. *Slava Uzkrsnuća odgovara muci Velikog Petka.* Da se je tko izmedju nas desio sa Židovima, koji su mučili Isusa i vodili ga na stratište, pa da nam je netko rekao: evo ovaj pod križem ide k slavi uzkrsnuća, bi li mi vjerovali? Mislim, da ne bi. A eto taj bi nam kazao živu istinu. Isus je na križnom putu išao k slavi uzkrsnuća. Isus je uzkrsnuo zato ,što je prije trpio. Bilo ih je, istina, koji su mislili, da će križ i grob

zauviek Isusa pokopati, ali su se gorko prevarili. Nisu znali, da baš u muci nalazi se klica uzkrsnuća. Tri dana iza Isusove smrti našli su grob prazan. Iz njega je slavodobitno uzkrsnuo umoreni Krist. Nije Židovima koristilo ni to krvoločno djelo, što su se usudili kopljem probosti mrtvog Isusa. On je ipak uzkrsnuo! Kako je svojevoljno pristao na smrt, tako je svojevoljno danas uzkrsnuo od mrtvih. Smrt je junački pobiedio! Ona nikad više ne će vladati s Kristom.

Dakle Kristova muka i smrt zavriedile su Mu slavno uzkrsnuće. Isto vriedi i za nas. Bol i patnja su put k našem uzkrsnuću. Uzkrsnuće klija jedino na patnji. To je priznao i sv. Pavao, koji piše Filipljanima (2, 8—10); »Krist je sebe poništio. Ponizio je sam sebe i bio je poslušan do smrti, do smrti na križu. A *zato* ga i Bog uzvisi i darova mu ime, koje je nad svako ime.«

Sve patnje kroz Isusovu muku vode nas k vječnom uzkrsnuću. Bit će i naše uzkrsnuće slavno toliko, koliko nam bude sladak težki zemaljski križ.

2. *Slavno je bilo Isusovo uzkrsnuće.* Mi lako možemo zamisliti, kakav je bio mali Isus, kad se je rodio; kad su ga u dvanaestoj godini našli Marija i Josip u hramu; kad je zagazio u rieku Jordan, da ga krsti sv. Ivan; kad je hodao po židovskim krajevima, da propovieda evanđjenje i čini dobro; kad je podnosio muku i umirao na Križu, ali ne možemo istinski zamisliti, kakav je bio, kad je uzkrsnuo. Umrle oči nisu vriedne vidjeti uzkrsnuloga čovjeka. Uzkrsnuloga Isusa možemo nešto umišljati prema slici njegova preobraženja, kako nam ga opisuje sv. Matej (17, 2—3). Isus je još u umrlom životu. Tada najednom preobrazi se pred trima apostolima. I zasja se lice njegovo kao sunce, a haljine njegove postadoše biele kao svietlo. Uzkrsnuli Isus bio je čovjek, koji se je rodio i umro ,ali je uzkrsnućem bio preobražen u tielu i u duši. Imao je tielo ,ali poduhovljeno. Na Kalvariji je Isus izgledao kao satrveni crv u prašini, a sad je pun nebeskog sjaja i dragosti. Više ga ne može doseći nikakva bol ili smrt. Posebno mu je glava bila božanska, a iz ruka, prsa i noga sjala je otajstvena nebeska sjajnost. Svaka rana na tielu imala je posebnu slavu i divotu. Nije mu duša trpjela agoniju kao na maslinskom brdu, nego je plivala u moru mira i zadovoljstva. Nešto takvog je bio naš uskrsnuli Isus!

3. *Kristovo je uzkrsnuće i naše uzkrsnuće.* Kad je Isus postao čovjek, time je sve njegove postalo i naše .Naši interesi doveli su Krista na sviet. To nam najbolje pokazuju Kristovi sakramenti. Isus je ustanovio sedam svetih sakramenata, da po njima On čitav prelazi u nas. U svakom sakramentu dobivamo Isusa. U sakramentu Euharistije čak Ga i blagujemo! Mi smo kršćani otajstveni drugi Kristi. Dakle naše je i Isusovo uzkrsnuće. Ako mi hoćemo Isusovo uzkrsnuće, ne će nam ga oteti čitav pakao. Mi ćemo uzkrsnuti jednako kao i Isus. Pače ćemo uzkrsnuti ne kojim drugim, već istim Kristovim uzkrsnućem. Sve će u nama prosjati Kristovom slavom. Bit ćemo posve nalični Isusu. Duša će nam

biti slična Isusovoj duši. Tielo će nam svući sadanju umrlost i preobući se u božansku Isusovu neumrlost. S Isusom ćemo sjati kao otajstveno nebesko sunce!

Ali pod jedan uvjet. Da prije trpimo s Isusom. Treba da se odrečemo grješnih naslada. Da smo duhom ponizni kao mala djeca, da se opremo načelima svieta. Da smo odieljeni od svieta krepostnim životom. Da sm omilosrdni, blagi prema bližnjemu. Da ne gramzimo za prolaznim stvarima.

Ako trpimo zajedno s Isusom, s Njime ćemo i slavno uzkrsnuti.

O. L. Bajić:

BLAGDANSKE PROPOVIEDI

NA SV. JOSIPA:

POSEBNE POMOĆI SV. JOSIPA

Ljudi lako griješe, kad razpravljaju, koji su u nebu Sveci veći i moćniji. No kad je govor o sv. Josipu ,možemo slobodno kazati, da je on ,iza Majke Božje ,najuzvišeniji i najmoćniji Svetac. Njegovo dostojanstvo ,moć, svetost dolaze otuda, što je sv. Josip bio pravi zaručnik, muž Marijin, i pravi odgojitelj, hranitelj i čuvar života Isusa Krista. On je s Isusom i Marijom provodio zajednički, obiteljski život. On je s Isusom i Marijom uživao otčinsku i zaručničku svetu intimnost. Stoga preko Iusa i Marije sv. Josip ima posebno pravo i obranu našeg kršćanskog života. Ali pod njegovom zaštitom stoje tri naročite kreposti, koje su bitni uvjeti i kršćanskog života i našeg vječnog spasenja. Te su preposti:

Slaganje s voljom Božjom

Sv. Josip nas pomaže ,da u svemu sliedimo Božju volju.

Kršćanski život stoji u tom, da vršimo Božju volju. Istina, uglavnom nam je Bog očitovao svoju presvetu volju u zapoviedima, koje dielimo na deset Božjih i pet zapoviedi svete matere Crkve. Ali u kršćanskom životu ima i *posebna Božja volja*, koju nam Bog očituje u različitim izmjenama i potežkoćama života, naime u onom, što zovemo i jesu »križevi« života. Medju križeve života spadaju siromaštvo, bolesti, nepravde, nezadovoljstva svake vrste. Čovječji je život uprav satkan od tih zemaljskih nevolja. Jedva smo ikada zadovoljni! Sve staje na put umišljenoj sreći života. Ljudi ovog svieta, koji čeznu samo za propadljivim dobrima, ne mogu odgovoriti, čemu bol i patnja na svietu? Zašto ih Bog dozvoljava? Naprotiv kršćanin u posve drugačijem svietlu motri sve križeve ,koji ga snalaze na ovaj ili onaj način. On u njima gleda volju Božju. Budući smo svi grješnici, moramo svi podnositi ovaj ili onaj križ. Križevi su i kazna, i liek, i duhovna utjeha. Po njima volja Božja kazni i oprašta naše griehe. Po njima nas uzgaja u krepostima.

Onda je kršćaninu sveta dužnost, da pozna volju Božju i sliedi je noseći kriz svoga života. Osim Djevice Marije nitko nije tako savršeno sliedio trnoviti put života i podložio se volji Božjoj kao sv. Josip. On je

za čitavog života podnosio oskudicu života. Bio je progonjen. Uviek je drhtao za život Isusa i Marije. Neprestano je bio u poslu, da prehrani Isusa i Mariju. Nije doživio ni dug život. Osim u griehu on je u svačem gledao volju Božju. Nikada se nije tužio. Sve je mirno podnosio. U svemu je savršeno izvršio Božju volju. Zato je njega Bog posebno obdario, da ljudima pomaže vršiti volju Božju u svim potežkoćama života. Utječimo se sv. Josipu ,da nam pomogne vršiti svetu volju Božju.

Sveta čistoća

Sv. Josip je posebni zaštitnik staležke čistoće.

Sveta je čistoća krepost, kojom gospodarimo svojim životom, da ne padnemo u griehe, koji se protive svetoj Božjoj volji, koja je izražena u šestoj i devetoj Božjoj zapoviedi. U sakramentu svete ženidbe Bog daje vjerenicima punomoć, pače i strogu dužnost, da postanu roditelji, ali svaka prosta naslada izvan bračnog života po sebi je grješna zato, što nema čiste svrhe ni dovoljnog razloga pred Bogom. Nasladu zbog same naslade traže jedino nieme životinje.

Mnogi ljudi upravo u tjelesnim požudama vole biti nieme životinje. Puštaju se požudnim strastima zbog njih samih. Tako postaju robovi grieha. Žive nepoštenim životom. Upropašćivaju sebe i drugoga. Grozan je bludni grieh i po svojim užasnim posljedicama.

Mi kršćani imamo od Isusa liek protiv svakog grieha, pa i protiv nečistoga. Molitva i sakramenti izpoviedi i pričesti čiste naše tielo od grješnih požuda .Uz molitvu i sakramente dolaze nam u pomoć prečista Majka Božja. Uz Nju sv. Josip ima posebni dar od Boga, da brani i pomaže sv. čistoću. On je čitav život proveo u čistoći. Zbog svoje svete čistoće postao je vriedan da bude Marijin zaručnik i odgojitelj Isusa Krista. Njega je Bog dao Mariji uprav zato, da bude čuvar njezina djevičanstva.

Čistoća je potrebna svakom staležu. Ima čistoća mladenačka, ženidbena i udovička. Sv. Josip je zaštitnih čistoće u svakom staležu.

Uztrajnost u dobru

Smrt je najodlučniji čas našeg žića, koji traži, da smo proveli život u suglasnosti s Božjom voljom, napose u čistoći. Na smrti počinje život u svoj svojoj punini. Tada svučemo umrlost i preobučemo se u neumrlost.

Čas smrti bitno utječe, da li će nam novi život biti sretan u nebu s Bogom ili proklet u paklu sa sotonama. Na smrti se kroji naša vječna sudbina. Krojimo je mi sami. Ako je drvo nagnuto na lievu, posječeno pada na tu stranu. Ako je bilo nagnuto na desnu, naravno je, da se nakon pada nadje na desnoj strani.

Dali šta drugo čovjeka kršćanina toliko snažno naginje na desnu stranu, k Bogu, kao podložiti se volji Božjoj u svim zbivanjima života, i provoditi čist život prema duhu svog staleža. Ali ipak uči nas sveta vjera, da je posebna milost Božja i dar Majke Božje liepo na kršćansku umrieti. Ta je nauka razumljiva. Nije dosta primiti iz Božje ruke sve nepogode života i živjeti bez grieha, koji se protive šestoj i devetoj Božjoj zapoviedi, nego treba *uztrajati* u takvom životu. Uztrajnost je kruna svake kreposti. Ako nijedna krepost nije u rukama samog čovjeka, nego za svaku treba obilata pomoć s neba, koliko većma hoće nam se Božje pomoći da uztrajemo u dobru, te tako umremo u evandjeoskoj ljubavi prema Bogu i bližnjemu? Samo je konačna krepost prava kršćanska krepost.

Sv. Josip je zaštitnik kršćanske uztrajnosti u dobru i svete smrti. On je do smrti uztrajao u pravednosti. On se je do zadnjeg dana života pokoravao volji Božjoj. On je umro čist kao zemaljski andjeo. On je u naručaju Isusa i Marije izpustio duh i predao ga Stvoritelju.

Svaki dan molimo sv. Josipa, da nam izprosi milost, da se u životu uviek pokorimo Božjoj volji: da sačuvamo staležku čistoću i da uztrajemo u dobru, te tako zavriedimo sveto kršćanski umrieti.

BLAGOVIEST:

MARIJA U SVIETLU BLAGOVIESTI

Divne su prve stranice Svetog Pisma Starog Zavjeta, koje nam otkrivaju kako je Bog stvarao sviet, napose čovjeka na svoju sliku, ali su još divnije prve stranice evandjelja sv. Luke, koje nam iznose članak vjere, kako je Bog po kreposti Duha Svetoga u djevičanskoj utrobi bez grieha začete Marije postao čovjekom, da nas izbavi od grieha i pribavi nam vječno spasenje. Današnji blagdan Blagoviesti je sveti spomen onog presvetog časa, kad je Djevica Marija postala majkom Sina Božjega i time našom suotkupiteljicom i duhovnom majkom. Mi danas s majkom Crkvom slavimo otajstvo Gospine blagoviesti najradije u tu svrhu, da se potaknemo na pobožnost prema majci Božjoj, pa ćemo promatrati one Marijine kreposti, koje najvećma izbijaju u njezinoj blagoviesti, da je sliedimo.

Marijina čistoća

Bog je prečisti Duh. On nema tiela. Kao prečisti Duh on je presjajna svetost. Mi smo ljudi sastav duha i tiela. Uslied iztočnog grieha skloni smo na duhovne pogrješke, kao što su oholost, zavist, mržnja, laž, a tielom smo skloni da griešimo nečistoćom ,proždrljivošću, lienošću.

Kad je Bog odabrao Mariju da mu bude tjelesnom majkom, On ju je obdario ne kojom običnom čistoćom, kakva sjaje u mnogim plemenitim i postidnim djevojkama, nego ju je u začeću sačuvao i od iztočnog grieha, da Marija bude čista ne samo duhom i tielom, nego da je slobodna i od svake i najmanje duševne natrune, napose od tjelesne požude.

Kad je prema riečima današnjeg evandjelja Božji poslanik Gabriel došao k Mariji, da joj naviesti u ime Božje, da će začeti i roditi našeg Odkupitelja, Marija je na prvi mah htjela odklonuti tu neizmjernu počast, ako bi se zbog nje imala odreći djevičanstva.

Marija je eto bila spremna odreći se dostojanstva Božjeg materinstva, ako bi to tražilo bilo koju povredu njezine čistoće. Koliko onda imamo cieniti i čuvati svetu čistoću? Radije se odreći svega ,pa i istog života, nego i sjenom okaljati svetu staležku čistoću. Šta se može poreditи sa stidom i čašću uzgojene kršćanske djevojke, žene, udovice? Svakom mužkarcu, kojeg požuda nije više manje poživinčila, bilo koja ženska osoba je kao rodjena sestra ili majka.

Poniznost

U svojoj blagoviesti Marija nam pruža odličan primjer poniznosti. Donekle bi mogli pitati, zašto da Marija bude ponizna, kad nema nikakva grieha, pače je bezgrješno začeta? Ako itko, to Marija imala bi biti ponosna, jer je bezgrješna, pače ju andjeo pozdravlja kao punu milosti, i javlja joj da će postati majkom Božjom. Ipak Marija ostaje ponizna. Kad bi se ona i sami čas uzoholila, bila bi postala grješna i izgubila sve Božje darove. Ali Marijinu poniznost traži isto dostojanstvo majke Božje. Kako to? Tako, što Marija zna, da sve njezino dobro je dar Božji. Što je ona imala izvanredne Božje darove, tim je još više znala, da je sve to dar darežljive Božje ruke. Zato je ostala u svojim očima malena i neznatna »Božja službenica«. Andjeo ju pozdravlja: Zdravo milosti puna, a ona završaje svoj razgovor s Božjim poslanikom riečima: Evo službenice Gospodnje!

Marija nije htjela da se u dostojanstva Božjeg materinstva svidja sama sebi, nego je nastojala da se djevičanskom poniznošću i ostalim krepostima dopadne Bogu, koji je vrelo svega i svačijeg dobra. U svojoj poniznosti Marija je rado ostala nepoznata u očima svojih drugarica i susjeda. Ona je u očima ostalog svieta bila posve obična žena jednog tesara. Ni u priznanju, ni u odielu, ni u hrani, a ma ni u čemu nije se Marija izticala ,pače je voljela i uživala u svojoj jednostavnosti, zabitnosti i svagdanjem radu.

Poniznost je odlika svakog pametnog, vriednog i dobrog čovjeka. Male glave i prazna srdca vole se izticati, pokazivati, svidjati se samim sebima. Na vodi pliva što je lagano, a što je težko i vriedno, to tone. Sliedimo Marijinu poniznost.

Strpljivost u patnjama

Volja Božja hoće da ljudima dolaze dobra putem patnja i križeva. Proljeće nastaje iza ledene zime. Ruža cvate na trnju. Mariju je Bog obogatio neizmjernim duhovnim dobrima radi predvidjenih zasluga muke i smrti Kristove. Marija je bila puna milosti, koju je po Isusu unapried zaslužila svojim bolima, koje su bile silne kao sinje more. Na put križa i boli Marija je stupila u času današnje blagoviesti, kad je postala neokaljanom majkom Sina Božjega. Sve majke znadu, kako njihovi križevi počinju sa časom njihova majčinskog zvanja.

Kad je Marija na današnji dan postala majkom, znala je veoma dobro, da i ona zajedno s Isusom mora na križ, ako ne tielom, a to zaista duhom. Dvaput preko godine mi se kršćani sjećamo Marijinih žalosti, koje su je snalazile u životu. Marija je bila puna milosti. Ona nije imala da trpi radi sebe. Patnja je posljedak grieha. Ali Marija je iz majčinske ljubavi prema Isusu i prema nama ljudima pristala da trpi, da tako bude naša suodkupiteljica i majka našeg spasenja.

Strpljivost u patnjama je velika krepost. Uz čistoću i poniznost naučimo se iz današnjeg Marijina blagdana, da rado prihvatimo sve patnje, koje nam nameće zvanje našeg života. Neka roditelji u strpljivosti prihvate križeve radjanja i odgoja djece. Neka djeca u strpljivosti prihvate križeve poslušnosti, stege i rada. Svi prihvatimo križeve čista života, poniznosti i današnjeg rata, da putem kršćanskih kreposti pripravimo novi red svieta i trajan Kristov mir. Neka nas u tome pomogne svojim zagovorom današnja majka Marija.

NA VELIKI PETAK:

»DA NISAM JA, GOSPODINE?«

Samo malo časova prije nego će započeti svoju pregorku muku, naime na zadnjoj večeri odkrio je Krist javno pred apostolima, da će ga jedan izmedju njih sramotno izdati i dojaviti njegovim neprijateljima, da ga sigurnije uhvate. To je odkriće težko djelovalo na apostole, kako to zorno predočuje glasovita i svima poznata slika »Zadnja Večera« od Leonarda da Vinci, koji su se uzbunili i redom pitali Učitelja: Da nisam ja, Gospodine?

Judino nas pitanje potiče na vrlo važna razmišljanja na današnji dan muke i smrti Isusove.

Zašto Krist trpi i mre?

Bog ne može trpjeti zbog sebe. Bog je ocean radostnog života. Ali što ćemo s činjenicom, koja nam danas posebno puca pred očima, naime da svi idemo u crkve zato, da gledamo Boga, Isusa Krista, kako grozno trpi i mre? Ako Bogu nije naravno da trpi ,zašto dakle pati i mre? Kršćanski Bog stvorio je pravednog čovjeka. Kršćanski Bog namienio je čovjeku baštinu svoje vlastite slave. Kršćanski Bog htio je da čovjek bude vječno u njegovom krilu u nebesima. Ali kad se je čovjek griehom odmetnuo od Boga, tada je Bog odlučio da postane čovjek i da trpi kao čovjek, pače da umre na drvetu križa, da opet čovjeka učini pravednim i dovede ga u nebo.

Tako je današnji Krist na križu postao Jaganjac Božji, koji odnosi griehe svieta. Mi smo našim griesima razapeli Krista na drvo križa. Svi smo mi našim griesima mučili i umorili nedužnog Isusa. Zato je Križ postao drvo našeg spasenja. Opraštanje naših grieha. Božje milosrdje nad našim opačinama.

Crkva nam na današnji žalostni dan predstavlja umorenog Isusa, da u Njemu motrimo opačinu naših grieha. Da se za griehe kajemo. Da za nje činimo pokoru. Takodjer, da vidimo, kako je neizmjerna zloća naših grieha, kad za nje tako težko strada isti Bog. I tko može izmjeriti opačinu naših grieha, kad za nje strada neizmjerni Bog? — Mrzimo svoje griehe!

Muka i smrt današnjeg čovječanstva

Bar ovogodišnji Veliki Petak ima da približi čovječanstvo propetom Isusu Kristu. U naravi čovjeka stoji da traži sebi sličnoga. Jedva ikada u poviesti svieta čovječanstvo je tako općenito stradalo kao u ovim našim danima. Današnji je sviet razapet na svoj križ. Moramo trpjeti u hrani, u odielu, u stanovima. Moramo podnositi bojazan nesigurnosti života. Moramo doprinositi svaku žrtvu. Moramo biti spremni na smrt svake vrste. Demaklov mač visi nad svačijom glavom. Sva je budućnost u neizvjesnosti, iako nada drži čovjeka da ne očajava. No ipak načelno pitamo: može li čovjek izbjeći patnji? Ne može. Stavimo umišljeni slučaj, u kojem bi čovjek proveo u život sanju da kroz čitav život ostane slobodan od svake boli, ali i takav umišljeni čovjek morao bi trpjeti bar kad se radja i plačiću dolazi na sviet, isto tako morao bi trpeći umirati i seliti na drugi sviet. Takvog bi patnja zahvatila bar na početku i svršetku života. Ali izkustvo života dokazuje, kako je istinita rieč sv. Pisma, koja kaže nad ženskom glavom: s mukama ćeš radjati djecu, i volja će tvoja stajati pod vlašću muža tvojega, a iznad mužkog spola stoji: s mukom ćeš se hraniti do svojega vieka (Gen. 16—17). Dakle nitko ne može izmaknuti da ne nosi križ života, bilo u jednom ili u drugom obliku.

»Da nisam ja, Gospodine?«

Tko je kriv Tvoje muke, Isuse, i svih današnjih stradanja, koja podnosi čitavo čovječanstvo?

Patnje zbližuju ljude. U zajedničkoj muci svak je brat i sestra. Slični su Krist Velikog Petka i čovječanstvo današnjeg svjetskog rata. Jedan je isti uzrok njihove zajedničke patnje. Taj je grieh. Isus je priznao, da ga je zajedno s Judinom izdajom na križ postavio čovječji grieh. Kaže sv. Pismo: On bi ranjen za naše priestupke ,izbijen za naša bezakonja (Is. 53, 5).

Budući se danas na čitav sviet svalila silna bol, patnja, smrt, to je znak, da je čovječanstvo zapalo u grdne griehe. Danas je grieh postao javna stvar. Više manje čitav život prožet je očitim bezboštvom .Svi oblici javnog života na punim jedrima plove vodama grješne poganštine. Psost, blud, varanje, nepoštivanje starijega, oskvrnjivanje blagdana, kriva kletva vladaju javni mživotom. Crkve su opustile uslied lošeg pohadjanja vjernika. Mnogi mužkarci načelno ne vode računa o molitvi, o postu, o sakramentima, o staležkoj čistoći. Gomile su svieta kršćani jedino po imenu. Duševni kaos morao je zlo odjeknuti u javnom životu. Privatne mržnje, osvete, otimačine, požude za tudjim morale su prieći i u javni, narodni, družtvovni i medjunarodni život.

Dakle sami smo krivi zlu, koje nas snašlo. No propeti Isus i danas rado stoji na križu za čovječje spasenje. On je uviek odkupnina naših grieha. On nam i sada nudi pomirenje. Da se pokajemo za griehe i počnemo živjeti krepostno. Da sadašnje patnje prihvatimo kao opravdanu pokoru za griehe. Da nas one usvieste, da se na grieh ne vraćamo. Kad se narod povrati Bogu, tad će sami od sebe doći na sviet Božji mir i red.

NA UZKRSNI PONEDJELJAK:

BOŽJE MILOSRDJE PREMA GRJEŠNICIMA

Pod poganskim carem Vezpazijanom sastao se je god. 70. poslije Krista rimski senat da vieća, kako bi nazvali svog najvećeg poganskog boga. Jedan senator predložio je, da ga se nazove Bogom *jakim;* drugi je mislio, da bi bilo najbolje da ga se zove Bogom *mudrim;* treći je ustao da bi uobrazložio, kako ide da najmoćnijeg boga zovu Bogom *pravednim;* no četvrti je iznio priedlog, da prvog boga imenuju Bogom *dobrim.* Priedlog je bio prihvaćen.

A kojim ćemo mi kršćani najboljim imenom nazvati našeg pravog Boga? Je li dosta da Ga zovemo dobrim. Nije dosta zato, što je najbolje, da Ga zovemo *milosrdnim* Bogom. Bog je dobar i predobar, budući je

naš nebeski Otac. Ali kad je Bog postao čovjekom, da oprosti naše griehe, tada je najsličniji naziv Iusu Kristu, utjelovljenom Bogu, da je On naš milosrdni Bog.

Dokaz tome je i poznati slučaj nevjernog Tome, koji uztraje u svojoj oholoj nevjeri ,ali Isus nalazi načina da ga nadje i oprosti mu tvrdokorno nevjerstvo.

Milosrdni Isus čeka grješnika

Isus je neizmjerno milosrdan. On izgara ljubavlju prema grješnicima. On je strpljiv prema njima. Njemu nikad na ovom svietu nije dugo čekati grješnika da se obrati. Tome je razlog, što je Isus pregorio svoj život za grješnika. Isusa je veoma skupo zapao svaki grješnik. Što je grješnik veći, tim je Krist za njega teže trpio. I nama ljudima je sladje ono, oko čega smo se teže utrudili. Tako i premilosrdnom Srdcu Isusovu najmiliji su težki grješnici, koji se obrate. Isus je s grješnicima obćio. Nije se u tom bojao farizejskih zamjerki. Na nje je odgovarao, da ne trebaju zdravi liečnika, nego bolestni (Mat. 9, 12). Šta je svakom grješniku život od dana grieha do smrti, ako li ne čekanje Božjeg milosrdja, da bi se obratio?

Moramo i mi biti milosrdni prema grješnicima. Što su oni grješniji i tvrdokorniji, imamo biti s njima strpljiviji. Isus ne će smrti grješnika, nego da se obrati. Zato naša molitva za obraćenje grješnika ima biti postojana. Ne obraćamo grješnika mi, nego Isusovo milosrdje. Mi smo dužni da molimo i ufamo, a na Isusovo milosrdje spada, kad će grješnika obratiti. Nama je dosta da znamo, da Isus čeka i računa na naše molitve za obraćenje grješnika.

Milosrdni Isus traži grješnika

Dvie slike iz sv. Evandjenja divno nam pokazuju, kako Isus traži grješnika, da bi mu oprostio. Ta je slika žene ,koja izgubila novac, pa ga traži i dobrog pastira ,koji traži izgubljenu ovcu. (Lk. 15, 1—10).

Isus je tražio i nevjernog Tomu. Tražio ga je osam dana. Pače nije ga sam tražio. Nadahnuo je svoju majku Mariju, koja je odvjetnica grješnika, i ostale apostole, da mole za Tomino obraćenje. Molitva je uspjela. Isus je našao Tomu osmi dan. Da pokaže, kako će mu srdačno oprostiti, najprije mu pokaže svoje rane, čak mu ih nudi, da slobodno stavi u nje svoje ruke, budući su one njegove kao i Isusove.

Uviek je takav Isus s grješnicima! On zna samo čekati i čekati! Koliko li se grješnika uslied Isusova čekanja ne obrati u vrieme smrti? Koliko li ih ne primi milost kajanja u zadnjoj sekundi života?

Milosrdni Isus prima grješnika

Tko bi mogao zamisliti, da će Isus tako milosrdno primiti nevjernog apostola? Primio ga je u družtvu ostalih apostola, iako nije bio vriedan njihova družtva, budući im nije htio vjerovati, kad su mu kazali da je Isus uzkrsnuo. Kad je Isus stupio u dvoranu, gdje su bili apostoli zajedno s Tomom nije čekao, nego odmah zove Tomu, da stavi ruke u njegove rane. Sve su to znakovi neizmjernog Božjeg milosrdja prema grješnicima.

Takav je postupak Isusov s grješnicima! Kako se grješnici natječu, da što teže uvriede Krista, tako Krist leti sa svojim milosrdjem, da oprosti onima, koji se kaju za griehe. U nebu ćemo bolje saznati ,kako Isus čeka i prima grješnika; kako im dokazuje, da im je oprostio griehe; kako ih oblači u otajstvene haljine svoje milosti, i kako se andjeli u nebu vesele zbog obraćenja gdješnika!

Medju najvažnijim objavama Majke Božje Fatimske ističu se one, koje potiču nas kršćane, da se molimo i činimo pokoru za obraćenje grješnika. Dobra Majka Božja Fatimska ukazala je pakao djeci, kojoj se je objavila, i kako se paklena vatra diže gore i spušta dolje, da što teže muči osudjene grješnike. Nadalje je očitovala, da silan broj okorjelih grješnika pada u pakao! Onda smo dužni, da molimo i pokoru činimo za biedne grješnike, da se obrate i izbjegnu paklene muke.

Isuse i Marijo, dajte da se po zagovoru sv. Tome pomnoža broj milosrdnih kršćana, koji će svaki dan moliti i namjenjivati dobra djela za obraćenje grješnika, posebno onih koji su na času smrti ili su potrebniji Isusova milosrdja!

PRIGODNE PROPOVIEDI

Trodnevnica za posvetu Bezgrješnom srdcu Marijinu

PRVI DAN: MARIJINA UKAZANJA U FATIMI

Današnje čovječanstvo trpi težke ratne nevolje. Mi kršćani znamo, da Bog ne će zapustiti svoj narod. Kad nas i kazni, to čini za naše spasenje. Mi imamo na zemlji Kristova namjestnika, sv. Otca Papu, koji vodi računa o vremenskim i duhovnim potrebama svega svieta. On je u listopadu prošle godine najavio svemu svietu jednu izvanrednu nebesku pomoć.

Naime sv. Otac najavio je svietu čudesna ukazanja Majke Božje u portugalskom mjestu, zvanom »Fatima«. Tu je Majka Božja preko troje nevine djece ukazala svietu svoje bezgrješno Srdce, i izniela razloge, radi česa sviet srta u ratove, i kako će narodima doći željeni mir.

Sadržaj Fatimskih pojava

Ukazanja Majke Božje u Fatimi zbivala su se ovako:

Na 13. svibnja god. 1917. malo prije podne ugledaše djeca Lucija, Franjo i Jacinta divnu Gospodju, svu sjajnu i blistavu, koja nagovori djecu: Ne bojte se ništa. Lucija se odvaži i upita Gospodju: Iz kojeg ste mjesta, na što je sveta Prikaza odgovorila: »Moje je mjesto nebo«. Zatim nadoda: »Molim, dolazite ovamo u ovaj isti sat svakoga trinaestoga u mjesecu, za šest puta izasebice, sve do listopada. U listopadu ću vam reći, tko sam i što hoću od vas ... Hoćete li se prikazati Gospodinu i biti spremni na žrtve i drage volje primati sve patnje, koje će vam On poslati ,kao naknadu za tolike griehe, kojima se vriedja božansko Veličanstvo, da postignete obraćenje grješnika i kao zadovoljštinu za psosti i sve uvrede, koje se nanose Bezgrješnom Srdcu Marijinu?« — Kad su djeca veselo odgovorila: Jest, hoćemo — Marija im je odkrila, da će dobrzo imati mnogo trpjeti, ali da će ih Božja milost tješiti, pa im je naložila ,da svagdano mole Krunicu za mir s nakanom da svietom zavlada mir.

Kod drugog vidjenja, na 13. lipnja, bilo je s djecom petdesetak osoba. Marija je rekla djeci: »Povratite se ovamo trinaestoga dana sliedećeg mjeseca — molite svaki dan sveto Ružarje ... Domalo ću sobom povesti Jacintu i Franju u raj ... Ti ćeš, Lucijo, ostati dulje na zemlji. Isus se hoće poslužiti s tobom, da me ljudi upoznadu i uzljube. Ja te ne ću nikad zapustiti. Moje će Bezgrješno Srdce biti tvoje utočište i put, koji će te dovesti k Bogu ...«

Kad se je na 13. travnja po treći put ukazala Majka Božja, s Lucijom ,Franjom i Jacintom na mjestu ukazanja našlo se je preko dvije hiljade naroda. Opet će sveta Prikaza: »Svakako budite ovdje i trinaestoga dana sliedećeg mjeseca. Molite svaki dan sveto Ružarje na Gospinu čast i za brzi svršetak ovoga rata. Znajte, da vam samo Ona može pomoći... U listopadu ću vam kazati ,tko sam, i učiniti veliko čudo, da će svi vjerovati. Žrtvujte se za grješnike i recite često, ali osobito, kad činite koju žrtvu: »O Isuse, to je za tvoju ljubav, za obraćenje grješnika i kao naknada za uvrede ,koje se nanose protiv bezgrješnog Srdca Marijina«. Sad je Marija ukazala djeci pakao kao veliko ognjeno more, u kojem su tonuli, crni i opaljeni, vragovi i duše u ljudskom obliku, slične prozirnoj žeravi. Oganj ih bacao gore dolje. Čuli su se strašni jauci i naricanje. Nato će Gospodja: Eto ste vidjeli pakao, kamo odlaze duše biednih grješnika. Da ih spasi, *Gospodin hoće da uvede na svietu pobožnost prema mome Srdcu.* Ako se učini ono, što ću vam reći, mnoge će se duše spasiti i bit će mir. Ali ako se ne učini, ako ne prestanu vriedjati Gospodina, Božja Pravda će se očitovati novim i težkim kaznama.

Ovaj će rat — nastavila je Marija — brzo svršiti (onaj prvi, koji je svršio god. 1918.), ali ako ljudi ne prestanu vriedjati Gospodina, ne će proći mnogo vremena, i za sliedećega Pape (taj je današnji Pijo XII.) započet će drugi rat. Kad ugledate noć osvietljenu nepoznatim svietlom (tako zvano »polarno svietlo«) znajte, da je to znak, koji vam daje Bog, da je blizu kazna svieta radi tolikih njegovih zločina, kazna ratom, gladom i progonstvima protiv Crkve i protiv Svetoga Otca... *Ja ću zatražiti Posvetu svieta mome Brzgrješnom Srdcu i naknadnu Pričest u prve subote u mjesecu.* Ako se poslušaju moji zahtjevi, bit će bič uklonjen ili ublažen, inače... Napokon će moje Bezgrješno Srdce pobiediti.

Na kraju je dodala Gospa: Kad molite Ružarje, recite na koncu svake desetice: »O moj Isuse, oprosti naše griehe, očuvaj nas od paklenog ognja, dovedi u raj sve duše, osobito one, kojima je veća potreba tvoga milosrdja«.

Grozne smetnje službenih bezbožnika zapriečile su paklenom silom, da troje dobre dječice nisu na 13. kolovoza došli u Irijsku kotlinu, gdje se je Gospa pokozivala ,ali su djeca bila slobodna da dodju na 19. tog mjeseca, kamo su po četvrti put vidjeli sjajnu Prikazu. Rekla im je da dodju i u rujnu i u listopadu, te je nastavila: »*Molite, molite, mnogo i žrtvujte se za grješnike. Sjetite se, da mnoge, mnoge duše idu u pakao, jer nema tko bi se za njih žrtvovao i molio!*«

Zadnja dva vidjenja prikazat ćemo sutra, a sada svratimo pažnju na ono ,što je Majku Božju potaklo, da se pokaže svietu preko troje nevine djece.

Ljubav prema grješnicima

Mi smo ljudi upravo jadni! Na svašta mislimo, svega učimo, neprestano se mučimo, da što bolje živimo na ovom varavom svietu, a koliko nas ima, koji ozbiljno i svagdano mislimo na Boga, razmatramo o tajnama svete vjere i našeg vječnog spasenja, te neprestanim dobrim djelima osigurajemo blaženstvo vječnog života? Pogotovo u ova naša moderna ili žalosna vremena čini se, da se je sviet uprav razuzdao u nevjerskom i nemoralnom životu. Griesi su izazov i strašna uvreda Bogu. Griesi kvare čovječanstvo, dižu mu pamet i šalju ga ovim i onim načinom u propast. Griesi napunjaju pakao obiestnim grješnicima. Tko nad svim tim žali kao Isus i Marija? Krist je postao čovjek radi nas ljudi i zbog našeg spasenja. I Djevicu Mariju dao je Bog svietu, da mu bude s Isusom suotkupiteljica. Marija je naša kršćanska Majka. Ona žali nad čovječjom propasti. Ona se očituje u Fatimi, da nam kaže način, kako će se utrnuti rat i povratiti mir. Molimo svetu krunicu Bezgrješnom Srdcu Marijinu za obraćenje grješnika, za Božji mir na svietu i za sv. Otca Papu. Bezgrješno Srdce Marijino neka bude naša nada i molitva za mir i obraćenje grješnika.

DRUGI DAN: POZIV SRDCA MARIJINA NA POKORU

Današnji sviet malo ili ništa zna o kršćanskoj pokori. Ona mu je zastarjela stvar. koja je mogla vriediti u najstarija doba, ali u vieku današnje idustrijske kulture ,sporta i saobraćaja pokora mora da izpadne iz kršćanskog rječnika! Zato i je ovako na svietu! Kršćani su se u životu popoganili. Iz madernog poganstva medju kršćanima dolaze zla, koja biju zapadni sviet.

Ukazanja bilo Srdca Isusova bilo Majke Božje idu za tim, da pozovu kršćanski sviet na *pokoru.* Djevica Marija u Lurdu je preko sv. Bernadice poručila svietu: *Pokora, pokora, pokora!* Evo opet naše Majke Marije, da se u Fatimi objavi svietu, i da ga potakne na molitvu i pokoru. Čujmo, kako su se zbila

Dva zadnja fatimska ukazanja

Na mjesto petog Marijina ukazanja u Portugalu, u Fatimi, sleglo se je u irijskoj kotlini pravo Marijino hodočašće. U četvrtak, na 13. rujna 1917. pred podne silno množtvo čeka da se trojici nevine pastirčadi ukaže nebeska Gospodja u bielom oblačiću. I milostiva Gospa došla je. U podne poče sunce gubiti svoj sjaj. To je bio znak, da je Ukazanje blizu. Najednom se diže zanosno klicanje: Gledajte! Gledajte! Eno... Od iztoka plovila je velika svietla lopta obzorjem i lagano se spuštala nad sretnu dječicu... Sada će Lucija u zanosu: Eno je! Ja je vidim!... Uto će Gospa Luciji: *Uztrajte u molenju svetoga Ružarja.* — Molite Ružarje, da prestane ovaj rat... U listopadu ću doći sa sv. Josipom i s Djetićem

Isusom... Naš je Gospodin veoma zadovoljan s vašim žrtvama, ali ne će da spavate s konopom. Nosite ga samo danju... Naime djeca su za obraćenje grješnika činili i tu pokoru ,da su svoje nedužno tielo vezali pokorničkim konopom, da od toga trpe i potaknu bezgrješno Srdce Marijino, da grješnicima izprosi milost pokajanja.

Kroz sve mjesece Marijinih ukazivanja djeca su neprestano poduzimala razne vrste pokora, kako ih je nadahnjivala Božja milost i njihova nevinost. Jednom su djeca bila pripravna da za ljubav svojoj Gospodji i za obraćenje grješnika podnesu mučeničku smrt kojom im je prietio neki državni bezvjerac. U istu nakanu pred zadnje ukazanje ide Lucija da se izpoviedi, da bude spremnija na smrt, kojom su joj prietili za slučaj da se Gospa ne ukaže.

Evo napokon i zadnjeg — šestog ukazanja! Svieta se sabralo do kojih sedamnaest tisuća. Došli su i novinari sa fotografima. Kiša lieva kao iz kabla. Svak pokisao kao pievac. Nitko ne vodi računa ni o kiši ni pokislosti. Hiljade usana mole zdravomarije Gospina Ružarja. Časovi opće pokore. Nitko se ne jada. Svakom je pravo da trpi.

Pred očima tih silnih tisuća naroda na 13. listopada ukazuje se po zadnji put Majka Božja Fatimska. Franjo ju je samo vidio, Jacinta je i čula njezine rieči, dok je sama Lucija govorila sa presvetom Gospom. — »Tko ste Vi, i što hoćete od mene?« — pitala je ponizno Lucija Prikazu. — »*Ja sam Gospa od Ružarja... Molite i dalje sveto Ružarje svaki dan.* Rat će brzo svršiti, i vojnici će se doskora vratiti svojim kućama...« Gospa je mislila na svršetak onog prvog svjetskog rata, koji je prestao 1918. Još je Bezgrješna kazala: »*Treba da se ljudi poprave, da prose oproštenje za svoje griehe!*« Sad je lice Marijino postalo tužnije, i njezin je glas molio: »*Neka ljudi više ne vriedjaju našega Gospodina, koji je već i previše vriedjan!*« — Tim je riečima Marija završila svoj govor od šest svojih ukazanja.

Ovo zadnje prikazanje popratilo je golemo čudo, koje se je odigralo pred očima svih sedamdeset tisuća ljudi. Na glas male Lucije: »Gledajte sunce« — u tihi čas prestala je inače silna kiša. Oblaci se razbježaše, i pokaza se sunce, kao velika srebrna lopta. To se sunce stalo vrtjeti silnom brzinom oko sebe. Činilo se da gledaš veliko vatreno kolo, koje se vrti i baca na sve strane snopove svietla i žuta, zelena, crvena, plava ,ljubičasta... Onda se sunce začas ustavi, da iznova ponovi započetu igru. Tako učini i treći put sipajući još sjajnije zrake nego prije. Čudo sunca vidio je svatko. Vidjeli su ga i ljudi ne samo u Fatimi nego i desetak kilometara dalje. Najednom se diže iz sviju grudi jedinstven silan krik, pun strave, pun užasa, pun strepnje. Svima se činilo, da se sunce otrglo s neba i u krivudavom padu se ruši na njih. — Čudo, čudo — viču jedni. Drugi kliču: Vjerujem u Boga! Treći mole: Zdravo, Marijo! Najčešći je poklik: Moj Bože, milosrdje! Konačno se je sunce vratilo na svoje mjesto. Medjutim su djeca uz sunčano svietlo vidjeli, što drugi nisu vidjeli. Blizu sunca oni su vidjeli svetu Obitelj. Marija je bila

obučena u bjelinu, Sv. Josip držao je na rukama maloga Isusa, obojica u crvenoj odjeći, a kao da blagosivlju sviet. Još je sama Lucija vidjela Majku Božju kao Prežalostnu, zatim u odielu Karmela...

To su ta ukratko ukazanja Majke Božje u Fatimi.

Njihova pouka i poruka

Prva je svrha Gospinih ukazanja u portugalskoj Fatimi, da se po pobožnosti prema Bezgrješnom Srdcu Marijinu sviet vrati k Isusu, koji je jedini Vodja, Odkupitelj i Spasitelj svega svieta. U tu svrhu Marija se milostavo objavljuje narodima, da ih potakne da čine pokoru. Uslied grieha čovjek mora da strada na zemlji. Zbog grijeha stiže svako zlo i smrt ne samo pojedine ljude, nego i obitelji, države i narode. Zato Marija ponukuje nevinu djecu Luciju, Franju i Jacintu, da mnogo mole i prinose žrtve i zadovoljštine za obraćenje griešnika. Posebno neka svoje molitve i žrtve upravljaju bezgrješnom Srdcu Marijinu, koje je puno žalosno zbog grieha i kazna, koje snalaze sviet.

Uviek su pokora i molitva bili na prvom mjestu kao božansko sredstvo, kojim molimo pomoć Božju za sebe i bližnjega. Majka Božja u svojim ukazanjima i u Lurdu i u Fatimi očituje svietu, koliko joj je ugodna sveta krunica. Ona je kršćanski mač, koji osvaja pokajanje i obraćenje. Ona je priečnica, koja ne dozvoljava, da kršćani srtaju u pakao, nego da se obrate i podju u raj. Ona je kršćanski poklik prema Srdcu Marijinu, da dade svietu mir i red.

Kajimo se za griehe. Šaljimo svoje molitve bezgrješnom Srdcu Marijinu. Svaki dan molimo sveto Ružarje za obraćenje grješnika, za mir i za svetog Otca Papu. Budimo pokorni Bogu obslužujući zapoviedi Njegove i svete matere Crkve.

Po Mariji sliedimo Isusa!

TREĆI DAN: POBOŽNOST BEZGRJEŠNOM SRDCU MARIJINU

Cilj je ukazanja Majke Božje u Fatimi, da potakne cieli kršćanski sviet, da goji pobožnost prema Bezgrješnom Srdcu Marijinu. U tu svrhu i je sv. Otac Papa prošle godine sve narode posvetio Marijinom Srdcu. Čovječanstvo je po Mariji dobilo Isusa. Ono je zalutalo, pa po Mariji ima da se vrati Isusu.

Marijino je Srdce

Škola kršćanskog života

Šta nam bliešti iz Marijina Srdca?

Marija je ogledalo čistoće. Nečistoća je narajšireniji i najgoropadniji grieh modernog svieta. Djevičanska Marijina čistoća kaže nam, kako se čovjek ima čuvati i sjene tog najogavnijeg grieha. Zbog čistoće Marija na prvi mah misli se odreći svega što joj Andjeo nudi u času blagoviesti. Njezino Srdce hoće da zna jedino za ljubav prema Bogu. Zato Andjelu postavlja pitanje: Kako će to biti, kad ja ne znam muža? (Lk, 1, 34). Gospa je dobro znala, da bračni život po volji Božjoj nema ni sjene nikakvog grieha, pače da je Bog ustanovio ženidbu i naredio da roditelji radjaju djecu, koju će On stvoriti po njima. Ali Marija se je iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu odlučila za posvemašnju čistoću. Ona hoće da svu svoju djevičansku ljubav upravi prema Bogu.

Obraćenje Bogu i mirnom kršćanskom životu valja početi s njegom svete čistoće, i da pokorom zadovoljimo Božjoj Pravdi za dosadašnji razvratni život. Pobožnost prema Marijinom Srdcu čuva nas od nečistoće i potiče k andjeoskoj kreposti.

Marijino je Srdce i divan primjer kršćanske patnje. Boli njezina Srdca bile su silne kao nepregledno more. Marija je živjela u duhovnim radostima, ali iste duševne radosti nisu je oslobodile najtežih duševnih patnja. U zemaljskom dielu čovječjeg života po Isusovoj milosti niti ima boli bez duhovne okrepe, niti ima duševne utjehe bez pokorničke boli. Kad Marija u fatimskim ukazanjima pozivlje sve narode na kršćansku pokoru, i da pojedine osobe prihvate pokoru života za griehe svoje i svog bližnjega, time je Marija unapried najavila, da će ta pokora biti sladka onima, koji ljube Boga i bližnjega. Sva kršćanska uztezanja prati duhovni dobitak. Kad je Isus pozvao svakoga da uzme njegov jaram i breme, odmah je nastavio: Naći će te pokoj dušama vašim, jer je jaram moj sladak, a breme je moje lako (Mat. 11, 30).

Izkrena ljubav svetoj čistoći i volja za patnjama same od sebe potiču kršćanina, da vodi brigu oko spasenja svog bližnjega. Ljubav prema Bogu traži da svakoga po mogućnosti dovedemo u nebo. Po Kristu je svaki kršćanin dužan da bude spasitelj svog bližnjega. I šta je navelo Majku Božju, da se u irijskoj kotlini ukaže nevinoj dječici, nego li da preko njih poradi oko spasenja svieta? Što Marija poručuje svietu, da čini pokoru za griehe i da dobrim djelima daje uvriedjenom Bogu dostojnu zadovoljštinu, time Gospa podsjeća pojedince i narode, da vrše svoju kršćansku družtvovnu dužnost. Kako su ljudi znali griešiti i vriedjati Boga, tako neka znadu činiti pokoru, inače čeka gore zlo. Marija je kraljica apostola. Ona je odgojiteljica duha apostolata, koji je nuždan svakom prosvietljenom kršćaninu. *Došla su vremena, kad treba od katolika stvarati kršćane. Danas ne vriedi biti katolik po imenu, nego kršćanin na djelu.* Majka Božja fatimska drži školu svemu svietu, da svi prihvatimo težku dužnost oko spasavanja svieta iz robstva grieha.

Marijino je Srdce apostolsko. Ono je ognjište Katoličke Akcije. Ono je Božji blagoslov nad radom. Kako je skrajna duševna i tjelesna bieda, koja vlada svitom, potakla bozgrješno Srdce Marijino da se Gospa spusti u Fatimu i tamo da siplje milosti na sav rod čovječanski, tako majčinsko Srdce potiče svakog današnjeg kršćanina, da se smiluje na griehe i tjelesne boli svega čovječanstva, te prema Mirijinim uputama svak se dade na pokoru, molitvu, dobar primjer i ostala djela duhovnog i tjelesnog milosrdja, da tako spasi jadni sviet. Niti ima druge pomoći. Drugo je sve lažno. Sve časovito. Sve površno. Sve neuspješno.

Pod stiegom Srdca Marijina

Fatimska su prikazanja Bezgrješnog Srdca Marijina novi znak s neba, koji pozivlje na križarsku vojnu čitav kršćanski sviet. Ta vojna stoji u tom, da svetom krunicom, pokorničkim djelima, u prvom redu primanjem svetih sakramenata izpoviedi i pričesti, dajemo Srdcu Isusovu i Marijinu dužnu zadovoljštinu za griehe naše i svega svieta, napose da krunicom i svetim žrtvama prosimo milosrdje Isusa i Marije za biedne grješnike, da se obrate i ne budu osudjeni u pakao. Zatim da su naše molitve upravljene Bezgrješnom Srdcu Marijinu, da Bog dade svietu sveti i spasonosni Kristov mir, koji će ljubavlju i pravdom zadovoljiti sve pravedne težnje svih naroda. Takodjer da milost Srdca Marijina izprosi narodima kršćanske upravitelje, koji će u svojim državama promicati kršćanski vjeru, stegu i moral, budući je u tom najbolje jamstvo pravog napredka i sreće naroda. Svjedoči nam mala zemlja Portugal, koliko Srdce Marijino pomaže narode. Ta je sretna zemlja, u kojoj se dogodila fatimska ukazanja. Taj narod nije zapao u prvi svjetski rat. Taj narod oslobodio se je masona, koji su nekoć upropašćivali zemlju, i dobio je na čelo državnike, koji su kršćani ne samo na riečima, nego na djelu i u javnoj upravi. Portugalski narod zavolio je svoju Majku Božju Fatimsku. On je odan Bezgrješnom Srdcu Marijinu. On mu je izkreno pobožan. Majka mu je Božja i priznala tu sinovsku odanost, pa ga je usrećila najvećim suvremenim javnim dobrom, naime nije ga zahvatio ni ovaj rat. Portugal je dokaz, šta čini Srdce Marijino onim narodima ,koji se po Mariji vrate k Isusu.

To neka nas potakne, da se i mi s ostalim našim hrvatskim narodom rado posvetimo Bezgrješnom Srdcu Marijinu. a da ta posveta bude što milija Marijinu Srdcu, k njoj pristupimo skrušenim srdcem, kojeg očistimo svetim sakramentima izpoviedi i pričesti. Amen.

PREDAVANJE U KATOLIČKIM DRUŽTVIMA

PROTIV BIELE KUGE

1. VELIKI SAKRAMENAT

Život čovječanstva spao je danas na nizke grane. Mnogi u očaju pitaju: čemu ovakav život? Istina, čovjek može da trpi više nego i misli, ali gorak je današnji život!

No patnja ima svojih dobrih strana. Čovjek koji trpi spoznaje, da bol čovjeka osvješćiva; da mu u njoj pamet dozrieva; da ga prenosi u neko otajstveno poznavanje sebe i svieta, na kojem živi. Patnja može čovjeka vinuti k samom Bogu, koji je početnik i svrha svega, što postoji. I kad god je u pitanju i život i njegovi jadi, treba ići na vrelo života i s njega motriti tok života u ljudima.

Velika i sveta tajna

Uči nas sveta vjera, da je prvi čovjek došao na sviet neposredno iz Božje ruke. Drugi život, majke svih ljudi, Eve, došao je na sviet putem prvog čovjeka, Adama. Bog združuje Adama i Evu ,daje im izričitu zapovied, da radjaju nove ljude.

Dakle život potječe od Boga. Roditelju su Božji suradnici u radjanju novog života. U radjanju života Bog prenosi na roditelje dio svoje stvaralačke snage. Time se dostojanstvo roditeljske službe približuje istom Božjem sveočinstvu. Čovječja volja da rodi novi život dio je Božjeg svemogućstva.

No nije Bog samo život. On je ujedno i svetost. U Bogu su jedno život i svetost. U Bogu nema nikakve diobe. Iz toga sliedi, da je iz svoje vlastite svetosti Bog podielio čovjeku svog života. Čovječji život od Boga nosi sobom svoju izkonsku svetost. Kaže nam vjera ,da je prvi čovjek bio stvoren u svetosti ili u iztočnoj pravednosti. Ništa Bog ne može dati, što nije sveto. Kako je prvom čovjeku Bog podario život u svetosti, tako, naravno, u svetosti čovjek ima da s Bogom radja novi život. I gdje je čovjeku potrebnija svetost, do li u radjanju novog života? Gdje čovjek ima da jače sliedi Božju svetost, što li kad ima da izvrši Božju zapovied radjanja novog života? Zato je sv. Pavao kršćansko radjanje novog života nazvao velikom tajnom (Efez. 5, 32).

Mladi Tobija shvatio je dobro, koliko je i prema naravnom zakonu ženidba sveta, pa je liepo kazao svojoj zaručnici prije udruženja života: Ustani, Sara, i molimo Boga danas, sutra i prekosutra, da se sjedinimo s Bogom, mi smo djeca Svetih, pa ne možemo početi brak kao

narodi koji ne znaju Boga. Zatim je nastavio: Gospodine Bože, naših otaca, neka te slave nebesa i zemlja, mora i izvori, rieke i sva tvoja stvorenja, koja su u njima. Ti si učinio Adama od gnjile zemlje i dao si mu za pomoćnicu života Evu. A sada, Gospodine, ti znaš, da ja ne uzimam za ženu Saru iz kakvih seksualnih poriva, nego jedino iz ljubavi prema potomstvu, u kojoj ljubavi ono će slaviti tvoje ime navieke. Sara je pak molila: Smiluj nam se, Gospodine, smiluj nam se! (Tob. gl. 8).

Tko izključuje Boga iz ženidbe, taj pred Bogom nema prava da bude roditelj. Taj stupa u brak bez Božje svetosti. On brak čini razbludnim. On zlorabi pravo i dužnost bračnog života. Taj pravi atentat na sami život. Taj ide k životu protivno samom vrelu života, a Bog je vrlo života.

Čovjek je blizu Bogu, kad u Božjoj svetosti po sakramentu ženidbe hoće da bude roditelj, otac ili majka. Ali i protivno, gdje je čovjek bliži demonu, što li kad iz nizkih nagona hoće da radja život? Istina, da je oholost po svom izvoru uprav sotonski grieh, ali ništa kao seksualna požuda ne tjera čovjeka pod utjecaj sotone. To nas uči opet slučaj Tobijine zaručnice. Kad je mladi Tobija doznao, da je Sotona ubijao redom sedam Sarinih vjerenika, pobojao se je da uzme Saru, da se ne bi i njemu jednako dogodilo. Taj je strah očitovao svom pratiocu andjelu Rafaelu. Na što će mu andjeo: Vrag ima vlast nad životom onih mladića, koji sklapaju ženidbu da udovolje životinjskim požudama, a ne će da imaju pred očima Boga. Ti uzmi Saru sebi za ženu u svetom Božjem strahu i iz ljubavi prema porodu.

Tako je Andjeo dozvao u pamet mladom Tobiji, da vjerenici sklapaju brak u duhu Božje svetosti i s namjerom da radjaju Božju djecu, koja će postati Kristovi vjernici na zemlji i sveci u nebu, a u ljudskom družtvu vriedni članovi.

Osveta života

To je dakle izpravno mišljenje o čovječjem životu,naime da ljudski život potječe iz presvetog Božjeg života. Čovječji je život presadjeni i sveti Božji život.

Bračni je život po Božjoj odredbi koljevka radjanja života. Kako bračni drugovi imaju svoj život, tako su dužni da svojim životom radjaju novi život. Ako iz sebičnih svrha, uz koje je uviek privezana i nedozvoljena seksualna požuda, izbjegavaju radjati život, time se pred Stvoriteljem života odriču prava na svoj vlastiti život. Tko ne će života za drugoga, ne će ga ni za samog sebe. Ljudi ne daju sebi svoj život. Primaju ga iz Vrela života. Kako roditelji nisu gospodari vlastitog života, tako nisu vlastni uzkraćivati život onima ,kojima su pozvani da im dadu život. Život su primili, i dužni su ga davati.

Silna je dakle roditeljska dužnost davati život, imati i množiti porod. Užasan je grieh sviestno uskraćivati život; ne dozvoliti životu, da radja novi život. Moraju roditelji dozvoliti životu, da daje drugi život. Da ga daje toliko, koliko ga narav može da prihvati. Ne pustoše zemlju samo ratovi, bolesti, nesretni slučajevi, nego ga u još većoj mjeri pustoše moderni roditelji, koji izbjegavaju porod. Licemjerno je zgražanje muževa i žena, koji najdrastičnijim riečima ustaju protiv ratnog klanja ,a ne će da računaju, koliko su oni života uzkratili Bogu i domovini? Koliko su ih oni umorili antikonceptističkim i abortivnim sredstvima?

Ima razloga, da današnje ratno uništavanje života, kao i jadnost života onih koji su ostali kod kuća, dovedemo u bitnu vezu i ovisnost. Ako pokvareni muževi i žene, mladići i djevojke vole se igrati sa životom, dirati u prava radjanja života, suzbijati i ubijati život u njegovim početcima, onda život ima pravo i dužnost, da se igra, da dira, da suzbija, da ubija život u ljudima. Sve kobne posljedice revolucija i ratova s obzirom na uništavanje čovječjeg života nisu drugo nego osvetničke kazne i sankcije vrhovničkog Života nad stvorenim životom, koji je i onako podvržen smrti. U čem tko grieši, u tom je i kažnjen. Život je svetinja, koja ravno potječe iz neba. Ona traži poštovanje. Tko svetogrdno dira u njezinu čast, ona ga kazni. Ako roditelji ne daju života, ne daje Bog da mirno živi i razvija se njihov život. Jadan je život onih obitelji i naroda, koji uzkraćuju život i ne će potomstva, ili ga ograničuju na mali broj. Tko ograničuje porod ili život, tome pravda Života ograničuje njegov vlastiti život. U ratovima ljudski život više životari nego liepo živi. Kako je moderna seksualna pokvara htjela da ograniči broj poroda, tako sada hoće vječni Život, da se ne može ljudski život slobodno razvijati prema potrebama i udobnostima, nego je ograničen propisima i bonovima u živežnim namirnicama.

Tko ograničuje ili skraćuje život, tome Život ograničuje i skraćiva njegov život. Ne bi Život bio Život, kad ne bi imao kazne protiv onih, koji diraju u njegova prava. Prije su opustjeli domovi i ulice bez djece, zatim je došlo ratno pustošenje.

Tobožnja dostatnost jednog djeteta ili dvoje osvetilo se je time, da rat guta tu djecu, i roditelji ostaju bez poroda. Tobožnja udobnost bračnog života s manje djece preokrenula se je u zdvojnost ratnog života. Tobožnji razlozi, da mali broj djece ne će morati trpjeti oskudicu ili siromaštvo prestali su važiti izpred gorke činjenice, da smo svi upali u oskudicu, te sin ili kći prije bogatih roditelja danas jedu isti kruh kao i najsiromašnija djeca.

U ratovima strada život, ali oni su osveta i sankcija vječnog Života koji ne dozvoljava da se umjetno i zločinački izbjegavaju zakoni života. Brak je božanska ustanova ,da se radjaju djeca. Koji narodi po Božjem načinu bolje i prije rieše pitanje braka i nataliteta, ti će čilije i sretnije ući u novi red svieta.

2. MODERNE BOLESTI OD BIELE KUGE

Biela kuga, koja ubija, ometa ili ograničuje porod, potječe u prvom redu od požude za razuzdanim životom. Nečistoća je tjelesni grieh. Ona često sav čovječji život okrene u seksualnu požudu. Ona poništi najdivnije čovječje sposobnosti razuma i slobodne volje. Seksualan čovjek pred najezdom požude nema ni svietla razuma ni snage volje. Seksualni moral budno pazi nad svojim pravima u čovječjem žiću i njihovo kršenje ne pušta bez kazna. Ako naime razum i volja idu na liepak tjelesnoj požudi, tada manje, više, prije ili kasnije podpadnu pod vlast tiela, kojem se ne mogu oduprieti.

U čemu tko grieši, u tom je i kažnjen. Nečednost Kamova bila je kriva, da ga je Noja prokleo i odredio da robuje svojoj braći Semu i Jafetu, koji su pokazali postidni (Gen. 9 ,25). Najvećim dielom uviek, pa i danas, čovječanstvo strada u životu zbog tjelesnih grieha. Kršćanska vjera i moral preko sv. Pavla traže, da se bludnost i svaka nečistoća i ne spominju medju kršćanima, kako se i dolikuje svetima (Efež. 5, 3). Danas je tjelesna razkalašenost zahvatila sve grane čovječje znanosti i umijeća. Ona je u svietu našla sebi putove i u zakonodavstvo i javne ustanove. Po gradovima i bogatijim selima seksualnost je postala nekakav »zahtjev« prirode. No najsudbonosnije su posljedice moderne razvratnosti u bieloj kuzi. Ova najgadnija moderna pojava ima katastrofalne posljedice u svakom dielu obiteljskog i narodnog života. Današnji vrhovnik Francuzke nakon sloma svoje domovine u prvom govoru svom narodu izjavio je, da je biela kuga prvi uzrok francuzke katastrofe.

Mi ćemo svratiti pažnju na štetne posljedice biele kuge na samo čovječje zdravlje. Dok je mužkarac odporniji u svemu, pa i u zdravlju, ali i na njegovo zdravlje i čitav duševni i tjelesni sustav zlo djeluje seksualna neobuzdanost, no zato teže strada u zdravlju ženski spol, koji je inače fizično slabiji. Današnji savjestni liečnici odkrili su posebne bolesti, koje snalaze one majke, koje izbjegavaju ili ograničuju porod.

Koje su te bolesti?

Neka o tome govore liečnici.

Oni tvrde, da je u dosta slučajeva udatoj ženi potrebno da postane majka, budući to traži normalan razvitak njezina tiela i zdravlja. Ako je priroda stvorila ženu da bude majka, znači, da udatoj ženi treba majčinstvo. Treba joj ne samo uslied duševnih sklonosti, nego i zbog tjelesnog savršenstva. Nije riedak slučaj da odprije slabunjave i malokrvne djevojke dobile su liepo zdravlje onda, kad su postale majke. Podpuni ženski tjelesni razvoj postizava žena nakon što je dobila djecu. Dječje tielo usavrši i njihovo tielo.

Dosta puta djevojke trpe zbog loše probave, mršavosti, malokrvnosti. One se boje udaje. Ništa im nisu koristile liečničke pomoći. No kad su se udale i postale majke, nestalo je kod njih tih tjelesnih nedostataka. Učinci majčinstva kod svake djevojke dobro djeluju na njezin obći tjelesni razvitak i ravnotežu zdravlja. Uzto majčinstvo usavršuje žensku osjećajnost. Bračni egoizam ništi osjećaje supruga za potomstvom, za domaćim ognjištem, za roditeljima, za biedom i potrebama bližnjega. Svako ograničenje poroda oskvrnjuje žensku narav, guši njezin poziv. Žene bez djece razvijaju se u mislima, u osjećajima, u privatnom i javnom životu kao nešto nakazna, što nije ni za muškarca ni za ženu.

Izbjegavanje djece kod žena redovito se osvećuje na zdravlju. Mogu uslieditи i teži poremećaji zdravlja. Ta znadu moderni ginekolozi i psihiatri. Oni tvrde iz izkustva, da biela kuga kod žena ostavlja bolesne tragove sad u trbuhu, sad u živcima, sad opet u mentalnosti. Moderna bračna seksualnost porodila je posebnu modernu patologiju.

Mnogi bračni drugovi navode ove ili one razloge, radi kojih izbjegavaju porod ili ga ograniče na stalni broj. Njima ne pada na pamet bračna uzdržljivost, bračna čistoća, zato im razlozi za izbjegavanje poroda ništa ne vriede pred pravima čuvanja zdravlja. Seksualni su griesi nezdravi učinci, za kojima sliede bolestne posljedice. Bračni užitci bez prirodnih posljedica nakon malo vremena pokažu svoje loše posljedice u raznovrstnim živčanim poremećajima i u drugim po zdravlje štetnim učincima, da im ni ličenici ne mogu stati na kraj, koliko ih je. Te značajne bolesti biele kuge očituju se u trbušnim bolovima, koje svrate pažnju tih slobodnjarskih žena, da se moraju obratiti i liečniku za pomoć. Štetne posljedice varanja naravi pokazuju se i bubrezima, u nižim dielovima trbuha, koji put i u nižim udovima. Te se najmodernije bolesti osjećaju u hodanju, u kretnjama tiela, kad se ono ustaje, slegne ,podiže, a najteže se osjećaju u bračnim odnosima, što naravno zlo djeluje na bračnu slogu.

Izbjegavanje djece kod žena redovito se osvećuje na zdravlju. ko izmjenjuju duševno i umno stanje bolestnika. Ta moderna seksualna pošast djeluje na ćud, koja se do skrajnosti uznemiruje i srdi, pače zbog najmanjih sitnica zna se grozno razžestiti, pa razum i volja postanu nemoćni, da svladaju bies patološke srčbe. Jedva se može vjerovati, koliko postane bolesno razpoloženje ovakvih žena, koje iz jedne duševne skrajnosti učas priedju u drugu. Sad su srdite, zatim žalostne, tmurne, a koji put spopadaju ih samoubilačke napasti.

Liečnici znadu navadjati razloge tih tjelesnih i duševnih poremećaja. Drže, da je najteža osveta neprirodnih čina u bračnom zvanju u tome, što hotimično izbjegavanje poroda toliko poremeti žensku narav, da nastupi definitivna sterilnost, kojoj nema lieka. Pokvarenu volju

prihvati sama narav. Prije je pokvarena volja uskraćivala naravi njezine želje, sada za osvetu narav uskraćuje posluh volji i želji za porodom.

Koliko li bi jadne žene imale razmatrati nad ovim groznim posljedicama svog protivnaravnog bračnog života. Grješni bračni život može da prouzroči pobačaj, ekstrauterinsko zanešenje, bubrežne poremećaje.

Ako pak koji put trudnoća prieti zdravlju ili životu, ima tu lieka, kojega propisuju katolički liečnici i izpovjednici. Ali treba imati na pameti, da pred potrebama vjerskog života treba da popuste fizički zakoni čak i onda, kad je u pogibelji život. Koje zvanje ne nosi sobom opasnosti života? Koliko li ljudi ne gine pod teretom svojih zvaničkih dužnosti? Junačka je smrt nada sve časna smrt. Prvi je Krist položio život u službi duhovnog rodjenja čovjeka.

Dakle sama narav traži od žene, da u vjenčanju prihvati božansku punomoć i postane majkom. Za svakim pozivom naravi stoji Bog, koji tim pozivom nalaže roditeljima da prihvate svetu dužnost i budu roditelji. Božji zakoni ne dadu se izigravati ni vriedjati bez težkih kazna na duši i na tielu.

IZPOVJEDNIKOVA RIEČ POKORNIKU

Drugo poglavlje

OBĆENITE POBUDE

1. — — Vjera združuje čovjeka s Bogom. Ona je *božansko ujedinjenje*. Ovog božanskog ujedinjenja imamo se sjetiti više puta na dan, a ne samo, kad smo u crkvi ili na molitvi... Kršćanski život traži, da s mišlju na Boga obavljamo dnevne poslove, trpimo i veselimo se. U tom stoji prava pobožnost. To je živa vjera, a ne kojekakvo »nedjeljno kršćanstvo«.

2. — — Imati živu vjeru znači biti *s Bogom sjedinjen*, misliti i raditi prema Njegovoj volji, a odreći se svoje. Koliko je medju kršćanima takvih vjernika? Pravi su vjernici jedino oni, u kojima je volja Božja i stvarni sadržaj njihovih misli i težnja, njihove ljubavi i posluha... Nisu pravi vjernici oni koji žive po svojoj glavi (Newman).

3. — — *Bog traži da budemo Njegova vjerna slika.* No mi bi htjeli, da Bog postane naša slika... Neka je naša volja u Bogu, kakav je On u sebi ,a ne kakvog bi mi htjeli (Sv. Augustin).

4. — — *Tko ne služi Bogu posve iskreno* taj bi htio, da njemu služi čitav sviet, čak i Bog. Takav misli, da se Bog ima upriličiti njegovoj volji, i da je Bog radi njega. Ovaj traži Boga onda, kad Ga treba.

5. — — *»Ovdje nemamo grada, koji će ostati, nego tražimo onaj, koji ima doći* (Žid. 13, 14). Jesmo li o tom uvjereni? Ako jesmo, tada smo pravi kršćani. *Christiani non sumus nisi propter futurum saeculum* (Sv. Augustin).

6. — — *Jedinog Boga ne tražimo uzalud uza sve, što Ga »prividno« ne nalazimo.* Zamjerna je stvar, da Boga ne može tražiti onaj koji Ga već poštogod nije našao (Sv. Bernard).

7. — — Svratimo pažnju, da li iz dubine iskrena srdca kažemo Bogu: *Oče naš* (Sv. Augustin).

8. — — Možemo žaliti sve one ljude, koji se bilo u čemu zadovoljavaju osim u Bogu.

9. — — *Quaerite Deum! et vivet anima vestra.* (Ps. 68, 33.).

10. — — Na žalost mnogi ljudi dosta kasno spoznadu, kolika je *sreća imati Boga.* Ako su prije na Njega mislili, to je bilo iz straha.

11. — — *Deus vita vitae meae* (Sv. Augustin).

12. — — Svak je sretniji, kad misli na Boga, nego na sebe. Ovo zadnje ne ide na dobro. Koji sebičnjaci i samodopadnici misle jedino na sebe, tima dolaze u glavu samo neprijatne stvari.

13. — — *Dirigat corda nostra... tuae miserationis operatio: quia tibi sine te placere non possumus* (18. nedjelja po Duhov.). Veoma važna nauka za naš duhovni život.

14. — — *Vjerovati* ne znači ugoditi Bogu time, što prihvaćamo koju Njegovu istinu... Što Bog ima od toga?... nego vjera je dar Božji, da nas uzdrži i zaprieči da ne sagriešimo... Dakle vjeru treba prositi u Boga, biti Mu na njoj zahvalni, i ne proigrati je lakoumno.

15. — — Sve, što je rodjeno od Boga, pobjedjuje sviet. *Ovo je pobjeda, koja pobjedjuje sviet: vjera naša* (1. Iv. 5, 4). Ako nismo zavladali svietom, znak je, da nam vjera nije dovoljno živa i da još nismo postali »Božji«.

16. — — *Dominus regit me* (Ps. 12, 1). Čitav 12. psalam utvrdjuje nas u dubokom pouzdanju u Boga. U kršćanskom ufanju pokazuje se prava vjera.

17. — — *In Domino sperans non infirmabor* (Ps. 25, 1). — Kolike li tu utjehe u svakoj našoj slabosti!

18. — — *»Bog je ljubav.«* Koji ima ljubav, boravi u Bogu, i Bog u njemu (1. Iv. 4, 16). To je bila veličanstvena propovied sv. Franje.

19. — — *Onima koji ljube Boga, sve pomaže na dobro* (Rim. 8, 28). Dakle: *sve* stvari... patnja, poniženje... čak i grieh... Iz svega toga može čovjek da crpe neizmjernu utjehu, i to uprav u najtegobnijim časovima života.

20. — — *»Ljubit ćeš Gospodina Boga svim srdcem svojim«*... Znači, da se mislima i srdcem imamo što većma zanimati s Bogom... Ima ih mnogo, koji rade za Boga, ali ne vole da se s Njime ljubazno razgovaraju ni da odpočinu u Njemu. Za to nemaju vremena. Ovakvi su kao zaručnica, koja samo sprema darove za zaručnika, pa i kad on dodje u posjete, ona radi dalje. Ljubav se najradije razgovara.

21. — — *Ne možemo Boga zadovoljiti našim djelima.* On traži našu osobu... Nije Crkva, kako je mnogi umišljaju, neka vrsta osiguravajućeg družtva, kod kojeg polažemo dobra djela, da se osiguramo za svaki slučaj... nego se radi o tom: Ljubit ćeš Gospodina Boga svim srdcem svojim.

22. — — Mnogi sviet prevali svoju pedesetu i više godina, a da mu i ne padne na pamet, koliko ima biti *zahvalan* svom Bogu i Spasitelju.

23. — — Sv. Franjo asiski daje nam zlatno pravilo života, naime, da budemo marljivi u poslu (»milost rada«), ali tako, *da ne ugasimo duha pobožnosti, jer sve treba da služi tom duhu.* Nijedan posao, bio ne znam koji, ne smije nas odalečiti od Boga... Inače u njemu nema Božjeg blagoslova.

24. — — Bit pobožnosti stoji u tom, da neprestano imamo pred očima *Božju prisutnost*, i da sve radimo iz čiste ljubavi prema Bogu.

25. — — »Približite se Bogu, i približit će se vama« (Jak. 4, 8).

26. — — Srdce samo leti na ono što ljubi. Kaže Gospodin: »Kamo je tvoje blago, tamo je i tvoje srdce.« Ako nam srdce ne leti neprestano k Bogu, nemamo još istinske ljubavi prema Njemu. Dobro veli sv. Bernardo: »Misliš li više na sviet nego na Boga, znak je da više voliš sviet nego Njega.«

27. — — Sva pobožnost počiva na vježbanju u Božjoj prisutnosti. Ona može u potrebi nadomjestiti sve druge pobožne vježbe. Božju prisutnost ne možemo zamieniti ničim.

28. — — Možda u evandjelju nema važnije rieči za svagdanji život, što li je ova: »Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče sebe, i *uzme svoj križ*...« Naš je svagdanji križ sve ono, što nas tišti, muči i čini nam zlo. Tužakanja i jadanja su svagdanje zlo, ali je kršćanski križ *nositi*... To znači *slieditи* Isusa... biti kršćanin.

29. — — Sv. Jakov piše (1, 22): *Budite pak izvršitelji rieči, a ne samo slušači, varajući sebe.*« Kršćanstvo mnogo trpi od toga, što veliki broj kršćana vole uviek čuti i znati namjesto da u djelo stavljaju ono što znadu.

30. — — Niti je od Boga niti je istina ijedna rieč, koja nam ulieva malodušnost i odvraća od Boga. »Istina će vas osloboditi.« Kršćanski je Bog — Bog mira. Prema tome omjerimo važnost onih misli, koje nas uznemiruju.

31. — — *Ovo je volja Božja, svetost vaša* (1. Sol. 4, 3). Jesam li o ovom osvjedočen? Smatram li tu istinu glavnom zadaćom mog života? i je li mi ona na prvom mjestu?

32. — — »Duhovni napredak stoji u tom, da se svim srdcem svojim volji Božjoj izručiš ne tražeći, što je tvoje niti u malom ni u velikom, niti sada, ni u vječnosti (Nasljeduj Krista, gl. 3, 25, 5). Ta je nauka vrlo važna. Naša pobožnost treba da ima Boga za svoje središte. Da su naši pogledi upravljeni prema Božjoj volji, Njegovoj milosti ,dobroti, upravi, milosrdju i svim ostalim kršćanskim otajstvima. Ne smijemo svraćati pogled na sebe. Ne smijemo uviek misliti ni na svoje pogrješke i kreposti, jer može biti ubitačno po naš duhovni život.

33. — — *Poniznost, ljubav i duhovna radost* su tri oznake nepatvorenog i snažnog kršćanskog života.

34. — — U svim našim djelima Bog pazi na našu volju kao na sam čin. On uviek traži volju. Bog nadomješta plod, ali nije klicu.

35. — — *Timor Dei medicamentum, Charitas Dei sanitas* (Sv. Augustin).

36. — — Mnoge naše pogrješke i bludnje ne potječu iz sadašnjih prigoda, nego iz starih nemarnosti. To vriedi naročito za rastresenosti.

37. — — Toliko je sebeljublje ukorjenjeno u čovjeku, da ono traži sebe u svemu; toliko je pronicavo, da sebe svagdje nalazi; a tako je potajno, da se svugdje skriva.

38. — — Za sve slojeve čovječanstva veoma je utješivo znati, da *Bog od nikoga ne traži više, nego što svako može učiniti na svom položaju*. On svakomu dolazi u pomoć, tko hoće da duhovno napreduje. Oprašta svaki grieh onom, tko hoće da za nje vjerno učini pokoru.

39. — — *Odpusti nam griehe.* Tako mole novi vjernici, tako mole i oni, koji su u krepostima napredovali, ali i oni koji su se popeli na najviši stepen savršenstva (Sv. Augustin).

40. — — Na ovom svietu svetost više stoji u opraštanju grieha nego u savršenstvu kreposti (Sv. Augustin).

41. — — Kako u patnjama stičemo vječnu sreću, tako se po slabostima i nesavršenostima uzpinjemo k svetosti.

42. — — Sam Bog zna, koliko bih Ga želio ljubiti, i kako Mu slabo služim.

43. — — Jedna je stvar ne pogriešiti, ali druga je odmah se iza grieha podići. O dobri Bože, radije mislim, kako Ti uviek zacjeljivaš moje rane, nego da nemam nijedne (Sv. Augustin).

44. — — Što ne možeš popraviti na sebi ili na drugima, treba da strpljivo podnosiš, dok Bog drugčije ne odredi (Nasljeduj Krista, I. 16).

45. — — »*Najradije ću se hvaliti svojim slabostima, da se nastani u meni sila Kristova* (2. Kor. 12, 9). Što ove rieči znače za moj svagdanji život? Naime, da se nikad ne poništim zbog moje biede... da imam pouzdanje u Krista... da se veselim u tome, što Krist nadomješta ono što ne mogu učiniti ja... Veselo pouzdanje u Krista pomaže nas, da priedjemo preko naše slabosti, budući da »Kristova snaga« nadoknadi našu nedostatnost.

Neka nam se sve okreće oko Boga, Krista, a ništa oko našeg ja.

SADRŽAJ »RIEČI BOŽJE« — Br. 2. — God. 1943.

I. Za mjesečnu rekolekciju:
Razmatranje za ožujak: Mjesečna rekolekcija 1
Razmatranje za travanj: Mistika rata 3

II. J. Frassinetti: Napomene o propovjedanju 5

III. Dr. Toth—Dr. J. Rožman: Deset Božjih zapoviedi:
Nedjelja Petdesetnica: Ja sam Gospodin Bog tvoj I. . . . 7
Prva nedjelja korizme: Ja sam Gospodin Bog tvoj II. . . 9
Druga nedjelja korizme: Nemaj drugih bogova uz mene I. . 13
Treća nedjelja korizme: Nemaj drugih bogova uz mene II. . 17
Četvrta nedjelja korizme: Gospodinu Bogu svomu klanjaj se I. 20
Gluha nedjelja: Gospodinu Bogu svomu klanjaj se II. . . 23
Cvjetnica: Zašto ne moliš? I. 26
Uzkrs: Zašto ne moliš? II. 29

IV. M. Stipić: Male nedjeljne propoviedi:
Nedjelja Petdesetnica: Osjećajmo svoju grješnost . . . 33
Prva nedjelja korizme: Pokora za griehe 34
Druga nedjelja korizme: Dragosti kršćanskog života . . . 36
Treća nedjelja korizme: O griehu 37
Četvrta nedjelja korizme: Duhovna hrana 39
Gluha nedjelja: Uzvišenost kršćanske patnje 40
Cvjetnica: Muka Isusova 42
Uzkrs: Uzkrsnuo je naš Isus 43

V. O. L. Bajić: Blagdanske propoviedi:
Na sv. Josipa: Posebne pomoći sv. Josipa 46
Blagoviest: Marija u svietlu blagoviesti 48
Veliki Petak: »Da nisam ja, Gospodine?« 50
Uzkrsni ponedjeljak: Božje milosrdje prema grješnicima . . 52

VI. Prigodne propoviedi:
Trodnevnica za posvetu Bezgrješnom Srdcu Marijinu:
I. Marijina ukazanja u Fatimi 55
II. Poziv Srdca Marijina na pokoru 57
III. Pobožnost prema Bezgrješnom Srdcu Marijinu . . . 59

VII. Predavanja u katoličkim družtvima:
Protiv biele kuge:
I. Veliki Sakramenat 62
II. Moderne bolesti od biele kuge 65

VIII. Izpovjednikova rieč pokorniku 68

Ljubimo, dakle, Kristovu jednostavnost, svetu nizkost Evandjelja i »neizgladjeni« stil sv. Pavla. Crkveno govorničtvo ne držimo kakvom intelektualnom zabavom. Ne tražimo od propovjednika govorničku ugodnost, nego nauku Svetog Pisma. Ako pak čovječja iztančanost ili ukus prisile koji put crkvenog govornika da potraži govorničke ukrase, da bi slušatelje priveo k sv. Evandjelju, tada bar razlikujmo bit dobre hrane od njezina oblikovanja, te u propoviedi svratimo pažnju na ono, što je u njoj bitno, dostojno i vriedno, a to je Božji nauk. Učimo slušaoce, da zavole čitavog i samog Krista, i to onakvog, kakav nam se ukazuje u naravnoj čistoći svojih nadnaravnih istina. Kad je Pavao kazao: *Cum infirmor, tunc potens sum* — mislio je reći: Slabi su moji govori, budući su jednostavni, ali baš njihova jednostavnost razbija čovječju mudrost.

(Bossuet: *Il Divino e l'Umano nel mondo* — Brescia, 1941, str. 167—171).

SEDAM MINUTA

Kratke propoviedi, napisao O. Petar Vlašić, za sve nedjelje i blagdane u godini. Samo ime dugogodišnjeg urednika našeg časopisa preporuča ovo njegovo najnovije djelo. Ciena 50 Kn. Naručuje se kod pisca u *Dubrovniku* i kod katoličkih knjižara — *Zagreb* — Kaptol.

O. Antun Wallenstein

O. Leonard Bajić

KATEKIZAM KRŠĆANSKOG SAVRŠENSTVA

PRAKTIČNI PUTOKAZ U DUHOVNI ŽIVOT

Knjiga veoma potrebna svim duhovnim osobama, napose svećenicima, koji uzgajajući i vodeći dobre duše putem kršćanskog savršenstva ujedno postavljaju tvrde temelje duhovnoj obnovi svoje župe.

Knjiga ima 240 str. Ciena Kn. 30.—. Naručuje se kod katoličkih knjižara — *Zagreb — Kaptol.*

POZIV SVIMA SVEĆENICIMA

Nabavite i svojim vjernicima živo preporučite najnoviju knjigu

ČUDO DVADESETOG VIEKA

Marijina poruka iz Fatime

Napisao O. Stanko Petrov. Izdala knjižara »Preporod« — Zagreb, Ilica 118. Ciena 30 Kn. Tko promiče ovu knjigu medju vjernike, taj zapravo radi, da svietom zavlada Kristov mir. Ova zlatna knjižica prave su duhovne vježbe onima, koji je sabrano pročitaju. U njoj je označeno glavno polje rada članovima katoličkih družtava.

O. Karlo Nola: STABLO ŽIVOTA

Pisac ove knjige poznat je čitaocima našeg časopisa. O najvažnijim duševnim pitanjima on piše jednostavno, lako, zanimljivo i naučno. Knjiga je mali arsenal duhovnog znanja. U prvom redu namienjena je svećenicima, propovjednicima i izpovjednicima. Naručuje se: *Franjevački samostan — Omiš* (Dalmacija). Ciena Kn. 225. Knjiga je štampana u Šibeniku god. 1942., ima preko 500 stranica.

Raoul Plus: ŽIVOT S BOGOM

Vrlo liepa i pobudna knjiga poučava kršćanina, da Bog prebiva u njemu. Ona odgaja duše u njihovom božanskom životu. Stvara prave kršćane i apostole, kakvi trebaju danas, da predstavljaju Kristovu Crkvu pred modernim poganstvom. Naručuje se: *»Vrelo Života«* — Zagreb I. p. r. 285. Ciena broširana 40 Kn, a uvezena 60 Kn.

Tisak: „Union" grafičko-nakladni zavod d. d., Zagreb, Heinzelova ulica broj 33. Brzoglas 22.841, 22-842. — Za tiskaru odgovara: Ivan Inkret, Zagreb, Zvonimirova ulica broj 75. — Tiskanje i razpačavanje dopušteno odlukom Državnog izvještajnog i promičbenog ureda br. 10618-42. od 3. VIII. 42 godine.